



VALRAVN
OG
SOL



2,50

VALRAVN
OG
SOL

E. Kofferoe

VIGGO STUCKENBERG

VALRAVN

OG

SOL

SMAA ROMANER



GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1908

Valravn (Efter Originaludgaven, 1896).

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

VIGGO STUCKENBERG

VALRAVN



FØRSTE FORTÆLLING

I Dag er det sket.

Jeg fandt et Brev paa mit Bord, da jeg kom hjem fra Arkivet, en hvid Konvolut uden Frimærke og Adresse — —

Hun er rejst — Hedvig — min Hustru, — rejst for bestandig, — og alt imellem os forbi.

Det var i Eftermiddags, jeg fandt Brevet, — det laa der paa det røde Trækpapir, hvidt og firkantet, laa der i sin hvide Ensomhed i den stille, halvmørke Stue og sagde mig, før jeg aabnede det, hvad der var sket, — skreg det i sin Hvidhed til mig igennem Tavsheden og drev mit Hjertes Slag i Staa for et Sekund — det korte Sekund, det tog fire Aars Lykke at dø i min Sjæl og blive Minde — —

. . . Jeg har gaaet længe, — mit Ur viser halv ti. Jeg er kommet tilbage igen og har tændt Lampen. Jeg staar her foran Skrivebordet og ser paa Trækpapiret, hvor Brevet laa, og det forekommer mig, som havde jeg staaet paa dette samme Sted en Evighed, som havde jeg ikke forladt denne Stue — saa livløs uforandret er Stilheden herinde og saa tavst vaagent alt det, jeg forlod — —

Hvorfor er jeg kommet tilbage, — hvorfor sidder

jeg ikke i et fremmed Værelse, paa et Hotel — hvorfor staar jeg her igen og piner mig selv, — hvor har jeg gaaet, hvor har jeg været?

Jeg famler et Øjeblik for at finde min Viljes Veje, men min Bevidsthed er stivnet. Som en vag, fjern Melodi spøger i min Hjerne Sne og kold Luft og hvinende Vognhjul. Men ingen Steder ser jeg mig selv, finder mig ingen Steder, mærker kun i mine Bens Muskler, at jeg har gaaet længe — —

Kun det ene finder jeg, at for et Øjeblik siden stod jeg vaagen og iskold uden for Entredøren og satte forsigtig som en Tyv Nøglen i Laasen, angest for den Stilhed, jeg vidste herinde, — at jeg blev staaende i Entreen og saa paa den lange, tomme Knagerække, hvor hendes Tøj endnu i Morges hang, og saa paa den nøgne, blaa Væg under Knagerækkens brune Træbælte, forbløffet, som havde jeg aldrig vidst, hvor den Væg var kold og grel, — blev staaende i vanvittigt Haab om, at Stilheden skulde brydes, i fortvivlet Tro paa, at det var Blendværk, at de lukkede Døre førte ind til Mørke og Kulde og Tomhed, — stod der, mens mit Hjerte i vild Modstand, i tryglende Tro paa det umulige skreg paa hende, som jeg ved borte for evig — —

Og jeg tog i Døren ind til mit Værelse, og Laasens svage Knirk og mine Trin over Gulvet og Tændstikken, jeg strøg, hver Lyd, jeg vakte, sagde mig koldt og kort det ene samme, Hemmeligheden, som stirrer mig i Møde fra alle Kroge og siver herind fra de mørke Stuer og ser dødstille paa mig, vækket af mine Øjnes Kalden.

Og som jeg staar her ved Skrivebordet, breder der sig i mig en sløv Angest for atter at vække dette

Værelses Liv og høre dets Hjerteslag i hver kendt Lyd. Jeg tør ikke røre mig, angest for at høre det tale som et troskyldigt Barn om det, som er forbi, ... til en langsomt vaagnende Vilje faar mig til at vende mig og se hen paa Sofaen, hvor hun sad i Morges, da jeg gik. Det lille Billede, der hænger lavt over Sofaens Ryg, — Kvindehovedet, som h a n har tegnet, — er skudt skævt paa sit Søm, skubbet skævt af hendes Nakke, mens hun har siddet og stirret frem for sig og for sidste Gang har samlet i sin Tanke det, der var hendes eneste Vilje. Og det slaar mig med Ufatteligheden Stivnen, hvor den Plads der i Sofaen er gabende tom, og jeg ser for mig hendes blonde, bøjede Hoved, hendes blege, sørgmodige Profil, hendes slanke Skuldre, den blaa Morgenkjole om hendes spinkle Skikkelse, der bøjer sig ned over Sytøjet, saa hendes Øjne ikke ser mig, — og al hendes Sjæls Sørgmod strømmer imod mig — —

hendes Sjæl, der aander saa tæt under det lette Legemes Hud, at den skælver mig i Møde fra hver Bevægelse, hun gør, og taler til mig fra hver Linie i hendes Legeme, taler om alt det, hendes Mund tier med, og som dybt i hendes Øjne trygler for Livet, naar hun løfter Hovedet og hastigt ser hen paa mig som paa en fremmed, der piner og bliver og ikke rejser sig for at gaa . . .

bliver og tør ikke gaa for ikke at slippe den af Syne, som sidder med ens eneste Lykke paa sit Skød, med alt det, der er Lyden i ens Stemme, Dagens eneste Maal og Døgnets Fred, — tør ikke slippe den af sine Hænder, men bliver og piner — —

. . . Og hun havde været her endnu og siddet her, som hun plejer, var jeg bleven hos hende og ikke

gaaet, og jeg havde kunnet se hende, og alt det, som jeg vidste forbi, vilde aandet endnu, svagt og i fortvivlet Haab, men levende denne Time endnu.

Der paa det runde Bord mellem Bøgerne ligger Børsten, paa det samme Sted, hvor jeg lagde den i Morges, da jeg ikke kunde blive længere og maatte gaa fra hende, som sad og ventede stille og pintes under Angesten i min Uro — —

Hendes Kind var kold og klam, da hun rakte mig den til Kys, og jeg følte den mod mine Læber, som var alt hendes Liv suget sammen i hendes Hjerte, og jeg lagde min Haand under hendes Hage og løftede hendes Hoved og saa Øjenlaagene sænke sig over hendes Øjne — —

Og jeg gik, gik som hver Dag før, — og som hver Dag løb jeg hjem gennem Gaderne som den, der løber for sit Liv, i brændende Feber for at finde i mit Eje det, jeg forlod — —

. . . Jeg stemmer min Haand i Bordet, — der lægger sig Mørke om mig, — min Vilje strider for at fatte dette, at hun for bestandig er gleden bort fra mine Øjne, at det er isnende Sandhed, at de aldrig skal se hende for sig, aldrig hvile paa hende, at min synkende Lykkes sidste, trange Vaage — Synet af hende — er lukket for evig.

Saa slipper jeg paa een Gang Bordet og gaar over Gulvet hen imod Sofaen, gaar underlig holdningsløst og hører næppe mine egne Trin, saa svagt træder jeg. Og da jeg staar foran Sofaen, stirrer jeg tomt frem for mig som paa en Grav, til jeg finder mine Øjne fæstede paa det Billede, h a n har tegnet . . .

dette lille, uskyldige Billede mellem alle de mange, som gemmer den røde Væg, dette hvide Papir med

sit Blyantsrids, som har pint mig fra den Dag, hun sagde mig, hvorfor hun tav saa trist, naar vi var sammen, pint mig som en Haand om mit Hjerte, som en stum Skrift paa Væggen, og jaget alle mine Tanker, til de blev blege som Spøgelser, der skrider tyst og hjemløst gennem Stuer, hvor fremmede gaar ud og ind og kalder alt det deres, som var gemt og hæget som ens eneste Eje . . .

dette lille Billede, der var mig som en Kræft i Hjertet, mens min Sjæl i sin Nød fattig og nøjsom sugede Lykke af at vide hende glad ved, at det hang der for hendes Øjne.

Jeg løfter Haanden for varsomt at røre ved dets Ramme og skyde det lige, men lader atter min Arm synke og har ikke Mod til at rette det, mindesyg og angest for at dræbe dette sidste Spor af hende. Og et Øjeblik dulmes min Fortvivlelse, og dette Billede, som hendes Nakke endnu i Morges har hvilet imod, bliver mig som et Baand, der binder hende til de tomme Stuer, binder, som laa hendes Haand endnu i min, og som var det hele en dum, ulykkelig Drøm.

Og jeg vender mig og ser mod Døren ud til Entreen, saa pludselig tryg, saa dagligdags rolig og saa besindigt vidende, at hun sover ovre i sin Seng — —

Og pludselig giver jeg mig til at ordne Bøgerne paa Bordet. Jeg stabler dem sammen, ganske langsomt, i smaa Bunker, saaledes som de plejer at ligge. Den lille, firkantede Dug under Visitkortskaalen glatter jeg og skyder et Par Kort, som hænger ud over Skaalens Rand, ind under de andre. Jeg bliver staaende ved Bordet, skraber alle Visitkortene i Skaalen sammen og tager dem i min Haand for at lægge dem fra

mig ordnede i Stabel og spreder dem igen. Saa ser jeg mig om, lader Øjnene løbe over Reolernes Bøger og Billederne paa Væggen, og gaar atter tilbage mod mit Skrivebord og drejer pludselig vaklende rundt paa Hælen — —

Mit Legeme fanges af en Lænestols bløde Polster, og jeg føler mine Lemmer indfaldne og magre, som var mine Klæder alt for store. Mine Kinder er kolde og Huden i mit Ansigt stram og trukket sammen.

I lang Tid sidder jeg og stirrer frem for mig og sanser intet, — min Hjerne er standset, mit Liv er som ophørt — —

. . . Men da langt om længe min Bevidsthed vaagner, er det føıste, jeg ved, at Stilheden hele Tiden har vaaget lydløst omkring mig, at intet og ingen har brudt den, og at alt er dødt og tavst og endt. Jeg ser hen paa Dørlaasens sorte Greb, og som slog det et nyt Saar i mit Hjerte, ved jeg, at den Dør er lukket for bestandig bag hende. Og pludselig er det, som om alle Blodkarrene i mit Legeme aabnede sig, og jeg fyldes af en Længsel, der svider mit Hjerte og jager mig op, løfter mine Arme og knytter mine Hænder som for at holde fast, knuge og holde fast for bestandig — —

Jeg staar foran Kakkelovnen og aabner den øverste Dør. Dernede i Ovnen, bredt over de røde Gløder, ligger som en tynd, buklet Aske hendes Brev. Det ligger der endnu, som jeg lagde det paa Ilden i Eftermiddags, men det er sunket ned til Bunden med Gløderne. Jeg staar og ser paa det, som kunde jeg løfte det op af Ilden og aande det helt igen, holde det i min Haand, gemme det, bevare det, hver Dag

se de Ord, der for sidste Gang nævnede mig ved Navn med hendes Stemme — —

Men den tynde Aske krummer sig sammen for Trækken i Ovnen og brister over Gløderne —

forbi og endt — —

Som en hed Kilde vælder op i mig Bevidstheden om alt det, der var mit — —

og Mindets blege Spøgelsehænder lukker sig om min Sjæl.

Jeg sidder i Sofaen og ser gennem den aabne Dør ind i den mørke Dagligstue, ind paa Maaneskinnet i den hvide Vindueskarm. Der er stille derinde som her, hvor jeg sidder. Gennem et tyndt Mørke ser jeg ind paa Vinduet, hvis krydsede Rammer samler i store Firkanter den sølvgraa Maanenat derude.

Min Hjerne arbejder bestandig.

Der er lyst som en Sommernat ude bag det hvide Vindue. Og idelig og idelig kredser mine Tanker om det blege Skær derinde, . . . det er som en Pine, jeg ikke kan standse —

. . . til jeg ser h e n d e sidde ved Vinduet, som hun sad der den Sommernat for to Aar siden, mens her var stille som nu, de lyse Nætters gennemsigtige Tavshed.

Hun sad derinde med Ryggen til mig og støttede Albuerne mod Karmen, bøjet frem imod Ruden og med Hovedet hvilende i begge Hænder. Ned over hendes Nakke og Skuldre lyste svagt Skæret fra Him-

len og spandt om begge hendes Tindinger et fintspeget Pur af Haar, og fra Vinduet strømmede en mat Sølvglans ind over Stuens Møbler og graanede alle Farver under sin blege Hinde og slørede i en Em af Skumring Kanter og Hjørner, der skød sig frem af Skyggens Fred, og sugedes sammen og hang som klar Væde i Lysekronens Prismer og Stjerner.

Jeg laa her paa Sofaen og saa ind paa hende, fuld af Aftenens Fred, til min Lykke brød ind over mit Hjerte og jeg maatte tale, høre hende tale.

— Hvad sidder du og tænker paa, Hedvig? spurgte jeg.

Hun svarede ikke straks. Saa spurgte hun omsider langsomt:

— Hvorfor vil du vide det?

— Aa jo, du sidder saa alene og tier, svarede jeg.

— Det vil blot gøre dig bedrøvet, sagde hun stille og uden at vende sig.

— Bedrøvet, du, — hvad er det da, du tænker paa? spurgte jeg igen.

Hun tav en Tid lang. Saa sagde hun langsomt:

— Jeg tænker paa de lyse Nætter.

— Herregud, og det skulde gøre mig bedrøvet! smaalo jeg.

— Gør de ikke dig bedrøvet? spurgte hun, og Ordene kom nølende og lød, som turde hun ikke tale det, hun tænkte, til Ende.

Jeg rejste mig fra Sofaen.

— Du siger det saa sørgmodigt, sagde jeg og gik ind over Gulvet til hende og bøjede mig over hende og tog hendes Haand. — Er der noget i Vejen, Hedvig? Hvad er det med de lyse Nætter?

Hun rystede paa Hovedet.

— Kan du ikke sige mig det? spurgte jeg.

— Jeg ved det ikke, sagde hun og saa ud paa Himlen, der i Nord stod som en bleg Bund gemt under et Tæppe af sølvmorhvide Skyblade.

— Hedvig, sig mig det! bad jeg.

— Det er blot det, begyndte hun langsomt og standsede, — det er blot det, at jeg sidder og føler mig saa ensom — —

Og da jeg tav, blev hun ved, mens hun saa ud over Haven:

— Jeg kan ikke gøre for det, Johannes, og jeg ved, at det er Synd imod dig; men jeg bliver saa beklemt om Hjertet, naar jeg tænker paa, hvor ung jeg er, og at jeg sidder her og ser bestandig det samme og kommer ingen Vegne, alt det jeg tænker og længes. Aa, du ved ikke, hvor det er frygteligt at være angest for hver Dag, der gaar, og føle Tiden saa kostbar. Jeg synes somme Tider, at jeg bliver saa gammel, og saa har jeg oplevet saa lidt og spildt de eneste Aar, man har at leve i.

Hun vendte sig om imod mig og saa op paa mig med to blanke, blaa Øjne, og hendes Haand, som havde ligget slapt og viljeløst i min, klemte fast om mine Fingre.

— Johannes, bad hun, rejs med mig, blot en kort Tid, blot et Par Uger bort herfra!

Jeg løsnede langsomt min Haand fri af hendes.

— Bort fra vort Hjem? spurgte jeg.

Hun nikkede og famlede efter min Haand, men jeg vendte mig og gik ind i Stuens Halvmørke. Saa kom jeg langsomt tilbage og standsede hos hende.

— Hedvig, sagde jeg, du som ved, at det eneste,

jeg bryder mig om, er at være ene med dig. Hvad er det, du længes efter? Jeg forstaar dig ikke.

— Johannes, vi har været ene i to Aar, svarede hun.

— Ene! gentog jeg og saa paa hende.

Men hun vendte sig mod Vinduet og sukkede.

— Kan vi ikke være ene, fordi der er andre om os? spurgte hun træt.

— Aa jo, svarede jeg og afbrød pludselig mig selv — — Nej, jeg forstaar dig ikke, sagde jeg, — jeg forstaar dig ikke! Hvor falder du paa alt det netop nu?

Hun sad lidt tavs.

— Netop nu er det saa lyst ude! sagde hun saa.

Og lidt efter føjede hun stilfærdigt til:

— Du ved ikke, hvor længe jeg har tiet med det, — du ser ingen Ting.

— Hedvig, spurgte jeg og støttede min flade Haand mod hendes Sybords Plade, — er det mig, du længes bort fra, er det mig, der spilder Dagene for dig?

— Nej, det ved du godt, sagde hun og saa rolig op paa mig.

— Jeg ved jo ingen Ting, siger du, og naar du taler, som du gør, saa — —

— Hvorfor vil du nu være ond? afbrød hun bønligt. Jeg vidste ikke, du vilde tage det saadan, ellers skulde jeg nok tiet stille.

— Nej bliv dog endelig ved! sagde jeg tørt og gik atter ind over Gulvet. — Det er jo kun godt, at jeg ved, at du keder dig i dit Hjem!

Hun sad lidt uden at svare og flettede Fingrene sammen, saa Ledene knagede.

— Ja — værre end keder mig! sagde hun koldt.

Jeg standsede et Øjeblik og saa hurtigt hen paa

hende. Saa gik jeg gennem den aabne Dør ind paa mit Værelse og lukkede langsomt efter mig.

Jeg er træt og kan ikke sove, mit Legeme er træt og al Bevægelse i min Sjæl er standset. Jeg har lænet mig tilbage i Sofaen og sidder og ser ind paa Maaneskinnet.

Jeg er som to Personer. I mit Hjerte vaagner mine Minder og vikler sig fri og glider imod mig og forbi mig som Taager over et Vandspejl, og jeg følger mine egne Tanker som den, der ude fra Vejen ser ind i en stille Have, hvor et Menneske gaar og pusler og graver uforstyrret, bøjet mod Jorden.

. . . Sommernatten igennem sad jeg ved mit Skrivebord og læste og skrev. Da jeg saa op, stod Dagningens blaa Luft bag de duggede Ruder, og jeg hørte de vaagnende Fugle pippe udenfor i Morgenstilheden.

Og skønt Timer var gaaede og Natten leden, siden jeg i Vrede var gaaet og havde ladet hende, som jeg elskede, ene uden Godnat, sad jeg vaagen under Mindet og havde pint mig kun faa Sider gennem Sanskritvers og Noter, — jeg huskede intet af det, jeg havde læst. Jeg vidste kun, at min Vrede langsomt var brændt sammen, til den laa som en hed Aske i min Sjæl og martrede mig som den, der havde været opfarende og ond og haft Uret, og min Brøde var vokset, mens Angeren skruede mine Tanker paa Pinebænk. Ikke et Øjeblik havde hun været mig af Sinde,

og for hver Note, jeg havde skrevet ned, havde min Længsel drevet mig mod at rejse mig og gaa ind i Sovekammeret for at kysse de Øjne, jeg vidste havde grædt, og for at trygle mig den Tilgivelse til, der stod for mig som den eneste Vej, der førte ind til Dagen i Morgen.

Men hver Gang blev jeg siddende og saa paa hendes Billede, der stod foran mig paa Skrivebordet, saa paa hendes blonde, knejsende Profil, hvis Blik ikke søgte mit. En Vægt i mit Hjerte tyngede min Vilje og holdt mig tilbage. Jeg følte mig ensom drevet uden for mit Livs trygge Hegn, og jeg bar endnu i mine Aarer den Kulde, der havde suget mit Blod bort under Huden det Øjeblik, hun sagde mig, at hun længtes bort fra vort Hjem. Jeg havde set i hendes Øjne og hørt paa hendes Stemme, at hun forstod, hvor smertefuldt hun saarede min Kærligheds Egoisme, og at hun bad saa inderligt, at hendes Ord ikke maatte gøre mig bedrøvet, de stilfærdige, nænsomme Ord, der havde ramt mig som et Jordskred under mine Fødder.

Sørgmodig og alene sad jeg i den stille Dagningstime og tænkte paa, hvad hun og jeg havde ejet sammen af Lykke i de tre Aar, der var gaaede, siden vi første Gang mødtes. Blegt og glædeløst saa jeg det alt sammen for mig og følte mig frygtsom og uden Ret til at kalde til Live de Minder, hvis Sjæl var hende, som jeg havde saaret. Jeg saa de tre Aar for mig som en fjern, lys Stribe under en mørk Himmel, Minderne gled saa hjemløst igennem mit Hjerte, og min Tanke strøg som en træt Maage mod de Aar, der som en fast Strimmel Land dukkede op yderst

i Horisonten, de Aar, jeg havde delt med ingen, min Ungdoms menneskefjerne, ensomme Øland.

Jeg skød Skrivebordsstolen tilbage og aabnede Døren ind til Dagligstuen. En skær, sørgmodig Tavshed blundede mig i Møde fra den stille Stue, hvor det graa Dagningslys laa som en fin Dis over Møbler og Væggenes Billeder. Jeg gik hen til Vinduet, hvor hendes Sybord stod, og hvor hun havde siddet den foregaaende Aften. Sytøjet laa kastet over Sykurven, og i en lang, hvid Traad hang Naalen ned mod Gulvet, og Fingerbøllet spejlede sig i Bordets blanke Plade ved Siden af det aabne Etui. Jeg tog Naalen og hæftede den langsomt fast og lagde Sytøjet sammen og Fingerbøllet i Etuiet og blev staaende en Stund med Haanden hvilende paa det sammenlagte Stykke Linned.

I Vinduet duftede en højstammet Neries blegrøde Blomster, og udenfor hang under Termometerets Kvægsølvkugle en stor, klar Draabe af Dug. Jeg skød begge Vinduer op. Over den store Poppel i Villahavens Hegn hvidnede højt oppe Himlen, og Fuglene støjede nede i de vaade Buske. Men jeg frøs i den kølige Luft, og Gryets Stilhed tyngede mit Sind og pinte mig i min nervøse Træthed.

Jeg lod Vinduerne staa og gik ind i Sovekammeret og hen til hendes Seng.

Med det blonde Haar løst ud over Puden og den ene Haand lukket om en Fold i Lagenet laa hun og sov. I rolig Aanden steg og sank Brystet under den hvide Natkjole, og over de søvnstille Træk laa Dagslysets Fred.

Jeg tog hendes Haand og bøjede mig ned over hende.

— Hedvig! hviskede jeg.

En svag Trækning i hendes Legeme fik Sengens Tæppe til at bevæge sig. Saa slog hun Øjnene op og saa et Øjeblik stift og forvirret paa mig, og saa vaagnede hun helt og skød sig som skræmt tilbage i Sengen og trak sin Haand til sig.

— Hvad vil du? spurgte hun hastigt og saa roligt paa mig og blev liggende med Læberne let sammenpressede.

— Hedvig, glem hvad jeg sagde i Aftes! bad jeg.

Hendes Mundvige sænkede sig i et bittert Smil, og hun svarede ikke.

— Du maa ikke tie saa længe, Hedvig! sagde jeg, — hvorfor vil du ikke tale til mig?

— Hvorfor? gentog hun, — fordi jeg ikke har noget at sige dig.

— Jo du har, Hedvig! — vi maa tale sammen, vi er jo ikke Fjender!

— Du bruger saa store Ord! svarede hun.

Jeg rystede paa Hovedet.

— Herregud, sagde jeg, har du slet ingen Medlidenhed med mig? Vil du begynde forfra, Hedvig?

— Medlidenhed med dig, gentog hun træt, — aa jo, det har jeg.

Jeg tav. I det stille, lyse Kammer summede henne i Vinduet en vaagnet Flue og slog i smaa, dumpe Smæld mod Ruden.

— Du ved ikke, hvor forpint jeg er, sagde jeg omsider. Det er min Skyld alt sammen, Hedvig. Jeg har siddet hele Natten og lidt derunder. Men forstaar du da ikke, hvor ondt det gjorde mig at høre dig tale, som du talte? Jeg syntes, dine Ord tilintetgjorde alt det, der havde været mig mest til Glæde.

Jeg famlede efter hendes Haand og tog den, og hun lod mig beholde den.

— Du tænker kun paa dig selv! svarede hun.

— Det er saa svært for mig at tænke mig d i n Lykke skilt fra min, — det kan jeg ikke. Jeg er lykkelig, naar du er glad! sagde jeg og legede med hendes Fingre.

— Ja — og blot du er lykkelig, saa kan alle andre være, som de vil! svarede hun. Ved du, hvor tit jeg for din Skyld har gaaet og forsøgt at vise mig glad, og skjult, hvor træt og alt andet end glad jeg var? Og ved du, hvor mange Gange jeg har været ved at sige, hvad jeg sagde i Aftes, og tiet stille for din Skyld? Og naar jeg saa endelig ikke kan bære det længer, saa har du ikke Ord for andet end den Uret, det er imod dig!

Jeg stod lidt og tav.

— Hvad tror du da, det er, jeg har siddet vaagen over i Nat, spurgte jeg saa, og hvad tror du, det er, der har pint mig og piner mig, naar det ikke er det, at jeg føler, hvor snævert jeg har gaaet ved Siden af dig og nøjedes med min egen Glæde?

— Har gaaet og vil blive ved at gaa, Johannes! sagde hun. Du ved ikke, hvor det har pint m i g lige fra den Dag, vi blev gifte, fra den første Morgen jeg vaagnede her, og du var staaet op og gik inde i Stuerne og saa paa Brudegaverne og var mere optagen af dit ny Hjem end af mig, som laa alene her inde. Du ved ikke, hvor forladt du gjorde mig, saa forladt, at jeg ikke engang kunde græde.

Jeg bøjede mig ned over hende uden at se paa hende.

— Vær god ved mig og tilgiv mig! hviskede jeg.

Hun laa længe og saa sørgmodig paa mig med sine blaa Øjne. Saa løftede hun den Haand, hun havde fri, frem under Tæppet og strøg mig blidt gennem Haaret, mens mit Ansigt hvilede gemt i hendes Pude.

— Du maa ikke tro, hvad jeg sagde i Aftes, hviskede hun, jeg er ikke ked af mit Hjem, jeg er blot saa træt somme Tider.

Jeg løftede mit Hoved fra Puden.

— Nej, jeg tror det heller ikke, Hedvig, jeg tror det ikke, og jeg vil gerne rejse med dig! sagde jeg.

— Nu skal du blot tie og gaa i Seng og se at sove! svarede hun og gjorde med et let Tryk sin Haand fri af min.

Jeg har rejst mig fra Sofaen og lukket Døren ind til Dagligstuen, mørkeræd og angest for Maaneskinnet og Ensomheden derinde, — jeg sidder paa en Stol ved Siden af mit Skrivebord, tæt ved Lampen, og stirrer hen paa Døren ud til Entreen og trygler i min Sjæl om at se Døren aabnes, ligegyldigt for hvem, for en vildfremmed, blot for et levende Væsen, der kommer for at tage mig ved Haanden og føre mig med sig, bort fra denne Stue, som jeg ikke ejer Mod til at forlade — —

Og som jeg sidder og fryser og strider med min vaklende Vilje, lister sig bag paa min Sjæl Billedet af den tætte Hasselgang den Aften, jeg første Gang saa Hedvig. Jeg føler dens fugtige Halvmørke om mig og den pludselige Skælven, der kom over mig

og strøg alle mine Tanker ud, da jeg løftede Hovedet og saa mig ene Ansigt til Ansigt med hende, som hun stod der i storskygget, lys Straahat og hvid Kjole. Og jeg føler den hede Stivnen af hele mit Væsen, da hun saa paa mig og bøjede sit blonde Hoved i en stum Hilsen. Fuld af forvirret Højtidelighed blev jeg staaende, mens hun langsomt gik videre. Og alt det, jeg søgte at tænke mine Tanker i Ligevægt igen, frugtede ikke. Jeg var ikke den, jeg havde været faa Minutter i Forvejen. Jeg havde ingen Tanker mere. Der var saa pludselig kastet noget ind i min Sjæl, noget, der slugte min Fortid, mine Vaner og Minder og Vilje og fyldte mig helt med højtidelig Fryd. Der var kun det i mig, og for det levede og aandede jeg og vidste af intet andet. Som en rolig Almagt kom det over mig, en rolig Almagt, der førte mine Skridt og holdt mig saa vaagen, som havde jeg aldrig kendt Søvn — —

Og de otte Dage, der fulgte, de otte Dage, hvor hun Time for Time gled imod mig, til hun sænkede sin milde Kærlighed i min Rus af Styrke, — hvor jeg sugede hende ind i min Ensomhed og fyldte den med hendes Stemme og gjorde mit Liv lykkeligt, saa ubekymret og tryg i min Besiddelse — —

Den lyserøde Vifte, som jeg fandt i Gaar — — I et Nu er mine Tanker skiftede.

Jeg ser den lyserøde Vifte paa Æskens hvide Bund, Fjerviften, som vi købte det første Aar, vi var gifte,

til det eneste Bal, vi gik til, — den lyserøde Vifte, som jeg fandt igen i Gaar.

Saa blege i det røde som hendes Hænders Negle krusede dens smaa, bløde Dun sig over hinanden —

Hvor de levede, naar jeg aandede over dem! Hver lille Fjer bevægede sig!

Og det var Aar, siden jeg havde set den, og jeg vidste alt det forbi, som den var Vidne til. Men gennem mit Hjerte gik en hed Strøm, og det var, som vaagnede der i Dunenes Rosenreder Ord, som nu er døde, Ord fra den Gang hun, der bar den, var min, Ord fra min Sjæls Fester. Og mens mit Hjerte pintes, saa jeg for mig hende, hvid og lykkelig, dansende gennem Salens Lys og Larm og, hver Gang hun strøg mig forbi, med et Blik lyse sin Elskovs Velsignelse over mit Hjerte. Og jeg fandt igen Duften af hendes kølige Haar, af hendes Hoved, som laa mod min Skulder, da vi sad i Vognen hjem, og som jeg tog mellem begge mine Hænder og kyssede over Pande og Isse og Muud, mens hun saa paa mig rig ved min Kærlighed.

Mine Hænder skælver, som de skælvede i Gaar, da jeg bar denne Vifte paa Plads igen, forsigtig, som man bærer et troskyldigt Barn.

Op bag alt det, som siden er hændet, dukker spredt og i Stumper Timer og Øjeblikke fra det første Aar, hun var min, Sekunder af Lykke. Som forhekset Guld, som en Spøgelseskat ruller det ind over Gulvet,

og min Sjæl sanker og sanker, samler det i Krogene, alle Vegne, og bøjer sig rugende over det — —

Jeg sidder i den Stue, der er min og hendes.

Der paa Reolen staar den Hylde fuld af Bøger, som er hendes, de Bøger, som jeg læste højt for hende, og som hun skrev sit Navn i, mens jeg stod bøjet over hende og lo ad hendes buttede, snirklede Skrift —

Hedvig Prahl skriver hun og ser op paa mig og rødmer hver Gang og ler af min pedantiske Latter. »Marie Grubbe«, »Niels Lyhne«, »Gertrude Coldbjørnsen«, og hendes Bibel, Turgenjews »En Jægers Dagbog«, — ned over dens brune Ryg hænger røde Silkesnore, en ved hvert af de smaa Evangelier, hun fandt sig mellem dens Blade — —

Inde i Dagligstuen sidder vi og læser. Hun sidder ganske stille og syr. Men hver Gang jeg standser, ser hun op paa mig med sine blaa Øjne, blaa som Himlen en Sommermorgen, naar Solen staar under Horisonten og fylder den stille Luft med Dagens Lys, saa skinnende blaa, som steg hendes Sjæl som en vaagnet Fugl med duggede Fjer højt op over morgentaagede Enge. Jeg rører mig ikke. Min Kærlighed bliver saa rig og tavs, og jeg læser videre, mens mit Hjerte beder for hende og for mig selv, beder for vor ensomme, lærkejublende Lykke — —

Og jeg gaar og kommer, Dag ud og Dag ind. Men hvor saa Dagen finder mig, ligger mit Hjerte under min Dørtærskel, og hun, som jeg elsker, smykker Tærskelens Træ med Blomster — —

Mit Hjem er Eventyrets Bjerg, lukket og skjult for alle, aabent for mig alene — —

Og hun og jeg gaar ud, og Gadernes Menneskemylr summer om os. Vi ler og holder os tæt til hin-

anden, stolte, som havde vi i et Øjebliks Lune formummet vore skinnende Sjæle.

Hvor det alt sammen er længe siden. Der ligger som et klamt Spindelvæv omkring mit Hjerte, og jeg sidder som en syg og rokker vidløst med Hovedet. Min Sjæl er i Opløsning, og Minderne mylrer som Orme, der gnaver —

Jeg lukker Øjenlaagene, presser dem med Vold tæt sammen, og en vag Rædsel gennemfarer mit Blod, — jeg mærker ikke Øjestenene bag Laagenes Hud, mine Øjne er to tomme, iskolde Huler, mine Øjne er brændte til Aske — —

Og jeg glemmer i samme Nu Rædslen og ser for mig det sketes stirrende Medusahoved, og paany gynger Mindernes Bølger gennem mit Blod og griber min Sjæl og bærer den fjern fra min Vilje.

. . . Jeg ligger vaagen en Morgenstund, hun og jeg. Gennem den nedrullede Persienne i Gavlvinduet strømmer Solskinnet ind over det blaamalede Tagkammer og striber Gulvet og Bordet, og jeg rejser mig i Sengen og gaar over Gulvet hen til Vinduet og spiler med Fingrene Persiennens Tremmer fra hinanden og ser ud i Solskinnet.

— Hedvig, siger jeg, kom en Gang! kom herhen, skal du se Havet!

Henne i Sengen under den skraa Væg drejer Hed-

vig sit blonde Hoved over imod mig og rejser sig og kommer hen til mig.

— Nej, hvor her er smukt! udbryder hun, idet jeg trækker Persiennen i Vejret. Luk dog op!

Jeg skyder Krogen af begge Vinduer, og en Bølge af frisk Strandluft slaar ind om os og fylder Værelset, mens det duse Sus af Brændingen høres op over den hvide Sandvej, der fører fra Stranden lige op mod Gavlen.

— Hørte du det ikke i Aftes, da vi kom? spørger hun.

— Havet? svarer jeg og ryster paa Hovedet.

— Jo, jeg hørte det i Mørket! siger hun.

— Er du glad nu? spørger jeg og lægger min Arm om hendes Liv og ser hende ind i Øjnene.

Hun svarer mig med et ømt, sorgmodigt: Du! der lyder som den kæreste Tak. Saa skyder hun lempeligt min Arm bort.

— Jeg vil ligge lidt og høre paa det, mens du klæder dig paa, siger hun og ser langt ud over det flimrende Hav og gaar tilbage til Sengen og lægger sig stille og ser op i Loftet.

Ind gennem de aabne Vinduer stiger pludselig en hæs Anderabben, der i vraltende Takt bæres forbi nede under Gavlen, til den bliver borte inde mellem Kroens Længer. Og atter summer Strandens dybe Brus, og de hvide Gardiner vifter frem og tilbage.

Jeg klæder mig ganske sindigt paa, og da jeg langt om længe er færdig, gaar jeg hen til Hedvig og kysser hende.

Saa gaar jeg hen og aabner Døren. Men før jeg lukker den efter mig, vender jeg mig halvt mod hende.

— Staa snart op og kom ned til mig! beder jeg.

Saa gaar jeg.

Jeg kommer ned ad en knirkende Loftstrappe og ud foran Gavlen, ud paa Vejen, og gaar i Sol ned mod Stranden. Mine Sko synker i det hvide Sand for hvert Skridt, jeg tager, og Solen brænder lunt gennem min hvide Sommerdragt. Inde langs Vejens Sider højner lave Sandtuer sig, overvoksede med stift struttende Marehalm. De lange, slanke Blade staar blaalige og blanke i Solskinnet, og inde bag Sandtuerne til begge Sider lyser Dagen mellem straatækte Fiskerhytter, hvis Døre staar aabne i Morgenstilheden, og der driver en svag Lugt omkring mig af Salt og Tang og soltørret Fisk.

Saa munder Vejen ud mellem en lang Række gule Klitter, og jeg staar paa den flade, faste Strand. Op over en Bund af vaade Rullesten krummer den lette Brænding sin glatte, gennemsigtige Bølgeryg og skyder sine Skumperler ind over det sugende Sand. Foran mig breder sig ud mod Horisonten det blaa, blinkende Hav aabent og nøgent og med en eneste Skonnert langt ude som et fjernt Taagerids midt i Solflimmeren.

Jeg ser ned over Stranden. Tæt ved mig staar et graamalet Badehus halet op paa Sandet, og længere borte, saa langt jeg kan se, tegner tjærede Baade deres sorte Skrog paa den gule Flade.

Jeg driver uden om Badehuset og følger Havstokken og føler mine Skosaaler fugtige af det vaade Sand.

Men Brændingens ensformige Brus trætter mig, og Havets aabne Ensomhed strømmer med Vinden ind over mig og spiler sig ud om mig, saa jeg føler mig lille og fremmed. Jeg vender om og gaar tilbage den

Vej, jeg er kommen, og ser ikke til Siden, og jeg mærker intet uden, at Solen bager min Ryg, og at Sandet bliver tungt at træde i, da jeg drejer op mod Huset.

Oppe under Gavlen standser jeg og hører Hedvig gaa og synge inde i Værelset bag de aabne Vinduer.

— Kommer du snart? raaber jeg op mod Vinduerne.

Jeg hører langt inde i Værelset hendes Svar, at hun kommer straks, og et Øjeblik efter træder hun fra Krolængens Skygge ud i Morgensolskinnet.

En lyseblaa Bomuldskjole sidder glat og slankt ned om hende, helt ensfarvet blaa, med en Bort af hvide Blomster for Haandledene og over Fødderne, og en stor, korngul Straahat skyder sig ned over Pande og Bryn, løftet let i Nakken af den blonde Haarknude.

— Kom saa! siger hun og tager mig i Armen og drejer mig rundt.

— Ned paa Stranden? spørger jeg.

— Nej ind at drikke Te! svarer hun.

Saa gaar vi ind i Gaarden, hvis gule Grus og hvide Længer skinner i Solen, og kommer over et lindeskygget, dugvaadt Stentrin ind i en stor tom Forstue, hvor Jagttasker og Bøsser og Regnslag hænger ned ad Væggens Kalk; i en Krog rager en Baads sammenrullede Sejl op over Stokke og Paraplyer.

Og saa staar vi i Spisestuen.

Tværs igennem den lange, lavloftede Stue strækker sig et bredt Bord under en hvid Dug, og ind gennem den aabne Havedør og de lave Vinduer ligger Flager af Solskin over Bord og Gulv.

Inderst i Stuen, oppe for Bordenden, sidder en høj, skulderbred Mand i lysegraa Jakke og støtter

sit runde, tætklippede, rødblonde Hoved i et Par solbrune Hænder. Han ser hen paa Hedvig og mig med to graa, brynløse Øjne og bøjer sig, siddende, til en tavs Hilsen. Paa Gulvet ved hans Fødder løfter en Hund sit brunskjoldede Hoved og knurrer svagt. Flirt! mumler han, og Hunden tier, og han bliver siddende med Albuerne paa Dugen og ser frem for sig gennem den lyse Stue.

Vi sætter os, og Hedvig tager en hvid Sten-Tepotte, der staar foran os paa Bordet midt i en Kreds af blaamalede, lave Kopper, og skænker. Vi drikker i Tavshed. Ude i Haven daler blinkende Bladfnug ned gennem Solskinnet foran den aabne Dør, og et Par Spurve tumler skingrende fra Tagskægget ned i Gangens Grus og flyver videre og bliver borte. Henne paa Gulvet foran Bordenden sukker Hunden i Halvsøvne.

Omsider rejser vi os. Jeg tager i den gule Messinglaas for at gaa ud gennem Forstuen, men Hedvig er gaaet hen i den aabne Havedør og staar, mens hun sætter sin Hat paa, og ser ud i den smalle Strimmel Have, hvor et Par gamle Træer løfter deres Løv over en grøn, blomsterløs Plæne og spænder deres Kroner fra Længens Tag over til det høje, graa Plankeværk, der lukker for Haven.

— Vi kan vist komme denne Vej! siger hun og ser hen paa den høje Skikkelse for Bordenden.

Han sidder bestandig og ser frem for sig og rører sig ikke.

Saa gaar vi ud i Haven og kommer gennem en knirkende Laage i Plankeværket ud paa den hvide Sandvej.

Hedvig gaar og ser ud over det brede, blaa Hav,

og som vi bedst gaar, skyder hun med eet sin Arm ind under min og knuger min ind mod sit Bryst.

— Aa, du ved ikke, hvor jeg er taknemmelig! siger hun.

Vi gaar langs Stranden nord paa. Fladt og lyngbrunt vokser Landet op af Havet, og højt over det nøgne Land og det ensomme Hav hæver sig i uendelig Ro den blaa Morgenhimmel. Langt ude til Søs og oppe over vore Hoveder lyner Solen i hvide Ternevinger, og sølvgraa Maager duver op og bliver borte, hvilende paa det himmelblaa Hav. Yderst ude foran os, hvor Strandens Linie slipper, rejser i Sollyset et Fyr sin mørke, slanke Stensøjle.

Hedvig har sluppet min Arm og gaar et Stykke foran mig og nynner, og en Gang imellem kommer jeg hen til hende og viser hende Sten, som jeg finder i Sandet, og som jeg vil tage med hjem og gemme.

Vi bliver ved at gaa, ene med Maagerne og den saltfriske Vind og Havstokkens lange Række evindeligt trillende Skumperler, — bliver ved at gaa, ud forbi Fyret og ind mellem høje Klitter, hvor hvide Sandvægge blænder i solhedet Stilhed og lukker om os, saa vi intet ser uden Sand og Sol og oppe paa Klitternes Rygge strittende Marehalmstuer, der tegner sig mod Himlen og vifter stift frem og tilbage for Vinden fra Havet.

Og saa staar vi atter paa Strandens lave, aabne Sandmole.

Ind imod os kommer ude fra Horisonten det blaa, strømmende Hav, og hen over Havet og den solhvide Strand drager ustandselig Vinden og blafrer i Hedvigs Kjole og flytter langsomt Dun og faldende

Fjer hen over Maagefødders Spor i Sandet og over tør Tang og tætte Flager af Rullesten.

En Tid lang bliver vi staaende tavse. Hedvig ser ud over Havet, og jeg staar og holder paa min Straahat og følger med Øjnene et halmgult Flaskehylster, som ligger og flakker frem og tilbage i Havstokken.

Saa kommer der pludselig en Sø, der løber højere op end de forrige.

— Tag dig i Agt! Nu bliver du vaad! siger jeg og ser ned paa Hedvigs Remmesko.

Hun flytter sig paa Taaspidserne et Par smaa Skridt baglæns og ser forsigtigt ned paa sine Fødder og vender saa atter Øjnene mod Havet og Horisonten.

Men jeg bliver staaende og tager ikke Øjnene fra hende.

— Hvorfor ser du saadan paa mig? spørger hun pludselig og drejer Hovedet og stryger et Par flagrende, lyse Haarlokker bort fra Kinderne, der rødmer af Sol og af den friske Vind.

— Du skulde vide, hvor smuk du er, som du staar der! svarer jeg. Jeg har aldrig set dig saa smuk før.

Hedvig ler.

— Nu bliver du nok galant! siger hun.

Jeg ryster paa Hovedet.

— Galant! — Det er aldrig faldet mig ind, at et Menneske kunde se saa lykkelig ud! siger jeg.

— Lykkelig, du! svarer hun, — jeg er mere end lykkelig! Du kan slet ikke finde Ord for, hvor glad jeg er!

— Og saa ung, bliver jeg ved, og saa knejsende — og saa skær, — — jeg bliver helt forskrækket,

naar jeg tænker paa, at det er med mig, du er gift, at jeg virkelig kender dig og tør tale til dig!

Hedvigs Øjne skinner af Glæde, og hun rødmer højt op under den gule Hatteskygge.

— Nej, hvor du kan gøre Nar! ler hun.

— Jeg gør ikke Nar, Hedvig, siger jeg ganske alvorlig, tværtimod du, — jeg er beklemt om Hjertet.

— Mener du det virkelig? spørger hun og skyder sin Arm ind under min.

Jeg nikker, og vi begynder at gaa hjemad. Jeg gaar og ser ned.

— Synes du da ikke, her er storartet? spørger hun lidt efter.

— Det ved jeg ikke, svarer jeg og tager ikke Øjnene fra Sandet. Naar jeg ser paa dig, tror jeg, her maa være det!

— Sig, at du synes det! beder hun.

Jeg svarer ikke. Jeg gaar tavs med hendes Arm under min. Først da vi er naaede et Stykke ned ad Stranden, staar jeg pludselig stille og tager hendes Haand og giver mig til at svinge den frem og tilbage.

— Hvad er der, Johannes? spørger hun og bøjer sig frem for at se mig ind i Øjnene. Hvad er det, du gaar og tænker paa? Du ser saa modfalden ud. Er du ikke glad?

Jeg bøjer mig ned mod hendes Haand og slipper den pludselig.

— Du skulde været gift med et helt andet Menneske! siger jeg og ser ud over Stranden.

— Vær nu god! beder hun og lægger sin Haand paa min Mund, — hvorfor siger du saadan, — har

jeg gjort dig saa meget ondt? spørger hun og ser bedrøvet paa mig.

Men jeg svarer ikke, jeg tager hendes Haand og kysser den, og vi gaar tavse videre.

Nej — du har intet ondt gjort mig — aldrig, Hedvig!

Kan du høre mig, Hedvig, der hvor du er? — mit Hjerte, som lider, siger dig fri for al Skyld, — — kan du føle den milde Glæde, der rødmer min Sjæl, mens jeg løfter dig ud af min Sorg, hvid og god, som du gled ind i mit Liv, uden Skyld i den Fattigdom, der sulter mit Hjerte til Døde, — Hedvig, uden Skyld. Smelter Isen om dig, nu jeg siger dig, at jeg sidder ene med Forbandelsen, jeg, som stjal din Rigdom og bar den ind i mit Bjærgs øde Hule — —

Det pisker mod Vinduet, skarpe, kolde Snekorn. Hvert Øjeblik slynger Blæsten en Byge af Sne mod Ruden. Skinnede Maanen ikke før, — skinnede Maanen ikke, og jeg hørte ikke Blæsten?

Hedvig — hvor er du i det Vejr?

Ak, du hører ikke Sneen, — du, som er lykkelig nu!

Ja, Barn, jeg tænker paa dig, — jeg sidder her langt borte fra dig og tænker paa dig, — mærker du det? — forstyrrer det dig, at jeg varmer min Sjæl ved din Lykke — —

Hvor den Sne taler hyggeligt til mig! Den bliver

ved og ved saa trofast og ensformigt — som en god Ven, der kommer langvejs fra.

. . . Og jeg kender Stemmen — denne milde Hvisken til min Sjæl — — og jeg ser for mig den flade, brune Hede.

Jeg gaar med h a m langsomt igennem den blomstrende Lyng. Det er Graavejr og stille, og Lyngen er vaad efter en hel Dags Regn. Jagtbøssen hænger i Rem over hans brede Skulder, og foran os traver Flirt, Hunden, med Snuden mod Lyngen, febrilsk og jagtsyg. Hvert Øjeblik fløjter han svagt og strammer Snoren, saa Halsbaandets Pigge borer Spidserne i Hundens Hals.

Han er et Hoved højere end jeg, og hans brune, ternede Dragt sidder stramt om hans store Lemmer.

— I Dag er her godt, siger han, blot nu Flirt vil holde sig fra Narrestreger!

Langt borte foran os strækker Klitternes kullede Række sig, og op over Klitterne rager en Barks øverste Sejl regnvaade og mørke mod den graa Himmel.

— Jeg vilde egentlig ønske, siger jeg, at De ikke fik Deres Lyst styret.

Han ser bestandig frem for sig med sine graa, søgende Øjne.

— Aa jo, svarer han omsider og føjer lidt efter til: De maa ikke ønske ondt over mit Krudt!

Jeg gaar ved hans Side, og den dybe Stilhed strømmer imod mig klam og kølig, baaren af en sagte glidende Vind, og mit Blod hamrer i nervøs Angest for, at noget levende skal rejse sig og et Skud splintre den graa Tavshed og bore Døden ind i denne regnduggede Hedes ensomt aandende Sjæl.

Saa bøjer han sig pludselig og smøger det piggede Halsbaand af Hundens Hals, og Hunden, som aander hæst og skælver over hele Kroppen, sætter i Løb og jager bort over Heden i lange Zigzaglinier. Jeg ser dens hvide Ryg i rastløs Fart stryge over den mørke Lyng, dukke frem og forsvinde og dukke frem igen.

Og paa een Gang suser tæt foran mig seks graa Fuglelegemer til Vejrs, suser fra Lyngen lynsnart og dødstille til Vejrs gennem den graa Luft, og før jeg faar løftet Hovedet, før mit Øje faar samlet deres Flugt, smælder et Skud, og jeg standser med et Ryk og ser ham, Maleren, Jægeren, sænke sin Bøsses Løb og staa stiv som jeg og stirre frem over Lyngen.

I lange, pilsnare Sæt kommer Flirt jagende ned imod os. Saa sagtner den pludselig sit Løb og stryger frem og tilbage, pløjende Lyngen med ludende Hoved, og staar et Øjeblik og traver saa langsomt hen til os.

— Traf De? spørger jeg.

— Ja! svarer han og tager en graa Fugl op, som Flirt med et Kast med Hovedet har slængt i Sandet foran ham.

Jeg staar og ser paa Fuglen i hans Haand. Den er graa som Skyerne over os, og dens Hoved hænger slapt ned mellem hans Fingre. Næbbet er lukket, og det Øje, jeg ser, brustent.

— Hvad er det for en? spørger jeg.

— En Spove, svarer han og stikker Fuglen i Tasken, — en Regnspove. Saa De den ikke falde?

— Nej.

Han smiler godmodigt uden at se paa mig.

— Den sank som Bly! siger han og lukker med et Knæk Løbet, som han har ladet paany.

Saa gaar vi videre.

Jeg træder forsigtigt og dæmper min Aanden. Jeg kan mærke, hvor hver Nerve munder i min Hud, og jeg længes i kvælende Spænding efter det næste Skud; alle mine Tanker brænder sammen i Længsel efter at høre et nyt Skud smælde, og jeg glædes ved den rappe Død, der driver Livet i susende Fart foran sig.

Vi gaar langsomt, og hvert Øjeblik søger hans Blik Flirts hvide Ryg, og hver Gang Hunden standser langt inde mellem Lyngtuerne, staar vi stille, og jeg hører hans Haand med et let Slag lukke sig om Bøssen.

Men bestandig ligger Heden tom og ensom hen, og intet pletter den vide Lufts gennemsigtige Graa, og Flirt jager længere og længere bort og hører ikke hans Fløjten.

— Nej, siger han omsider og kaster Bøssen i Rem over Skulderen, her er ingen Ting!

— Ja ja, svarer jeg træt, saa maa vi vel vende.

— Lad os gaa op paa Klitterne og se lidt paa Stranden! siger han.

— For at skyde? spørger jeg.

— Nej bare for at se, svarer han, — jeg tror, Solen gaar pænt ned.

Vi gaar til for at naa den lave Række Banker, der tegner sig runde og mørke mod en lys Strimmel Himmel, en lang, blegrød Lysning, der har løftet de tunge Regnskyer og skudt dem ind over den flade Hede, tættere og tungere mod Horisontens stille Bleghed.

Saa staar vi omsider paa Kammen af en Klit; Sandet under vore Fødder er hamret fast af Regnen, og foran os breder Havet sig let kruset og lysende under Himmelstribens Skær.

Vi staar tavse, som vi er komne. Solen er lige sunket, og Himlen i Vest gløder af et svagt Rødt, der farver Skyernes lange, blødt buklede Bræm. En Tid lang dvæler dette Røde og fylder Stilheden som med en mildt varmende Dugg af Lys. Saa skifter det umærkeligt, ganske langsomt og bliver til et blegt lysende, tyndt Gult, og min Sjæl, som er fyldt af Ensomhedens Højtid, føler dette Skærs stille, stigende Skiften, som fløđ der imod mig fra et uhyre Orgels Piber en enkelt, dyb, længe lydende Tone, der langsomt stiger og glider over i en høj, skær, dvælende Klang af uendelig Klarhed.

Og jeg svimler under en Lykke, der strømmer fra mit Hjerte og hvisker til mig h e n d e s Navn, hvisker det gennem hver Fiber i mit Legeme, hvisker det i det uendelige, mens Skæret fra Himlen lyser om hendes Billede i min Sjæl og smelter Hav og Jord og Himmel sammen til et luftsitrende, grænseløst Rum, fyldt af et hvidt, uendeligt Lys, der bader i sin fredlyste Glans hendes og min Lykke.

— Lad os gaa! siger jeg og vender mig for at gaa ned ad Klitten, drevet af en blødende Længsel efter at se hende, som min Sjæl taler til, efter at se hende og dele med hende den Lykke, som mit Hjerte er for trangt til at rumme, og som i al sin Vælde er kun som et Barn i Blund, før hendes Smil har hilst den.

Han hører mig ikke straks og bliver staaende og ser ud over Havet. Jeg har naaet Lyngen, før jeg hører hans Stemme bag mig.

— Er De sulten? raaber han.

Jeg vender mig og ser ham staa paa Klittens Top, mørk og stor mod den lyse Horisont, med Bøsse-

pibens sorte Silhouet ragende stift op over den højre Skulder. Han ser ned mod mig, og jeg bliver staaende og venter, mens han langsomt nærmer sig. Saa følges vi tavse. Kun en Gang imellem taler han, et Par ligegyldige Ord blot, og ikke en eneste Gang møder mit Blik hans Øjne. Han ser bestandig frem over Heden, frem mod Byens lave Huse, der langsomt vokser os i Møde. Smaa og ludende og hvidkalkede staar de i Stimmel under den blaasorte Regnskumring i Øst, stille og hvide som en Flok skræmte Faar.

Jeg længes og er utaalmodig. Det er en Evighed siden, synes jeg, at jeg saa Hedvig, og jeg føler mig ensom og forstaar ikke, hvorfor jeg gaar her og har gaaet her i Timer med en Mand, som er mig fremmed. Jeg ser hende bestandig, som hun staar i Laagen med Paraplyen over sit blonde Hoved og skutter sig for Dryppet fra de vaade Træer og nikker efter mig, glad over, at jeg gaar alene, gaar uden hende, og det kommer mig for, som maa hun staa der endnu — —

— Kan man se Kroen herfra? spørger jeg en Gang.

— Kroen? gentager han langsomt, nej — —

Men saa er det, som om hans graa Øjne pludselig udvidede sig, og han skyder med et Skulderkast Bøsseremmen længere ind over Skulderen.

— Jo, Kroen, siger han, det er det høje Tegltag der inde over Rønnerne!

Og som for at undskylde sin Adspredthed spørger han:

— Er De ked af at gaa her?

Jeg mumler noget om den glatte Lyng, og han tier.

Omsider naar vi de første Huse og staar et Øjeblik efter i Kroens Spisestue, — et Øjeblik efter, thi jeg mindes intet, jeg ser intet, før jeg staar i den

halvmørke Spisestue hos Hedvig, der sidder paa en Puf under det aabne Vindue. Tæt oven over Vinduet støjer Spurvene under Tagskægget, og ind i Værelset lyder det tunge Klunk af Draaber, der drypper langs Længen i den stille Aften. H a n er gaaet paa sit Værelse.

— Naa, er du der? siger hun og ser op paa mig.

Hun vender Ryggen til Lyset, og jeg kan ikke se hendes Træk, men jeg føler hendes Øjnes Kærlighed gløde over mig.

Men hun rejser sig ikke, hun er ikke løbet hen til mig, intet af det er sket, som jeg har gaaet og fablet sammen i mit Hjerte. Hun bliver siddende tavs og ser paa mig.

— Har du længtes efter mig? spørger jeg og søger at skjule, hvor pludselig forstemt jeg staar.

— Nej! siger hun og smiler og ryster paa Hovedet.

— Har du ikke? siger jeg og sætter mig hos hende. Vil du ikke være ved det? J e g har savnet dig hele Tiden!

— Du! siger hun og klapper min Haand. Saa føjer hun til:

— Jeg har siddet her og syet.

Saa sidder vi tavse en Tid lang.

— Saa du Solen gaa ned, spørger hun omsider; den gik vist smukt ned?

— Ja den gik smukt ned, svarer jeg; vi stod paa Klitterne, — blot du havde været med!

— Jeg saa det lysne hen under Skyerne og helt ned i Haven, siger hun.

Jeg svarer ikke, og vi sidder atter tavse i Halvmørket, jeg med hendes Haand i min.

Der kommer en Pige ind og giver sig til at dække

Bordet, og uden for det aabne Vindue begynder Regnen sagte at sive gennem Træernes Løv, og tunge Draaber slaar mod Buskenes Blade.

Saa tænder Pigen Lampen, og h a n kommer, og vi gaaı til Bords. Ingen af os taler. Han sidder, som han plejer, og ser frem for sig, mens han spiser.

Og Pigen gaar igen. Men et Øjeblik efter kommer hun tilbage og sætter en Tallerken med en stegt Fugl foran Hedvig, som ser forundret fra mig og til ham og rødmer forlegen.

— Den skal De spise! siger han og smiler svagt og fæster et Øjeblik sine rolige, graa Øjne paa hende.

Og mens jeg sidder og ser ned i min Tallerken, fuld af Glæde og Taknemmelighed imod ham, begynder hun langsomt at skære Fuglen i Stykker.

Saa skyder hun pludselig den halve over paa min Tallerken.

— Nej, den er din! siger jeg.

— Jeg kan ikke! hvisker hun.

Han ser atter paa hende et Øjeblik. Saa fløjter han Flirt hen til sig.

— Den er ikke større end, at De kan spise den selv! siger han og giver sig til at skære Brød ud til Hunden.

Der, i Lænestolen ved Siden af Skrivebordet, sad han.

. . . Ja, denne Sne, som smelder mod Ruderne og taler til mig, taler bestandig til mig, er Graavejret over Heden, det dulmende, milde, evindelige Graa-

vejr, det uberørte, lidelsesløse, regnfriske Graa, der bærer Havets Ro ind over den krogede Lyng og fylder Sjælens Kløfter og jævner og dæmper, — — og jeg er rolig under denne Ensomhedens Trøst, der sænker sig fra de lydløst drivende Skyer — —

. . . Der plejede han at sidde. Han sad bestandig der og rejste sig ikke, før han gik. Og som han sad der stille, bandt han sig til alt i denne Stue, aandede over det sit Væsens hvide Dag, og mit Hjerte blev fattigt og bittert — —

Jeg løfter Hovedet og ser mig om, og i et Nu er mine Øjne gledet over alt herinde, og som et Dun, der aandes bort, er han veget af mine Tanker — —

Hedvig, nu fryser jeg under din Lykke, din Lykke, som jeg troede et Barn af mit Hjerte og drog ind til mig saa stolt og saa tryg og saa taknemmelig troende, — fryser som sad jeg i en Grotte, hvor Vand, der har rislet og mumlet Aar igennem, pludselig standser og stivner — —

Jeg ser dig sidde bøjet frem over Bordet, med Albuerne støttede mod dets Plade og Hænderne løftede foran dig, mens du fletter og løser dem og fletter dem igen og hører paa ham og taler. Det gule Lampelys skinner over din Pande, der er hvid som et buet Liljeblad over dine Tanker. Og du ser paa ham med to Øjne, i hvis Glans al Livets Jubel synger, og en Gang imellem møder de mine og spørger som i pludselig Tvivl, om det er dumt og ingenting, det du siger.

Han sidder i sin gule Kurvestol og ryger og ser over paa Væggen, der hænger fuld af Billeder, store og smaa Lærreder uden Ramme, satte op paa maa og faa imellem hinanden. Lyset fra Lampen samler

sig gyldent i vaade Farver, og Kurvestolen knirker for hver flygtig Gang, han flytter sig.

Men saa ofte, du ser hen paa mig, smiler jeg til dig fra min Krog og spinder min Elskov ind i den blaa Sommernat, der ude fra den mumlende Strand strømmer ind igennem det aabne Vindue.

Og pludselig, som du taler, standser du og vrider Fingrene fra hinanden og siger højt, mens du ser mod Bordets Plade:

— Nej, De maa hellere være ærlig og le ad mig, saadan som De vil le, naar jeg er gaaet!

Og saa læner du dig tilbage i Stolen og ser ud i Sommernatten, træt og med et Blik, som skred dine Tanker bort over det ensomme Hav.

Han rører sig ikke, ikke straks. Først et Øjeblik efter vender han sig mod Bordet og tømmer sit Glas uden at se paa dig.

— Ja, siger han, De er et lykkeligt Menneske!

Hans Ord lyder som en stilfærdig Velsignelse over dig og mig, og mine Øjne søger dine. Men du ser ikke paa mig. Du bøjer dit Hoved og rødmer.

— Generer De Dem ved at tilstaa, at De er et lykkeligt Menneske? spørger han, da du tier.

— Aa! svarer du og rødmer dybere og ser paa ingen af os.

— Det hænder undertiden, siger han saa, at lykkelige Mennesker generer sig over deres egen Lykke, og det er smukt gjort mod os andre. Jeg sad nu for en Gangs Skyld og glædede mig over Deres.

— Og den har jeg slet ikke talt om! svarer du og fletter atter dine Fingre og ser hen paa mig med to Øjne, der beder forlegent om Hjælp.

— Hvad var det da, De sad og sagde om mine

stakkels graa Billeder? spørger han og fylder sit Glas paa ny, — de var triste og modløse imod det Solskin, der var i Dem!

— Nej, siger du, nej det var ikke det. Det var ikke om mig selv jeg talte. Aa, men jeg synes blot, at der er mange flere Farver til end dem, De maler.

Han tier atter en Tid lang og sidder og ryger og følger Røgen med sine graa, langsomt blinkende Øjne.

— Men naar man nu ingen Tro har til de Farver, siger han omsider, og naar de ingen Glæde vækker hos en!

— Det mener De ikke! svarer du og bliver igen forlegen. Jeg sidder og længes, naar jeg ser paa Deres Billeder, og jeg kan ikke lade være at se paa dem, for jeg synes, at Solen pludselig maa bryde igennem alt det Graa eller komme frem et Øjeblik, naar jeg ikke ser derhen — —

— Ja, siger han langsomt med Øjnene hvilende paa de malede Lærreder, hvis jeg havde Deres Tro!

Og saa løfter han sit Glas og fører det over mod dit, og jeg rejser mig, og vi klinker.

— Hvis De havde min Tro! gentager du et Øjeblik efter og ser over paa ham. Ler De allerede ad mig?

Men han ryster paa Hovedet.

— Saa var der meget at male! svarer han.

Og saa tier I begge længe.

Jeg er bleven staaende bag din Stol. Gennem det aabne Vindue ser jeg ud i den blege Nat, ud paa en blaanende Gavl og paa en Stjerne, der blinker over Gavlen ensom og uendelig fjern. Og jeg gribes pludselig af et underligt, hjælpeløst Sørgmod og bøjer mig ned over dig og lægger mine Hænder om din

Pande. Men du skyder mine Hænder bort og læner dig frem og ser hurtigt op paa mig med en Bøn i dit Blik om at lade dig i Fred. Saa sætter jeg mig atter, hvor jeg sad. Men en Tid lang hører jeg ikke, hvad I taler sammen. Den pludselige Bedrøvelse lukker sig om mig; jeg tænker ikke paa den, men den er der, sænker sig bestandig over mig, bliver ved som en Regn af sorte Dun i mit Hjerte. Og saadan sidder jeg længe og ser paa din Profil som paa et fjernt Billede, til du paa een Gang vender dig om imod mig, og dine Øjne vækker mig med deres frejdige Glæde.

— Og her, hvor der er saa aabent og saa befriende! siger du og rækker som i pludselig Taknemmelighed din Haand over imod mig.

I det samme er mit Sørgmod forsvundet og mit Hjerte lyst.

— Ja for den, der er saa modtagelig som De! svarer han og ser igennem Tobaksrøgen over paa dig.

— Og De, som er Kunstner! siger du.

— Aa ja, svarer han og vender atter sine Øjne bort, — jeg kom herop for at male Solskin. De kan jo se, hvor befriet jeg er blevet!

Han siger det stilfærdigt og tungsindigt, og du sidder en Tid lang og ser ned.

— Har jeg bedrøvet Dem? spørger du saa.

Han gør en Bevægelse med Hovedet, som vilde han atter se over paa dig, men bliver siddende og ser frem for sig.

— Nej hvorfor det? svarer han. De skal blot blive ved at tale, som De hele Tiden har talt!

— Aa, siger du og bliver ved at se ned, jeg har kun sagt, hvad andre har fortalt Dem før jeg.

— Men — — svarer han og tøver forlegent.

Og da du tier, siger han:

— Jeg tror, at De er klogere end de fleste! — fornærmer det Dem, at jeg tror saadan?

— Nej, — men jeg vilde hellere have, at De ikke troede det! siger du.

— Jeg skulde altsaa alligevel ikke sagt det! svarer han.

— Nej, siger du, saa tror jeg, jeg lettere vilde kunne have talt med Dem!

— Ja ja, svarer han, jeg skulde altsaa ikke have sagt det!

Og saa løfter han paa ny sit Glas og ser over paa dig og tømmer det.

Et Øjeblik efter rejser du dig, og vi siger Godnat og gaar.

Udenfor er det stille og halvlyst og klamt af Dug. De faa spredte Stjerner lyser som Sølvfnug højt oppe i den blege Himmel. Idet vi gaar over Gaarden, skriger en vaagnet Strandfugl etsteds i Natten langtrukkent og ensomt, og da dens Skrig tier, er Bedrøvelsen fra før atter over mig, og jeg ser, hvor du gaar tavs og stille ved Siden af mig.

Oppe paa Værelset gaar du hen til Vinduet og bliver længe staaende og ser ud.

— Hedvig, siger jeg og kommer hen til dig og lægger min Arm om dit Liv, Hedvig, min egen Hustru!

Uden at se paa mig tager du min Haand.

— Tror du, han gjorde Nar af mig? hvisker du.

Jeg har rejst mig.

Jeg staar ude i Entreen ved Sovekammerdøren og lytter. Bestandig den samme Stilhed, ikke en Lyd undtagen mit eget Hjertes Banken, som faar mig til at ryste og fryse.

Saa skyder jeg forsigtigt Døren til Sovekamret op.

Der er mørkt derinde og stille, et koldt, ensomt, livløst Mørke. Sengenes Messingkugler skinner frem inde i den sorte Stilhed. Men kun et Sekund ser jeg de gule Punkter, saa fyldes mine Øjne af Gulvets gabende Tomhed, der som et tavst Blik stirrer mig i Møde fra Mørket og fortæller mig om Trin, der aldrig mere skal lyde.

Jeg bliver staaende i Døren. Mod Vinduet, der graaner svagt henne bag Mørket, pisker Sneen — —

Havde jeg ventet at finde dig her? — Jeg ved det ikke, — jeg ved ingen Ting mere, — jeg ser ingen Ting for mig, jeg staar og stirrer som en død — —

Saa farer jeg sammen for en pludselig Lyd, der bliver ved og ved, og som mit Øre hører som i Søvne, en Lyd, der bliver ved og kommer stødvis som Latter. Og jeg ved med det samme, at det er Latter. Det er mig selv, der ler, — jeg staar der i den aabne Sovekammerdør og ler.

Og ganske langsomt gaar jeg baglæns tilbage gennem Entreen og ind paa mit Værelse og bliver et Øjeblik staaende og ser mig forundret om — —

. . . Ja — her har jeg boet en Gang, alt dette har været mit en Gang . . . Bøgerne . . . Billederne . . . og Tæppet paa Gulvet . . . Det staar alt sammen paa den samme Plads, stille og urørt som i et Museum . . .

Alt dette i disse Stuer har været mit en Gang for

længe, længe siden, og ingen har været her og flyttet det . . . Jeg fyldes af Ærefrygt og tør ikke røre mig, og mine Øjne leder for at se mig selv gaa herinde. Jeg, som staar her, jeg har gaaet omkring herinde og siddet derovre ved det Bord og i Sofaen der og været lykkelig . . .

Men det er længe siden, meget længe siden, en Menneskealder, et helt Liv siden . . . og det var ikke mig, som staar her.

Hvor jeg har levet længe, — hvor Tiden har spilet sig ud . . . Jeg er meget gammel.

Og jeg har ingen Minder, — alt det, jeg husker, er ikke mit . . .

Jeg har sovet i en Hule af Mørke et Sted dybt ude bag de yderste Stjerner, — men jeg har drømt uendelig meget — —

Først i dette Øjeblik er jeg vaagnet — først i dette Øjeblik, — og min Latter før var det spæde Barns første Graad — —

Og alle de, som siger, de har set mig og levet med mig og talt med mig — —

Hvor Menneskene er lettroende Fantaster!

Nej, Tiden er gaaet, og der er faldet Sne og spiret Blomster, og Dagen har baaret Menneskene paa Skuldre af gylden Sol over Himlens blaanende Marker, og Natten har slaaet sin sorte Dunham om sine Lænder og taget Menneskene paa sit Skød, — — lydløst er Tiden gleden gennem min Hules Mørke.

. . . Hvorfor stirrer disse Vægge saa højtideligt paa mig som hule Spøgelseøjne, fyldte med forfærdende Bedrøvelse? Ser jeg anderledes ud nu, jeg kommer selv, end da min Sjæl levede her i Drømme? Du stille Stue, som er min! tungsindige Skelet! du

hvide Par Knogler efter en svimmel og blind Fantasi! Er det mit Legems Kød og Blod, der skræmmer dig? Ved da ikke det mindste Søm i disse Vægge om min Drøms arme, forvirrede Lykke?

Jeg bliver jo staaende, hvor jeg staar, . . . jeg skal intet røre og intet plette med mine Hænders klamme Sved — —

. . . Hvor du er let at narre, du stille, enfoldige Stue!

Det er kun min Sjæl, der besøger dig, min Sjæl, som kommer alene til dig for at tigge dig om lidt af den Glæde, den har laaset inde mellem disse fire Vægge. Hvorfor er du saa karrig? Hvorfor giver du mig intet? Har du solgt den bag min Ryg?

Troløs!

Ved du, hvor det Ord er bittert? Føler du dets Frost brænde dig og din Sjæl nøgen som en Stodders Grav?

Troløs! — — —

. . . Dine Vægge forsvinder i Taage, — jeg ser dig ikke længer — —

Hvad er det for Minder, — hvad vil de mig saa pludseligt — —

Solen ser jeg, som gaar ned, en stor rød Vintersol, der er krøben lavt over Himlen og har lyst uden Straaler, siddet fjernt og som i den bitreste Kulde skælvende suget al sin Glød sammen om sit frysende Hjerte —

Det var i Eftermiddags jeg saa den . . .

Og atter sidder jeg ved Siden af Lampen, atter er jeg flygtet ind i dens Lys og krøben sammen som en skibbruden, hvis Øjne ser Havet sort og koldt bølge frem igennem Natten.

. . . Jeg har vidst det hele Tiden, — siden den Dag vi rejste. Min Sjæl frøs, da alt stod pakket sammen herinde, og det var et Øjeblik, som lukkede en gylden Portfløj sig i mit Hjerte. Et helt Aar igennem har jeg skjult det og lukket min Haand over Sandheden, af Daarskab, af Fejghed, af Dødsangest.

Og da vi kom tilbage, og alt blev stillet paa Plads igen, som det havde staaet før, og alt saa ud, som havde vi aldrig været borte, . . . da blødte mit Hjerte for den stængede Port, og min Sjæl fødte sin Fortvivlelses Løgn, og jeg troede paa dens Vanvid, for du var hos mig som før. Du gik her, du var her, og du fulgte mig. Mine Øjne saa dig, og min Kærlighed, som læste Kvalen i dine Tanker, rejste sig i min Hjerne som et jaget Rovdyr, og mine Dage blev en Rus af Angest . . .

Hvor kunde det været saa helt anderledes nu, var vi aldrig rejste, saa uoplevet alt sammen, saa uberørt mit og dit som i de første Aar. Men du er ikke min længer, og den Tanke, at alt kunde været usket, øger min Sorg og piner mig dobbelt med sin haanende Logren.

Hvis vi ikke var rejste — —

Det var Skæbnen — Skæbnen — —

Hvor det Ord er hult og magert og sølle! En ussel Almisse for Krøblinge. Hvem er Skæbnen? Hvad er den? En Sten, der pludselig stænger Vejen, en Haand, der vikler sig ud af Natten og griber til — — Min egen Sjæl er Skæbnen, mit Inderste, mit Hjerte, jeg

selv, som mine Tanker har skabt mig, mit Blod, min egen Viljes Magt, og al min Svaghed, mit Væsen i dets uforanderlige Enhed.

Dybest i mig selv som i dig laa det, som er sket, laa der fra den første Dag, vi mødtes, og voksede uset og langsomt.

Og han, som tog dig fra mig, han, som var stærkere end jeg, stærkere overfor dig og rigere og stoltere i den Lykke, han bød dig, . . . ak, Hedvig, om hans Styrke var et Barn af din egen Sjæl — —

Jamrer jeg, tror du, — tror du mig ond af Fortvivlelse, — — nej, nej, du kender ikke Hadets Kulde og Hadets Højhed!

Nu lægger du dine Hænder om hans Hoved, nu smelter Isen om dine Kærtegn, og nu finder din Tunge de Ord, som var døde — —

Det er dig, jeg tænker paa, paa dine Hænder, som strøg mig gennem Haaret, naar jeg var træt, og paa dine Ord, som slettede Dag og Døgn ud for mig og dryssede Hverdagens Ørken over med Blomster — —

Og nu er jeg træt som aldrig før, og Ørkenen er nøgen som ingen Sinde, og den Kulde, der har hærget min Sjæl det sidste Aar, er som Sol imod den Frost, der nu bider mit Hjerte — —

Du har vendt dig fra mig, og du er borte, og evig skal mit Hjerte lide ensomt og længes og dets Slag dø som Ord, ingen hører, og glide ud i Tomheden og slukkes, — fryse og brænde ensomt, set af ingen, som en fjern Stjerne i det uendelige Rum.

. . . Og naar han kom her og sad der i den Stol — —

Den første Gang, han kom her — —

Du havde siddet og syet og ingen Ting sagt den hele Eftermiddag. Saa ringede det, og det var ham.

Hvor din Glæde gjorde mig glad. Saa lykkelig havde jeg ikke set dig siden den Morgen paa Stranden, og jeg fangede Glæden i dine Øjne og drog den ind i mit Hjerte.

Og vi talte om Stranden og om Heden, og han fortalte og sad og saa frem for sig med et Par Øjne, der var klare og stærke — —

Og han kom igen hele Vinteren igennem —

Og jeg var ham taknemmelig — —

For jeg saa dit Sind grønnes igen, og du lo og sang som i de første Aar, du var min, og jeg talte hvert Smil og hvert lykkeligt Ord og sankede taalmodigt min Lykke sammen, Skærv for Skærv — — til du sagde mig, hvor jeg bedrog mig.

. . . Nej — det er Vanvid. Der er ingen Virkelighed til. Hvor har jeg det alt sammen fra, — har nogen fortalt mig det Ord til andet, dryppet det ind i min Hjerne? — Det er en Fabel det hele, — et Digt! — Alt det, Menneskene tror, de oplever, det er blot Billeder inde i deres egen Sjæl — — jeg har jo intet af det i min Haand — jeg sidder jo her ene og ser og hører intet! Nu sover alle Menneskene inde i min Sjæls Billedhus.

Og min Lykke, og alt det, jeg har lidt, det er Taage og Aand, en eneste Indbildning, den eneste, min Sjæl har skabt. Og du — og min Kærlighed — al denne milde Lykke, som var min, — — ak, min Sjæl har været fyldt af Rosenduft, og jeg har set salige Syner.

Men derfor ejer jeg det alt sammen saa inderligt,

— fordi denne ene Fantasi er min Sjæl, . . . og til evig Tid vil dette være mig.

. . . Hvor jeg var taabelig at kalde paa dig og lede efter dig, efter dit Legeme og dine Klæder. Min Sjæl saa dig ikke længer.

Men der sidder et Saar i mit Hjerte, et Saar som af en Ravns Næb, — det gør ikke ondt, og det bløder ikke, — det lukker sig langsomt, og saa brister det og lukker sig igen og brister paa ny — — Det lader mig ikke Fred.

— Der er en anden, jeg tænker paa! sagde du, og saa saa du til Siden, ud over Vejen, og dine Kinder var graa som Aske — —

Hvor det er længe siden, at du har set paa mig. Som en Hund har jeg logret for din Kærlighed, og mine Øjne har søgt dine. — — Aa, kender du en Kulde som den, der slukker Hjertets fortvivlende Haab? Bitrere end Dødens brænder den, fordi Livet ikke dræbes, men sidder jamrende og frygter og tinger og tør ikke slippe Haabet af de rystende Hænder. — — Og der var Is over dine Øjne, Ligegyldighedens frostklare Ro, hver Gang min Kærlighed spurgte — —

Solen skinnede i den lyse Skov, og Tjørnene stod i Blomst. Vi gik der ad Stierne, du og jeg, vor Foraarstur. Men Glæden var død imellem os, og Minderne hidsede mit Hjerte.

Der stod Skoven som i Fjor og som i Forfjor, og Fuglene sang, og Græsset var lunet af Solen, og her lo vi i Fjor og var ene paa Jorden med vor Lykke. Denne samme Sang af Fugle, denne samme lyse Luft . . .

— Hedvig, sagde jeg og tog din Haand, husker du i Fjor?

Og du nikkede blot og saa frem for dig.

Men mit Hjerte, som vidste dine Tanker, lod mig i min Angest ingen Ro.

— Piner det dig at tænke paa i Fjor? spurgte jeg.

Du svarede ikke straks. Men dit Ansigt var stift i alle Træk, og du saa ud som den, der er stum af Smerte.

— Hvorfor vil du spørge? sagde du omsider.

— Fordi jeg pines — —

— Vil du vide det? spurgte du. Du ved det jo, Johannes.

Og saa tav du, og jeg gik ved din Side, og tusende Ord brændte mig paa Tungen, vanvittige Ord om Elskov, fortvivlede, tryglende Ord, meningsløse Ord med Løfter og Tillid og overmodig Trods mod det, som ingen kan fælde, — Ord, som vaagner hos den, hvis Hjerte Angesten har gjort sindssygt.

Men jeg tav som du, for min Forstand var kold og klar som ingen Sinde, og den lo mig ud og vristede hvert Ord til sig og dræbte det.

Saa kom vi ud paa Sletten. Der stod de hvide Tjørne og lyste i Solen.

Og vi standsede begge.

— Hvor det er smukt! sagde jeg og saa dig staa som jeg betagen og stille og fyldt af denne skinnende Hvidhed. Og et Øjeblik gled der igennem mig en dulmende Glæde; det var mig, som mødtes vore Sjæle over de blomstrende Tjørne, — som kom de fjernt ude fra og mødtes, — og jeg velsignede Foraaret og Naturen og Skønheden, som mægter at slette den ondeste Sorg.

— Ja, svarede du, hvor det er smukt!

Men din Stemme lød som dens, der tager Afsked, som dens, der drømmer om Døden og ser for sidste Gang det, der var dens dybe, navnløse Fryd, Aarenes lysende Sommernatshimmel, stille og højt over alt det, som Hænder og Ord former.

Og jeg kunde kastet mig paa Jorden og boret mig ind i dens Mørke, trykket mit Hjerte ind i dens kvælende Muld og i et vildt, dræbende Ønske favnet til Døde alt det, som lever og deler sig og føder Liv.

Men mine Lemmer var lammede, og jeg evnede intet. Kun min Kærligheds Vanvid talede og talede i min Sjæl, til min Forstand slog sammen og gav mine Ord fri. Og skønt jeg vidste dit Svar og kendte det alt sammen koldt og sikkert, standsede jeg dig.

— Hedvig, sagde jeg og saa paa dine Øjne, ved du af, at du aldrig mere taler til mig?

Kun et Øjeblik mødte mine Øjne dine, saa saa du bort.

— Hvad er det, du vil have, jeg skal sige dig? spurgte du, og dine Ords Kulde skar igennem min Sjæl og jog min Fortvivlelse som Gift igennem mit Blod.

— Vi har dog før kunnet tale sammen! svarede jeg og følte min Tunge bitter i min Mund.

— Naar jeg nu ingenting har at sige dig, svarede du.

— Ingenting, gentog jeg, — Hedvig, hvorfor vil du pine mig med din Tavshed? Er jeg ikke længer værd at spilde Ord paa? Tal til mig, hører du. Jeg kan bære, hvad du har at sige mig. Din Tavshed gør mig saa fattig og ensom.

— Nej, sagde du langsomt og gik videre, — det

er Synd imod dig alt sammen — jeg ved det nok — det er mig selv, der har Skylden — du maa ikke faa mig til at sige det.

— Hedvig, spurgte jeg og svimlede under mine egne Ord, elsker du ham da?

— Elsker? gentog du bittert, og saa bøjede du Hovedet til Svar.

— Hedvig! sagde jeg, og det var, som alt i mig blev til kogende Taage; jeg følte ingenting, jeg saa kun dit Hoved bøje sig — —

Dit Hoved, dit blonde, fine Hoved! Ved du, hvor mine Hænder brændte for at knuge det til mig, for at kærtegne denne frygtelige Drøm bort, for at tage dine Tanker ind i min Kærlighed og give dem Hvile, for at raabe dig vaagen og se dig smile morgenlykkelig til mig, for at høre din Befrielses Glæde og velsigne din vaagnende Lykke med Kys paa din Mund og dine Øjne — —

Og da vi var hjemme igen, kom du hen til mig og tog min Haand — —

— Hvorfor spurgte du mig? sagde du, jeg vilde aldrig sagt dig det. Nu, du ved det, vil vi pine hinanden daglig, og du kan være saa nænsom, du vil, imod mig, den Sorg, jeg har gjort dig, vil altid være vaagen, og du vil blive bitter imod mig, hvor du tænkte at være god, — Johannes, du skulde aldrig vidst det!

— Jeg vidste det jo, Barn! sagde jeg.

— Nej, du vidste ingenting. Tiden kunde være gaaet og aldrig et Ord nævnet imellem os om den Sag, før alt var overstaaet og godt igen. Nu er det for sent, for nu har jeg sagt dig, hvad du aldrig skulde hørt af min Mund.

— Hedvig, tror du, spurgte jeg, at Tiden kan give det tilbage, der en Gang er mistet?

— Jeg ved det ikke! svarede du og gik ind i den anden Stue.

Jeg har siddet længe og set paa den blaa Nat uden for mit Vindue. Den er blaa som Blod i Aaren under en Kvindehaands Hud, og den er dyb og blød og af en øm, langmodig Dulmen, der kalder al min Sorg frem.

Det sner ikke længer, Blæsten har lagt sig, og jeg ser Stjerner langt borte.

Og det bæres mig for, som gled min Sjæl paa Baad gennem det milde Mørke mod de fjerne Stjerner, tyst som den, der forvist og fredløs nærmer sig sit Hjemlands Kyster om Natten.

Thi fjernt og spredt som disse Stjerner ligger mit Sinds Fred og mit Hjertes Lykke, og hvileløs drager min Sjæl derud for at sanke og samle, samle som fattig Mands Barn i Hunger og Feber, samle til Dagen gryr og sletter Stjernerne og stirrer som et stort, aabent, koldt Øje ind i min Stue og viser mig mine tomme Hænder.

Forbi for bestandig, forbi!

Hvor det Ord lyver haanligt!

Forbi — og i mit Hjerte sidder Evighedens Spøgelse og tvinder i Traad og vikler op og tvinder igen alt det, som er dræbt for min Forstand. Og naar det bliver Dag, og jeg rejser mig og gaar ud, og naar Nætterne kommer, — det samme, bestandig det

samme. Mine Øjne vil se døde Ting og mine Hænder røre ved Sten, overalt vil jeg møde det livløses Afmagt, og intet vil tale til min Sjæl. For det, som alene gav Livet, er flygtet fra mit Hjerte, ranet og flygtet — —

Jeg rejser mig . . . jeg brænder . . . alt i mig styrter sammen i Baal . . . min Sjæl er giftig, slikkende, eddergrøn Lue — —

Se, hvor min Haand spiler sig ud . . . Hvor er du . . . Min Mund skriger paa dig . . . Jeg vil slukke dit Liv . . . se dine Øjne briste, dine Øjne, som slap mig og lod mig pines, . . . svale med din Død den Gift, der brænder mit Hjerte, . . . hovere! . . . sejre! . . . give min Sjæl dit Lig, at den kan le og sove trygt i Fred! . . . lønne dig for det, du gjorde, at du kan se, hvor dybt — dybt — dybt du har ramt! . . . fornedre dig, du, som var den hvide Sky, at jeg kan raabe til mit aandeløst lyttende Hjerte min Sejrs Hosianna! . . . kvæle dig mellem mine Hænder og to min Sjæl i dit Legemes Kval og din Sjæls Rædsel! . . . se dig lide! — lide! — raat og plumpt! — — —

Aa Gud i Himlen, hvorfor skabte du Mand og Kvinde! . . . Ser du denne Naal i min Haand, — en lang, tynd Naal — blot en Naal . . . hendes Naal, som hun har glemt, . . . og mine Fingre har brudt den, . . . denne Naal, som har siddet i hendes Haar! . . . Ser du, hvor mine Hænder presser Stumperne sammen og løfter dem, at Sølvsommerfuglen, som den bærer, kan skinne i Højde med hendes Hoved . . . Saadan sad den — — Aa dette kolde, ru Metal mod mine Læber — — —

Hvor der er lyst inde i Dagligstuen, . . . er det din Dag, der kommer, Gud? — Herre, Herre, sluk i din

Almagt Dagen eller giv mig et Sted at flygte hen! . . . Blind mine Øjne, at ikke Vanvidet skal dræbe min Sjæl — —

Ser du hende, Gud? . . . er hun her . . . har jeg drømt . . . er jeg syg . . . Aa sig det, sig det, at din Dag bringer hende — —

Hedvig! . . . Hedvig!

ANDEN FORTÆLLING

Den Aften, da denne Fortælling begynder, ligger Taagen lavt over Jorden. Over Agrenes sorte Tomter driver dens vaade Røg og sletter alle Skel, aander Hegn og Hække bort og gør Jorden grænseløs og Ensomheden uendelig.

Og den, om hvem denne Fortælling handler, sidder trist og træt, led ved Menneskene, led ved sig selv, led ved alt, hvad han har set og oplevet . . .

Ude fra de øde Vintermarker driver Taagen ind under Skoven. Der, hvor Skovbrynet gror langs den opblødte Vej, flyder den dunkelt sammen i en skumrende, højt voksende Skygge, der drypper en sagte Regn af Draaber ned over et lavttækket, ensomt Skovløberhus.

Det er inde i dette ensomme Skovløberhus' stille, trange Stue, at Markus Hejn sidder trist og træt og føler Taagen sive ind fra Aftenmørket, føler dens graa Aande mod Ruderne, som var hver Rude et Spejl holdt op for Svælget af et eller andet uhyre, grænseløst, som døde, sidder og stirrer ud paa Tag-

skæggets Draaber, der drypper forbi Vinduet og glimter i Lampens Skær, og hører Draaber briste evindeligt mod Gangdørens Stenfliser.

Saa er det, han bøjer sig over det blanke Mahognibord, der dunkelt og tungt breder sig foran den sorte Hestehaarssofa, hvori han sidder, og støtter sin Albu mod Bordets Rand og trykker Haanden fast ind mod sine Øjne, presser Fingrene mod de lukkede Laag, som vil han slukke en Brand, der svider tæt inde bag dem, eller stemme sin Hjærnes Tanker sammen i en eneste Sum . . .

Det er ham saa sørgmodig klart, saa bittert let at gøre op, det hele Regnskab, kommer ikke som fordum med bristede Illusioners Haan og Vrede, synker saa stille og sikkert om ham, som Natten synker over Skoven, — han evner intet mere, al den Sindrighed, som var ham, er rundet ud og slidt op, forbrugt. Fem og tredive Aar har det, som var hans Liv, varet. Nu er det forbi.

Ikke at han tænker paa at dø. Det, han fornemmer, har intet med hans Legeme at gøre. Han kan tale og trække sit Vejr og gaa, sagtens mange kommende Aar til Ende. Jorden vil leve omkring ham, og hans Sanser fornemme det, — men hans Sjæls Stænge staa tomt og forladt, og ingen Høst slynge sin Sæd gennem de gabende Luger.

Tidligere, — thi han mindes dette samme triste fra Dage, da han ikke havde tænkt og ikke levet det halve af det, der nu ligger bag ham, — tidligere kom det altid som et Barns hysteriske Sorg og drev ham Revolveren i Haanden. Han mindes hver Gang, det har væltet sig ind paa ham, mindes hvor det bestandig har forfulgt ham, med lange Mellemrum, men tun-

gere og dumpere for hver Gang, som et gammelt Saar, der lukker sig og bryder op paa ny og varsler den Vej, hvorfra Ødelæggelsen en Dag vil komme. Og altid var det kommet uden ydre Grund, som et pludseligt Brud inde i ham, og var veget, pludseligt, igen.

Men denne Gang, nu, er det vokset som en langsom Sot. Et halvt Aar igennem har det luret i ham. Til ingen Nytte er han flyttet herud og har vandret et Efteraar til Ende ensom og i Fred. Nu er det over ham som det store Punktum, som det splittede Væv af en uendelig Række Tankestreger, der intet varsler, men slutter af og rinder ud i hvide, ubeskrevne Siders Tomhed.

Et Øjeblik er det, som gik den kolde Taage derude ham til Marv og Ben. Som et uldent Vingeslag strejfer ham, som fordum, den Tanke Døden. Men Døden er ham gammel kendt. De tusinde Gange har hans Hjærne sønderdelt den, beskuet den i alle dens Former og stirret ind i dens tomme Uundgaaelighed. Han er saa fortrolig med Døden som med Kalenderens Dage. Saa længe har Døden kredset om hans Bevidsthed, til hans Bevidsthed aabnede sig som en Strømhvirvel og sugede den ned i sig og glattedes over den. Og den har sænket sig i hans Sind, jævn og prunkløs i sin trygge Almagt, for at være hos ham og ikke slippe ham, hvor han saa vil vende sig, og hvad han saa vil foretage sig, til hans Legeme engang falder sammen. Han kender den, som han kender Livet, og ledes.

Markus Hejns Haand glider langsomt fra Øjnene og ned under hans Kind og trænger Hagens Skæg

op om Læberne i mørk, filtret Vækst. Hans Øjne, der er blaa og skumrende som en Kornmodshimmel med flakkende Glimt bag sig, stirrer under de tunge, træt sænkede Laag ind i Lampen, der lyser paa Bordet foran ham og spejler sin Kuppel i dets blanke Mahogniflade som en hvid Kala i et stille, brunt Mosevand.

Og som han sidder og ser paa denne lille Lampe og ser den ikke, glider den langsomt ind i hans Sind og fylder det til sidst helt, saa hans Øjne ser den og den lavloftede Stue og den hviddugede Kommode og de glatte, gule Gardiner, hele den lille Verden af uanfægtet, ubesmittelig Porcellænspillenhed, som den fylder med sit Lys, hvid som en urokkelig god Samvittighed og med en evig Stilheds Hygge over sig.

Ja — dette er det lille Kammer, hvori hans Evne og Vilje, hans Lyst og Livsmod stille er rundet ud. Hvor han saa ser hen herinde, paa den gamle, arrede Ovn, som ligner en Djævel, der staar paa Hænderne op ad Væggen og knurrer og buldrer og mimrer med sit glødende Gab, paa Kommodens Kopper med de grelle grønne og røde Blomster malede op over Fajancens Gravbleghed, som en Skare Afdøde pyntede med Evighedsblomster, paa Billedet af Jomfru Maria, der peger paa Hjertets blodige Honningkage uden paa et tapetblaat Gevandt, paa Kristi rødmossede Bondepigekinder under Tornekronens Firetommespiger, paa Vinduspillens runde Spejl, der dugger af Fugt fra Taagen ude i Aftenmørket, paa Loftbjælken, hvor Sommerens Fluer hænger døde, — alle Vegne ser han Processen gaa for sig, saaledes som den er gaaet for sig fra den Efteraarsdag, da han lejede

denne Stue, . . . en langsom, daglig Løben Panden imod, en timevis, maanedlang Steden til Hvile.

Paa Kofferten under Vinduet ligger hans Bøger i Stabel, lukkede. Han kender dem alle, ud og ind, kender alle Bøger, alle Hjærner i deres evige Famlen om et og det samme. Selv har han tænkt og samlet, skrevet og talt, sagt det, han saa som Sandhed, set det hyldet og forhaanet. Ham som de andre har Menneskenes Liv, Sol og Maane, Dag og Død lokket fra fortryllet Undren til møjsom Undersøgen. Hvad han har fundet i sit eget Liv, hver Sorg, hver Glæde, har han smeltet sammen og kastet ud blandt Menneskene, saa længe hans Øjne saa, at han selv og Menneskene ejede Værd, — saa længe til han fandt det simple dagligdags, at han selv og Menneskene drev intet andet end en storstilet Leg, der endte med Træthed og Lede og drev dem ind bag Skodder og lukkede Døre som en Hær af Flygtninge. Alt, Tanker, Oplevelser, saa han falde som smeltende Snefnug over en Moses vage Vande, — og Mosens vage Vande er sivet ind i ham selv og har druknet det, der var ham, i bundløs Intethed og skrevet sin Taages tunge: Forspildt! Forgæves! over hver Stund, han har levet.

Han sidder tom og fattig, ejer intet af det, der har været hans Liv, og savner det ikke, er blot et træt Legeme, der fornemmer Lyset fra Lampen, den lille oplyste Vægfirkant, der luner og skærmer det af ham, der endnu lever, og stænger Taagen og Natten saa taaleligt ude.

Da hører han Trin ude i Mørket og lytter og kender dem, — det er Broderen, Hans Hejn, Kapellanen fra Landsbyen omme bag Skoven. Gangdørens Laas

knirker, og dens Knirken fylder den tomme, stenlagte Forstue med Alverdens Støj.

Markus Hejn bliver siddende, hvor han sidder, med Haanden under sin Kind, og ser hen paa Døren. Nu er Trinene inde i Forstuen, og en Haand famler udvendig hen over Døren. Saa bevæger Laasens sorte Jærnhaandtag sig, og Broderen er inde.

— Naa der sidder du ganske rolig og lukker ikke engang op!

Stemmen klinger i den lave Stue som Tale i lyst Vejr og høj Luft, og henne fra Døren møder et Blik Markus Hejns, blaat som aabent Hav og skinnende i et skægløst, vinterhvidt Ansigt som en Drøm om al Sommerens Duft og Sol.

— Hvor kommer du fra? spørger Markus Hejn og rører sig ikke.

— Aa, siger Kapellanen og finder sig en rødmalet Træstol og sætter sig med Overfrakken paa, — fra en Spadseretur.

— I det Vejr?

Kapellanen stryger sig over Panden, der er vaad af Taagen, hvid og ung og uden en eneste Fures Skygge. Saa ser han atter paa Broderen og ler, ganske kort, som et klart Vands pludselige Klunk.

— Hvad fejler Vejret?

Markus Hejn lukker sin Haand om Hagens mørke Skæg og ruller dets Spids imellem sine Fingre.

— Naa — paa denne Tid da?

— Jeg trode egentlig, at du var ude.

— Jeg?

Markus Hejn læner sig langsomt tilbage i den dybe Sofa, som søgte han ud af Lampens Lys, ind i Skygge.

— Aa, siger han og holder Haanden for sin Mund,

som skjulte han en Gaben, . . . bryd dig ikke om mig!

Men Kapellanen bøjer sig frem og ser over paa ham.

— Er det Humøret, Markus? spørger han, og Stemmen bølger Ordene sørgmodigt.

— Humøret?

Markus Hejn ser over paa ham, som standsede han forundret midt i sin Gaben.

— Du sidder her alene og foran et tomt Bord.

— Jeg har lige lukket en Bog.

— Herregud — —

Det kommer som et tavst Suk, det ene Ord, som en stille, sorgfuld Forstaaen, og Markus Hejn hører det, som det kommer, og retter sig, hvor han sidder, og ser over paa Broderen. I hans Øjne brænder det dunkle Blaa som for et Pust af en tør, svidende Hede.

— Har jeg beklaget mig? spørger han kort.

Men Kapellanen ser ikke hans Blik og rejser sig og gaar langsomt frem og tilbage, høj og ludende.

— Forstyrrer jeg dig, Markus?

— Du ser jo, at Bordet er tomt. Hvad er det, du vil?

— Ingen Ting, — ikke andet end det samme, jeg vil hver Gang, jeg kommer herind . . . Jeg vil dig ikke noget bestemt.

— Du kan godt tale rent ud. Du skal ikke være bange for at saare mig. Jeg ved jo, at du ser det hele, som det er . . . Eller lad være med at sige noget. Hvad nytter det, vi taler om det samme evig og altid? Jeg kommer ikke længere, om du saa talte til Dommedag.

— Du er saa utaalmodig!

— Naturen gaar sin Gang, Taalmodighed og Utaalmodighed er ingenting.

— Du er dog kommet over det før.

— Ja, — den Gang, da det var mig, der havde Magten. Men een Gang maa jo blive den sidste.

— Det er saa fortvivlende, Markus! . . . Jeg forstaar ikke, hvad det er for Tanker, du gør dig!

— Tanker? — jeg gør mig slet ingen Tanker. Jeg synes, jeg har tænkt alle tænkelige Tanker. Den Evne at kunne tænke har tabt sin Værdi for mig. Jeg ved ingenting at tænke paa.

— Men det maa jo dog komme, — det kommer, skal du se!

— Det siger du hver Dag, — det har du sagt hver Dag i et halvt Aar. Er du saa bange for Sandheden?

— Jeg trode saa sikkert, at du skulde kommet dig herude.

— Kommet mig? — som om jeg var syg? . . . jeg er til Mode, som var jeg bleven alt for sund.

— Tror du ikke, at det er Ensomheden? — her er for ensomt for dig. Hvorfor omgaaes du ingen? Her bor jo dog Mennesker, . . . og Markerne og Skovene her, ved jeg, har alligevel voldet dig Glæde.

— Hvad Del har Mennesker og Træer og Marker i det, som foregaar helt andre Steder?

— Nej, jeg ved det, jeg ved det, — —

Kapellanen staar og ser over paa Broderen og famler med sine Hænder, gnider dem uroligt om hinanden, som pinte deres Tomhed ham.

— Markus, det gør mig saa forfærdelig ondt, siger han, — og saa det at vide, at jeg ikke kan hjælpe dig — —

Ordene kommer saa sørgmodigt bævende, som sang han sagte en sorgfuld Folkevise.

— Nej, siger Markus Hejn stille og ser ned i Bordets blanke Flade, hvor Lampen spejler sig, — der er ingen Ting at hjælpe. Du maa blot ikke pine dig med mig. Du tror mig ulykkeligere, end jeg er. Man vænner sig til al Ting, og jeg er allerede godt paa Vej i en stilfærdig Retning, som sagtens ogsaa har sin Hygge.

Men Kapellanen staar, som hørte han kun halvt. Hans Blik ser hen over Lampen, som fulgte det en pludselig Tanke.

— Om du blot vilde gøre, hvad jeg bad dig om! siger han.

Markus Hejns Læber rødmer i et Smil bag det mørke Skæg, og den tørre Hede i hans Øjne løser sig, som han sidder og ser paa Broderen, og breder sig til en mildt skumrende Varme.

— Det vil jeg gerne, siger han, — der ligger ingen Vægt paa, hvad jeg foretager mig, . . . men jeg ved ikke af, at du har bedt mig om noget.

— Nej, svarer Kapellanen, og hans Kinder og hvide Pande rødmer, — det var blot noget, der faldt mig ind!

— Sig det da. Du ser jo, hvor tam jeg er.

— Jeg er bedt op til Slettings i Aften, — det faldt mig ind, om du maaske vilde gaa med, . . . men det var maaske dumt af mig — —

Markus Hejn rejser sig langsomt fra Sofaen.

— Regner det?

— Vil du, Markus? . . . Nej, nej, — det regner ikke!

Markus Hejn sidder ved Proprietær Slettings Bord. Ved sin venstre Side har han Egnens Læge, et lille, tykt, sortfrakket Mandslegeme, hvis Ansigt han, saaledes som han sidder, ikke ser, men hvis Hænder uafladelig pranger paa Dugen, hvide og buttede, med blanke, rosenrøde Negle, vævert arbejdende eller i ubevægelig Hvile, som to muntre, lunefulde Mus, hvide som Tallerken og Dug under Hængelampens mælkede Skær, — ved sin højre, for Bordenden, Sletting, Proprietæren, en glatraget Hage og et svært, sort Overskæg, der langsomt og sejgt bevæger sig op og ned, mens to brune Øjne, blanke som Kalvestegens Sky, stirrer frem for sig og spejler det hele Bord, — og saa paa den anden Side Bord og Dug, Broderen og Fru Sletting i Samtale. Han hører deres Stemmer, hører især hendes, fordi den er ny for hans Øre og ikke som Broderens daglig kendt. Ordene gaar ham forbi. Men mens han sidder og spiser, summer Tonefaldet i hendes Tale omkring ham og vækker hos ham, blødt brusende som modent Korns Sommersusen, en Følelse af vuggende Behag. Og han griber sig selv i at tænke paa gylden Byg under en blaa Himmel og smiler i det samme ad Tanken, fordi han ser dens Udspring deri, at hun, hvis Stemmeklang har født den, er en Landmands Hustru. Han ser et Øjeblik over paa hende og finder det samme Billede, — Byggens Lød i hendes Haars blonde Brus, Kornmarkens Fylde i hendes Legemes Holdning og Sommerdagens blaa Luft i hendes Øjne, ganske som i Broderens. Det slaar ham, hvor forunderligt hendes Øjne ligner Broderens, ligner Hans Hejns, Kapellanens. Men da mærker hun, at han ser paa hende og vender sig med et Smil imod ham.

— Deres Broder sidder og bagtaler Dem, Hr. Hejn, siger hun, — han vil fortælle mig, at De aldrig siger mere end tre Ord en hel Aften igennem, og at de tre Ord er Og og Men og Naa — —

— Det er Fanden piske mig ogsaa nok! ler Proprietæren og slaar Bemærkningens Sandhed fast ved at lægge den halvt knyttede højre Haand tungt i Bordet, — hvad skal man sludre for? ikke sandt, Doktor?

Doktorens hvide Fingre trommer sagte og sindigt paa Dugen.

— Det kommer alt sammen an paa, siger han, hvor hyppigt man gentager de tre Ord. En Stigen til absolut Veltalenhed er ikke udelukket!

Og hans Fingre danser videre i lemfældig, renvasket Overlegenhed.

Markus Hejn ser over paa Broderen og smiler.

— Det gaar nu ikke altid, som Præsten prædiker! siger han.

— Nej saagu'!

Proprietæren ler paa ny, i korte Stød, som en stor Hunds Galpen, og Lægens Fingre standser deres Dans, pludselig, med et Smeld og staar stive mod Dugen som en Cirkushests Ben, naar den gør Publikum sin Reverens.

— Aa nej, siger Fru Sletting, og Markus Hejn føler hendes Blik over sig, moderligt og fuldt af Kvindegodhed, som et Pust af en hellig, enfoldig Alvor, — jeg spurgte blot Deres Broder, fordi De sad saa tavs . . . Jeg var bange, De fortrød, at De var gaaet herop, — vi kan jo ikke være store Ting for Dem!

Proprietæren vender sig mod sin Hustru.

— Hvorfor kan vi ikke det, Signe, hvad? Naar Hr.

Hejn er kommen herop, er det vel, fordi vi kan være noget for ham!

— Aa, siger Kapellanen og ler med sin lyse Latter, forstaar De ikke, hvad Deres Kone mener? . . . hun vil gerne være saa meget som muligt for alle Mennesker, derfor er hun altid bange for, at hun ikke skal være nok.

Fru Sletting ser paa ham.

— Det er virkelig Deres Skyld, hvis jeg siger Dumheder, — De har gaaet og gjort mig ganske bange for Deres Broder.

— Har jeg?

— Ja, alt det, De har fortalt — —

— Og saa en lille Smule nysgerrig, ikke sandt? siger Doktoren og knipser en Brødkugle ind under en Asjet.

Proprietæren ler.

— Ja De forstaar Dem sgu paa Kvinder, Doktor!

Men Markus Hejn bøjer sig let frem mod Fru Sletting.

— Det er alt for megen Opmærksomhed, De ofrer mig, — De gør mig ganske ør . . . Og hvad skulde jeg fortryde?

— Er De ikke menneskesky?

— Nej ikke det ringeste.

— Men saa forfærdelig klog og kritisk og fuld af Dom og Forkastelse!

Markus Hejn ser over paa Broderen.

— Min Broder er en falsk Profet!

Saa smiler de to Brødre til hinanden.

— Ja, siger Kapellanen, men rødmer, mens han taler, — Afguders sande Væsen gaar det ikke an at røbe, og jeg bekender, at min Broder er min Afgud.

— Naa! ler Doktoren og skæver over til Markus Hejn med et Par vimse smaa Øjne, der kommer frem i Øjenkrogene som to pludselig vakte Mus, der farer ud af deres Huller, — der gik Forgyldningen grundig af Dem!

Men Fru Sletting ser paa de to Brødre, fra den ene til den anden, og rødmer som Kapellanen.

— Aa, siger hun, nu lyver de begge.

Og Samtalen rinder videre, mellem Kapellanen og Fru Sletting. Proprietæren og Doktoren spiser. Ude i Køkkenet rasler en Ildtang og hviner en Skurevisk mod en Grydebund, uophørlig.

Markus Hejn hører det alt sammen, men det lukker sig om ham som et højt Gærde af Støj op omkring den Ensomhed, som er ham.

Ja — vel lyver han. Sidder de ikke der, disse fremmede Mennesker, og jager Gafler langt ind i ham for at føle efter hans Indre, og allerivrigst Fruen, med kvindelig Ugenerthed, saaledes som Naturen nu engang har dannet sine Kvinder. Han ved det, det er lutter Godhed, og saa en lille Smule Nysgerrighed, som Doktoren siger, men først og fremmest Godhed, en Medlidenhed, som er saa meget af en Sans, at den næsten er kødelig. Først det, om han befinder sig vel, hvor han sidder. Man har fortalt hende, at der er et eller andet i Vejen med ham, og det er hende magtpaaliggende at faa at vide, at i hendes Nærhed er han tilfreds, for at hendes kvindelige Modervarme kan blive udløst og virke. Saa det, at de jo ikke kan være noget for ham. Dér virker hendes Kvindegodhed indad, til Bedste for hende selv. Selv er hun ringe, mens han er noget stort, — og saa er han kommet og har sat sig lige over for hende, saa

hun har hans gaadefulde Storhed i sin Nærhed og kan drage den ind til sig. Hendes Ord betyder det stik modsatte af det, hun siger. Hun sidder ganske simpelt og forærer sig ham, — og altsammen af Godhed, af kvindelig Rundhaandethed. Men hun ser, at han lyver. Det vil sige, hun tror ikke de Ord, han siger, fordi de ødelægger det Billede, hun har dannet sig af ham, og gør Kvinden i hende overflødig og det netop i et Tilfælde, hvor det var hende en Slags stolt Lykke at føle det kvindelige i hende virke . . . Men naar han ikke formaar at lyve hende bort, hvad saa? Hun kommer ham ikke det fjerneste ved, men hun er der og har paa en Maade slaaet sine Arme om hans Hals og taget sig paa at være god ved ham, og han føler det, at skulle gøre sig fri, som et nyt Besvær, der er beskikket ham. Men han ved, at han gider ikke.

Og saa Broderen. Hun og han har talt om ham, hele Vinteren maaske. De har alle talt om ham. Mens han har siddet ensom der hjemme i Skovløberstuen, er han som et Spøgelse gledet ud og ind her og der, paa Steder, hvis Tilværelse han ikke anede, i Stuer og Gange, hans Øjne aldrig har set. Hvad de har sagt, er ham ligegyldigt; han tænker ikke derpaa. Men han føler i sin Hjærne en dobbelt Træthed, som blev han sig pludselig bevidst et Liv, han har ført uden at ane det, et Liv, han staar magtesløs overfor selv nu, da han er blevet det vaer. Saa smiler han, forsøger at smile ad sig selv. Naturligvis har de talt om ham. Det maatte han jo vide. Men Smilet vil ikke lykkes. Tanken vil ikke slaa igennem. Var den falden ham ind i Gaar eller for to Timer siden, mens disse Mennesker endnu var ham ubekendte

eller som fjerne, utydelige Skygger, der ikke paa noget Punkt kom ham ved, vilde han maaske kunnet le, kunnet more sig over deres nysgerrige Travlhed — men nu sidder de ham helt ind paa Livet, murede klods ind paa ham, og hvor vildt han end forsøger, han kan ikke smile dem bort. Kommer de ham da ved, er de ham ikke ganske ligegyldige? Har han narret sig selv, — tager hans Hjærne imod dem? Han ser op, ser over paa Fru Sletting, — og i det samme smiler han. Smilet er der. Han ler ad sig selv, ad den Tanke, at disse Mennesker skulde have nogen Magt over ham . . . Og han ser Fru Sletting smile, smile tilbage til ham, og der er over hendes Smil et Skær af tilfreds Taknemmelighed, af opmuntrende Glæde.

Saa rejser Proprietæren sig.

— Velbekomme, mine Herrer! . . . Lad os saa faa en Rubbert!

Fjernere og fjernere lyder Skureviskens rastløse Hvinen. Markus Hejn staar paa et blødt, dunkelt Gulvtæppe i en Stue, hvor en Hængelampe som et lysende Midtpunkt skinner ned over et rundt Bord med gulnede Evighedsblomster i Glasopsats og en Kreds af Lænestole, overhæklede med hvidt, omkring sig. I en Ovn buldrer Brændet, og ovre i et Hjørnes Skygge dikker et bornholmsk Stueur tungt og lydt. Fra to Fag lave Vinduer uden Rullegardiner stirrer den sorte Nat ind paa den lysende Lampe.

— Kapellan, siger Proprietæren, De er hjemme her, — vis Deres Broder Vejen!

Og Bornholmerens Dikken taber sig og dør hen. Gennem en aabenstaaende Dør kommer Markus Hejn ind i et smalt Værelse, hvis Vægges Portrætter af

Mænd og Tyre og Hingste spænder sig trangt omkring ham. Midt paa Gulvet staar et blankt Spillebord med brændende Lys i Stagerne, Toddyglas, Chettonsæsker og Kort. Henne i en Krog rejser en sort Pudel sit Hoved og stirrer med to smaa glødende Øjne og knurrer.

— Skjold! din Flab! hold Mund! mumler Proprietæren.

Og Pudelen lægger sig, og Spillet begynder og gaar sin Gang.

— De spiller sgu som en gammel Godsejer! siger Proprietæren, da en Rubbert er ude, og hilser over til Markus Hejn med sit Glas.

Markus Hejn løfter sit og smiler. Han er tilfreds med sig selv, tilfreds som en Mand, der river Hø eller plukker Gæs. Hans Øjne ser, og hans Fingre skøtter Kortene, Ruder og Hjærter og Spar, og Tiden gaar saa stilfærdig tomt og giver ham atter tilbage til sig selv. Disse Mennesker, der sad ham saa tæt ind paa Livet før, er gledet fra ham igen, nu de tier. Han sidder og spiller med dem saa ligegyldig vel til Mode som Æventyrets Bondedreng, der uden at kende til Frygt spillede Natten til Ende med Spøgelser, der kom ud af Kaminen.

Og da en ny Rubbert er ude, og han skal sidde over, rejser han sig og gaar ind i Dagligstuen, langsomt og jævnt, som en Mand, der dasende ser sig om i et Museum.

Derinde buldrer Brændet i Ovnen, og Bornholmeren dikker. Det lyder, som snakkede Ovn og Ur sammen i den stille Stue.

Henne ved Bordet sidder Fru Sletting i en af Lænestolene og syer.

Han standser og ser paa hende, som man ser paa det, man har glemt var til.

Og hun ser paa ham. Men i hendes lyse Blik føler han som et gammelt Bekendtskab, der trygt stirrer ham i Møde gennem vidt aabne Døre.

— Jeg vilde saa gerne talt med Dem! siger hun og lader Sytøjet synke i sit Skød.

— Med mig? gentager han og føler sig ufri paa ny, greben i Brystet af hendes skaanselsløse Busen paa. Hun vilde tale med ham, siger hun, rent ud, spørger ikke først for Eksempel, om det morer ham at spille Kort, om et eller andet ligegyldigt Dit eller Dat, men river ham til sig med det samme. Han ser sig forvirret om, og det forekommer ham, at alt i Stuen staar og lytter og lurer paa ham. Stolene omkring Bordet faar Fysiognomi, een er lille og lav og stirrer op som en nysgerrig Pukkelryg, een er lang og tynd og strækker Hals i mager Øjenslugen, og Lampen som spejler sig i de sorte Ruder, giver Natten gyldne Pupiller at stirre med.

— Ja, siger hun, med Dem!

— Men — om hvad?

— Aa, jeg ved ikke, svarer hun og ser ned og glatter Sytøjet med sine Hænder, — om alt muligt!

Han staar og ser paa hende og smiler. Han kender det Kvindesvar.

— Hvis min Broder har sagt noget om mig, har han vist narret Dem frygteligt! siger han.

— Nej, — hun ser atter paa ham, — det vilde Deres Broder ikke gøre!

I det samme kaldes der paa ham inde fra Værelset ved Siden af.

— Men det er maaske paatrængende af mig! siger

hun og løfter atter sit Sytøj og bøjer sig over det, som lukkede hun sig sammen om en tyst Sørgmodighed.

Han tøver et Øjeblik.

— Nej, vist ikke! siger han sagte og vender sig og gaar hastigt ind til Spillet, som flygtede han fra sit eget Svar.

Men med Kortene i sin Haand sidder han og formaar ikke at følge, hvad der foregaar omkring ham. Uden for Vinduerne hører han det dryppe fra Tagskægget, langsomt, Dryp i Dryp, og tungt, som i Takt med Draaberne, kommer og gaar hans Tanker. Hvad vil hun ham? Er det den evige kvindelige Nysgerrighed, der, under Skin af at bekende for ham, vil intet andet end bore sig ned i ham og beglo ham? Hvad er det, hun vil fortælle ham? Hun har jo hans Broder at tale med, og sin Mand. Sagtens er det ikke andet end den almindelige Historie, at Kvinder ser den Mand, de ikke kender, an for finere end de Mænd, de kender. Og han er ny for hende . . . Men hendes sidste Ord, hendes Tilbagetog, — om hun var paatrængende. Var det et gammelt Fif? Hans Hjærne strider for at overbevise ham om, at det var det. Men bag ved alt, hvad han tænker sig sammen, ser han bestandig hendes tyste Bøjen sig over Sytøjet . . . Han ved, at det var intet Fif, og denne Viden fylder ham med en hed Uro, som han ikke kan betvinge.

— Nej, vant til at spille mærker man, De ikke er, siger Proprietæren, da de omsider rejser sig, — De mister hurtig Kræfterne!

Ude i Gangen rækker hun ham Haanden til Farvel. Han føler hendes Haandtryk fast og bredt, men

som var der oppe i hendes Arm et vagt Led, der helt kunde slippe Haanden, om den var nok saa fast og stærk . . .

— Naa, siger Broderen, da de staar ude i Mørket, og Doktoren er gaaet, — er du vred paa mig, fordi jeg fik dig med? — fortryder du?

— Aa nej.

— Er du glad da?

— Du er et Barn, Hans!

— Dog ikke større Barn end, at jeg ved, at om du var glad, saa vilde du ikke sige det.

— God Nat.

— Ja ja da — — Skal jeg ikke følge dig?

— Nej, hvorfor det?

Og Markus Hejn gaar ind i Mørket.

Dagslyset gaber graat omkring ham, tomt og trist, bundløst og uendeligt.

Markus Hejn sidder atter i sin Sofa, foran det tomme Bord, og stirrer ind i Dagen og ser ingenting for sig.

Inde i hans Bevidsthed ligger som en Sten paa en Dynge visne Blade Aftenen i Gaar. Mellem lange Stunder af sløv Synken sammen rokker han ved Stenen og stryger sig over Øjnene, som vilde han se klart efter et eller andet, men lukker hver Gang Øjnene i Lede, som stirrede han ned i en Dumhed, klam som en slimet Brønd.

Og saaledes har han siddet den halve Formiddag.

Da kommer en Vogn kørende ude paa Vejen, rapt og let rullende, og Vognen standser ude foran Skovløberhusets Dør. Et stolt Piskeknald skralder gennem den graa Vinterdag.

Markus Hejn ser en aaben Jagtvogn holde derude, ser Sletting paa dens høje Buk, i Pels og laaden Hue, og Fruen paa Bagsædet, indsvøbt og ensom.

Og øjeblikkelig kryber han sammen, hvor han sidder, som vilde han forsvinde ind i Væggen bag Sofaen eller presse sig til Damp, gøre sig usynlig.

Saa skralder et nyt Piskeknald, utaalmodigt, som en Befaling.

Han rejser sig og gaar ud.

— Naa, der er De! raaber Proprietæren og ser ned paa ham, uden Hilsen, med Piskeknaldets raa Gjald i sit Blik, — faa en Frakke paa og kør med!

Og Fruen ser rødmende paa ham og smiler.

— Ja, kør med! siger hun, — vi kører en Tur!

Han ser hende i Øjnene. De er store, graa som Dagslyset. Men den vage Moderømhed, som de forfulgte ham med i Aftes, og som er den, han stirrer efter, ser han ikke. Hendes Smil og Rødme, den indtrængende Bøn i hendes Stemme, er altsammen kun et Slør, hun høflig væver om Mandens nøgne Busen paa.

— For De forsømmer vel ingenting! siger Proprietæren og ler.

Markus Hejn hører hans Ord, just som han vender sig for at hente Hat og Frakke. Han standser og ser op paa ham. Saa ryster han paa Hovedet og føler i det samme sit Blik lyse af en pludselig Glæde, der er ham forunderlig mægtig af Omfang, skønt dens Kærne ikke er andet end den ene lille Opdagelse:

hvor det er ham uendelig ligegyldigt, hvad den Mand deroppe paa den Buk siger!

Og mens han staar inde i Forstuen og trækker Frakken paa, lever denne Glæde endnu i ham, kold og vid, som havde han faaet noget kastet fra sig, der havde tynget ham længe. Men han ved ikke af, at særlig denne Mand har tynget ham, hverken kort eller længe. Han standser et Øjeblik, med Frakken trukket halvt paa. Han har dog hele Morgenen tænkt paa de Mennesker og ærgret sig. Som han staar, kaster han et eneste overskuende Blik tilbage gennem Morgenens Tanker og studser, — han finder ikke Manden derude paa Bukken iblandt dem. Og alligevel siger denne pludselige Glæde, at han har siddet skjult et Sted i hans Bevidsthed, og at han nu er kastet ud. Det undrer ham en Smule, og han leder løseligt efter Sammenhængen, men finder ingen og er lige glad.

Saa gaar han ud til Vognen.

— Sæt Dem op hos min Kone! siger Proprietæren.

— Ja-vel! svarer han og griber sig selv i at være paa Nippet til at tilføje: naturligvis!

Og han kommer til Sæde ved Fruens Side, og Vognen ruller videre i den graa Dag.

— Hvad tænker De paa nu? spørger Fruen, da de har kørt en Stund.

— Paa ingen Verdens Ting! lyver han.

Thi som han satte sig hos hende, er han falden i Tanker over det samme som før inde i Forstuen, og har fundet ud, at det maa være hende alene, han har tænkt paa og ærgret sig over Morgenen igennem. Resultatet fylder ham med en kølig Munterhed, og han tvivler paa det og ser dets Forklaring deri, at

hun sidder saa tæt ved Siden af ham og stemmer sig ind over hans viljeløse Bevidsthed, som boede hun allerede i den ifølge gammel Hævd.

— Man gør sig altid Tanker! siger hun.

— Hvorfor vil De evig og altid vide, hvad jeg tænker?

— Evig og altid? — aa, De mener, fordi jeg i Aftes — —

Hun taler ikke ud, men læner sig tilbage, som drog hun sig bort fra en, der stod lige over for hende og saa paa hende.

— Hvad nu? farer det gennem hans Hoved. Fortryder hun i Aftes, eller spiller hun Komedie, eller handler hun ud fra en Blufærdighed, som Dagslyset, der nu er om dem, har vækket?

Men hans Tanker løber fra ham, og før de er til Ende, svarer han.

— Ja, jeg tænker paa i Aftes, siger han, — eller, for at være nøjagtig, jeg tænker paa Dem!

Og dette Svar fylder ham selv med Forbavselse. Det kommer, som naar Vinden pludselig drejer sig, som brød en Stemme frem fra en Kant i hans Indre stik modsat den, hvor hans Tanker gik i Kreds.

— Aa — nej det var ikke saaledes, jeg mente! svarer hun.

Men han, som sidder og venter et plat og ligefremt: Naa, hvad tænker De saa om mig? forstaar med eet, at hans Tanker holder ham for Nar og lyver, og at Stemmen, som talte tværs igennem dem, sagde Sandheden. Og i det samme giver han alle Tanker en god Dag og føler sit hele Sind synke hen i en lun Hvile, føler som et grønt Punkt dukke op i hans Indre og

brede sig blødt og overmægtigt. Men dette vover han ikke at røbe.

— Jeg mente det vel ikke selv saa direkte! siger han.

Hun sidder og ser ud over de nøgne Marker.

— Den Slags Tale kan jeg ud og ind! svarer hun, som gav hun Vinden et sagte Suk at sprede over kolde Jorder.

Men det Tonefald, hun taler i, forstyrrer hans Sinds Hvile og gør ham urolig for at miste den. Og denne Hvile svulmer pludselig i ham, som en Værdi, der mangfoldiggør sig, og alle hans Kræfter samler sig for at værge den.

— Det er muligt, siger han, at De kender den Slags Tale, — mig falder den ret ny, saa ny, at jeg ingen Forklaring ved paa den, og saa sand, at al Forklaring er mig overflødig!

Da ser hun paa ham, roligt og prøvende, med Dagslysets Bundløshed i sine graa Øjne.

— Jeg havde ikke tænkt mig, at De var saa vant til at tale med Kvinder! siger hun.

Dette er hendes Ord. Men han læser i hendes Blik en ængstelig Tro paa det, han sagde, en Tro, der modsiger hendes Tale. Og paa den Tro svarer han.

— Jeg maa have Lov til at tænke paa Dem, mine Tanker gør Dem dog ingen Fortræd, — de er jo knebent nok Tanker!

— Hvorfor tænker De — netop paa mig?

— Jeg ved det ikke.

— Tror De ikke, det er, fordi De er Mand og ikke har set Kvinder længe?

Hendes Spørgsmaal griber om ham som en haard Haand, virker paa ham som et Blik fuldt af raa Er-

faring. Og uvilkaarlig ser han op mod Manden paa Bukken, op mod den flade, brede Nakke over den bugnende Ryg.

Og hun ser hans Blik, men tager ikke sine Øjne til sig, stirrer ind i hans, da han vender dem mod hende, som krævede hun Sandheden nøgen og uden Omsvøb, rede til at se den, om han end løj nok saa svagt.

— Maaske, siger han, — maaske; men ikke saaledes, som De tænker. Jeg har set mange Kvinder, før jeg saa Dem, men aldrig set noget særligt i dem, jeg saa. Hvorfor jeg i Dag har tænkt netop paa Dem, siger jeg Dem, at jeg ikke ved. Jeg ved ikke hvorfor, og der er noget i mig, der sætter sig imod, at jeg søger en Forklaring. Jeg er led ved al Forklaring. Hvorfor kan De ikke sidde dér ved Siden af mig uden at spørge og forlange Svar? Først nu jeg sidder hos Dem, er det blevet mig klart, at det er Dem, jeg tænker paa. Hvad Art mine Tanker har, ved hverken De eller jeg!

Atter ser hun ud over de nøgne Marker.

— De taler, siger hun, som om De var sikker paa, at jeg gerne saa, De tænkte paa mig!

— Heller ikke det ved jeg, svarer han, i det mindste er det ikke faldet mig ind at regne med Dem paa den Vis, — skønt, siden De taler derom, . . . nu tror jeg det!

— De, som slet ikke kender mig! svarer hun, som havde hun ikke hørt hans Ord.

Markus Hejn ler.

— Saa meget desto bedre for Dem!

Og Vognen ruller af Sted over det aabne, øde

Land og holder atter for Skovløberhusets Dør. Ikke et Ord har de vekslet den sidste halve Time.

Men da Markus Hejn staar alene inde i den lave Stue, føler han en kold Tomhed ved sin Side og gaar til Vinduet og stirrer ned ad Vejen. Vognen er forsvunden.

Da dukker pludselig hendes Navn op i hans Erindring. Han hører det med Broderens Stemme, saaledes som han i Aftes præsenterede hende, — Fru Signe Sletting!

Og atter og atter gentager Navnet sig, langsomt og lydløst til han hører sin egen Stemme sagte nævne det.

Hvad nu? Hvad er det, som sker?

Mange Gange paa Dagen stiller Markus Hejn sig dette Spørgsmaal, og hver Gang det samme, i samme Form. Det Svar, han finder, er hver Gang et nyt, og intet af dem tager han som det rette, føler dem alle for ligetil eller ved Siden af og lader dem fare, taagede og ufærdige som de er, og synker hen i den Hvile, der greb ham, da han sad ved Fru Slettings Side, og som ikke har forladt ham, — den besynderligste, lune, milde Hvile.

Som han stod og nævnede hendes Navn og hørte sin Stemme gentage det, kom han til at smile, for han mindedes de Kvindenavne, han i Aarenes Løb havde nævnet paa samme Vis.

Er det Mandfolket i ham, der rører sig, Forelskelsen? Tanken falder ham komisk, og han slipper den.

Men Spørgsmaalet kommer igen.

Det er jo dog en Kvinde, der er Skyld i denne Tilstand, i det mindste er det en Kvinde. Men Forelskelse har altid virket helt anderledes paa ham, givet ham Feber og voldet ham Uro. Derfor har han hurtig dræbt al Forelskelse og skyet den som for ringe i sit Resultat i Forhold til det Apparat, den satte i Gang.

Det staar taaget og dunkelt for hans Bevidsthed, som har intet uden for ham noget at gøre med det, der sker, som er det hele en naturlig Fortsættelse, en sagte Udvikling af hans Hjærnes Ødelæggelse, en fortsat Synken sammen af det, som hidtil var hans Vilje.

Men den Stemme, som brød frem i ham og sagde hende, at det var hende, han tænkte paa? Han ved, at den sagde Sandheden, ubevidst. Men netop dette ubevidste gør, at han ikke kan komme til Bunds. Og hvad vil det sige, at han tænker paa hende? Paa hendes Øjne og Mund, paa hendes Hænder? Han vilde knap kunne pege dem ud mellem andre. Paa hendes Sjæl? Den kender han ikke. Hvorledes tænker han da paa hende? Han fornemmer det, som er hans Tankers Maal alene noget varmt og blødt, der har Hvile for ham. Men dette varme, bløde, er atter en Kvinde, — ikke et Barn, eller en Mand som han selv.

Og han længes efter hende, fordi han længes efter at øge denne Hvile, som er over ham.

Og i sin Længsel gaar han ud for at finde den, han længes efter.

Hvor hun bor og sagtens er at finde, ved han. Men derhen gaar han ikke. Det staar for ham, som er det, han længes efter, og som fylder ham, ikke

noget, der bor i Hus, — som vilde det haandgribelige, som er et Hus, smitte ham og smitte hende og gøre det hele dagligdags og tarveligt og gammel kendt. Heller ikke behøver han at gaa der hen, hvor hun bor. Saa sikkert som han ser Snefnuggene falde gennem den tykke Luft, ser hans Sjæl hende, som fødtes hun af Dagslyset og maatte glide ham i Møde som et dalende Snefnug, formet i den Luft, som er uden Grænser. Hans Tanker, som er om hende, skaber hende bestandig frem, men formløst som en Skygge, som en mild Luftning omkring ham. Hun maa komme. Det vilde være Vanvid, om hun ikke kom.

Der gaar Dage, — og hun kommer ikke.

Men Markus Hejn venter, uden Uro, uden at tvivle. Bestandig er hans Tanke den samme. Hans Længsel svinger ikke, øges ikke, gør sig intet klarere. Han gaar fra Morgen til Aften, alle Egnens Stier til Ende og de samme Stier om igen, sindigt og fuld af Hvile. Alle hans Tanker ligger ringlede i en Krog. Men der, hvor de arbejdede, tegner Marker og Skove sig i Dagslyset og lever ind i ham Muldets uforanderlige Liv, fyldt med Fred.

Saa kommer hun paa Skovstien, en Dag hen imod Aften.

— Hvor De gaar hastigt! siger han, straks han ser hende, — hvor skal De hen?

Han ved, hvor hun skal hen. Hun skal jo til ham. Hvad er det, han spørger om? Hvorfor spørger han? Hans eget Spørgsmaal føder et pludseligt Ubehag i ham.

— Gaar jeg hastigt? — jeg skal ingen Steder! siger hun og smiler og rækker ham Haanden.

Men han ser hendes Bryst hæve sig langsomt og

højt, som drog hun i et dybt Aandedrag al Luftens og Lysets Ro til sig videnom fra.

— Saa kan vi jo følges lidt!

— Det kan vi, ja!

Han gaar ved hendes Side.

Hvorfra kom denne pludselige Tvivl over ham før, da han spurgte? Hvorfor tvivlede han netop da, først da, i det Øjeblik han saa hende, og ikke et Sekund de Dage, han gik alene og længtes? Var det Angest for at skuffes? Spørgsmaalet drager sig bort fra ham, dulmes hen og dør, mens han ser for sig, hvor hendes Bryst steg, da hun saa ham, og han talte til hende, steg som forløstes det fra en stor Uro og sank til Hvile, . . . og en besynderlig Følelse siger ham: til den Hvile, til den samme, som er i ham.

Han tier, gaar tavs og har ingen Brug for Ord.

— Har De talt med Deres Broder for nylig? spørger hun pludselig og ser i det samme hastigt paa ham. Men i dette hastige Blik læser han ikke det samme Spørgsmaal som i hendes Ord. Hendes Blik taler til hans, hendes Ord er blot en Lyd i Skoven.

Hans Stemme svarer hendes. Han har ikke talt med sin Broder. Og meget ligegyldigt fortæller deres Stemmer hinanden. Men hver Gang hans Øjne møder hendes, er det, som var alle de mange Ord usagte.

Da siger hun med eet:

— Det er underligt, forleden Aften vilde jeg gerne tale med Dem om alt muligt og gerne kende Dem rigtig til Bunds, og nu længes jeg efter ingen af Delene, . . . jeg synes, jeg har kendt Dem saa længe og kender Dem saa godt. Det kommer vist af, at jeg tænker saa meget paa Dem!

— Ja, siger han sagte og som et viljeløst genta-

gende Ekko, — det kommer af, at De tænker saa meget paa mig!

Men i det samme standser han.

— Ved De det, spørger hun, at jeg tænker paa Dem?

Han ser op paa hende og smiler.

— De siger det jo selv.

Hun tier en Stund.

— Nej, svarer hun saa, jeg hørte paa Deres Stemme, at De vidste det!

Men han vidste det ikke, hans Tanker vidste det ikke. Ikke et Øjeblik har det været ham bevidst, at hun tænkte paa ham. Det var ham alene, der tænkte paa hende, det vil sige noget mildt og lunt, som tilfældig var en Kvinde. Og nu ser han pludselig dette milde, lune gaa ham i Møde som en handlende Vilje, der slynger sine Tanker omkring hans, bliver som en mødende Halvdel af hans, en Sum i hans Sind. Et Øjeblik staar han over for hende, som vilde han slynge hende Mile fra sig. Da løser sig med eet hans vakte Tænken, han hører hendes Ord og ser hendes Blik, og det er, som breder det grønne Punkt af Hvile sig i ham og bliver til en stor Eng, der bølger ud imod det grænseløse.

— Hvorfor tænker De paa mig? spørger han og ved i Forvejen Svaret og, at hun ikke vil give det.

— Ved De egentlig, hvad jeg føler, naar jeg tænker paa Dem? spørger hun.

— Ja.

Hun rødmer, men ser ham i Øjnene.

— Ved De det?

— Jeg tænker jo selv paa D e m fra Morgen til Aften! siger han og ser rolig paa hende.

Men som han har sagt det, vender han sig og gaar, gaar gennem Aftenmørket, uden at se sig tilbage.

. . . Ud fra Skovløberstuen skinner Lys. Han standser et Øjeblik. Formodentlig sidder Broderen og venter paa ham. Saa drejer han ned ad en Sti, som fører bort, men vender atter om og gaar ind.

I Sofaen sidder Broderen foran den tændte Lampe.

— Naa — jeg tænkte, det var dig, da jeg saa Lyset! siger Markus Hejn og ser hastigt paa Kapellanen. Saa kaster han Frakken over Sofaarmen og sætter sig paa en Stol, støtter Albuerne mod Bordet og lader begge Hænder langsomt glide over Panden, op gennem Haaret. — Har du siddet her længe?

— Du er ude, tror jeg, snart Nat og Dag og aldrig hjemme!

— Har du været her før?

— Ja, et Par Gange.

— Ja — jeg har været ude.

Saa tier de begge en Stund.

— Ogsaa ude at køre! smiler Kapellanen.

— Ogsaa ude at køre, ja.

— Betyder det noget, Markus? spørger Kapellanen og ser paa ham, som kom hans Blik fra et Skjul.

— Ja hvad mener du?

— Det ved du jo godt, — at det gaar dig bedre?

— Aa ja — paa en Maade.

— Naa, Gud ske Lov da!

Og Kapellanen retter sig i Sædet og saar i et eneste Blik al en Sjæls Lykke ud over Broderen.

Men Markus Hejn ser nøje og længe paa ham. Saa smiler han.

— Hans, siger han, og alt som han taler, dør Smilet bort, — der var engang en Mand, som havde

levet i fem og tredive Aar, havde spist og drukket, glædet sig og græmmet sig, siddet i Held og siddet i Uheld, alt sammen saa jævnt og ligetil, at han en Dag, da en stor Sørgmodighed kom over ham, fandt, at han ikke kunde skelne sit eget Liv fra alle mulige andres. Da bredte den store Sørgmodighed sig i ham, og han ledte efter sig selv, saa sig tilbage gennem den Tid, som gik, og stirrede frem gennem det tomme Rum, der var den Tid, han endnu havde for sig. Og som Mindet om et gammelt Æventyr, man engang havde fortalt ham, vaagnede i ham en Fornemmelse af noget uudsigeligt, noget der begyndte som en Slags stor og ubetvingelig Tørst og endte som en Kamp mellem ham og Døden selv, en uopsættelig Kamp for det i ham, der var Dødens yderste Modsætning, skulde ikke alting opløse sig i fortvivlet Meningsløshed, og Livet gaa, uden at han vidste, at han havde levet.

— Men da er du jo over det alt sammen, Markus! siger Kapellanen, da han tier, og hans Udbrud kommer som en lys Fanfare.

Men Markus Hejn ser bestandig paa ham.

— Hvem er jeg, Hans?

— Hvorfor spørger du mig om det?

— Ved du intet Svar?

— Tror du, et Menneske nogen Sinde faar at vide, hvem det inderst inde er? siger Kapellanen.

Saa smiler han til Broderen.

— Dig, siger han, kender jeg blandt andet paa denne Stue, paa alle de Værelser, du har boet i. Har du nogen Sinde valgt andet end smaa, stille Rum? Tænk paa Egnen her, som den har været, mens du har gaaet om herude denne Vinter. Jeg forstaar ikke,

at du kan lede efter dig selv, naar du sidder her, og naar du tænker paa den stille Skov derude og paa de ensomme Marker!

— Men, svarer Markus Hejn, naar du en skønne Dag ser en sort Streg slaaet over alt det, du troede var dig selv, og maa dømme det dødt, og ser for dine Øjne noget helt andet og ved ikke rigtig, hvad det er, men forstaar blot, at det er der, . . . og føler noget som en Skæbne over dit Hoved og dig selv uundgaaelig som Bold for den, og alt i dig, dit Blod og din Vilje, strømmer frem mod denne Skæbne og kaster alt det forgangne fra sig som unyttigt og fortæret — —

Kapellanen har bøjet sig frem og hviler Armene paa Bordet.

— Der er noget bestemt, du tænker paa! siger han.

Markus Hejn ser ham rolig dybt ind i Øjnene.

— Hvad er det, du tror, jeg tænker paa?

— Jeg mener, svarer Kapellanen, — jeg tror, at naar et Menneske taler som du, saa maa der være hændet ham noget, som ikke er hændet ham før, eller ikke hændet ham paa samme Maade som nu — —

Han tier.

Markus Hejn ser ham i Øjnene, som vil han stirre sig hans Tanker til, en for en, lige til den inderste.

— Hvorfor bruger du Omsvøb, siger han, — sig mig, hvad du tror!

— En Kvinde.

Markus Hejns Mundvige sænker sig.

— Og hvorfor en Kvinde?

— Fordi, svarer Kapellanen og taler langsomt, som brændte hans Stemme tør under Broderens Blik, — fordi intet faar en Mand til at glemme saa helt

ind til Sjælens Bund som en Kvinde, der besætter hans Sind, — til at glemme netop som du har glemt. Og ingen gøgler saa hensynsløs en Vilje frem og fabler saa vildt for Ens Sind som en Kvinde, Ens Tanker ikke kan slippe — —

Men pludselig tier han og gør med Armen en Bevægelse gennem Luften, som slog han det hele hen.

Markus Hejn rører sig ikke, som han sidder med Hovedet støttet i begge sine Hænder.

— Tror du paa mig og Kærligheden? spørger han.

Da ser Kapellanen stift paa ham. I hans skægløse Ansigt er hans Øjne som to kolde, blaa Vaager i Isen.

— Kærligheden! siger han, som slaar han med Blik og Stemme Ordet af Broderens Haand, og rejser sig og gaar, høj og ludende, bort over Gulvet.

Markus Hejn stirrer ind i Lampen.

— Hvem tænker du paa? spørger han.

Kapellanen standser og vender sig.

— Behøver jeg at nævne Navne?

Saa gaar han frem og griber om en Stols Ryg og staar og vugger, som er Herredømmet over hans Legeme sluppet ham af Hænde.

— Markus! siger han, — lyver du for mig — det er jo Vanvid! — du, som knap har set hende! . . . Og hans Læber presser sig sammen som for at standse Ordene, . . . kunde du begaa en Forbrydelse?

Saa slipper han Stolen og strækker sin Haand over mod Broderen og krøger sig sammen, som bad han med hele Legemet.

— Er det Sandhed, siger han, saa rejs! — Markus! rejs! mens Gud endnu giver dig Tid!

Men Markus Hejn tager ikke hans Haand.

— Nej! siger han stille.

Da trænger der ude fra Aftenen en besynderlig Lyd ind til dem, en Lyd, der kommer gennem Luften, gennem den bladløse Skov, gennem Mørket, tung og afmaalt og ensformig, med korte, stakaandede Mellemrum, som en hæs, uafviselig Kalden.

Markus Hejn rejser sig og gaar til Vinduet og drager Gardinet fra. Derude staar Nattehimlen glødende gylden over Skoven, og de nøgne Trækroner løfter sig som et tusindtraadet Spind imod det hede Skær, der breder sig og stiger, som gik al Nattens Taage stille og uden Flamme i Brand. Op over Skoven stryger de vækkede Krager som flakkende, skrigende Skygger, og bestandig synger i Luften denne Lyds hæse Malmkalden, Kirkeklokkens dumpe Klemt omme bag Skoven.

— Brand!

Han vender sig mod Broderen. Men Kapellanen er gaaet.

Da jager en Rytter forbi ude paa Vejen. I Spring hugger de tunge Hestehove mod den haarde Sneskorpe. Saa forsvinder Hest og Rytter.

Markus Hejn tager Hat og Frakke paa, slukker Lampen og gaar ud.

Over den ensomme Skovvej ligger Nattens Stilhed klam og kølig. Sneen lyser mellem de mørke Stammer, og langt fremme foran sig ser han en høj, ludende Skikkelse haste afsted. Han kender Broderen og gaar til for at naa ham. Da forsvinder Skikkelsen, og han gaar langsomt videre.

Men han fryser og maa bide Tænderne sammen, for at de ikke skal klapre. Kulden siver ham helt ind om Hjærtet, og han evner ikke at drive den ud, alt det han anspænder sit Legeme og sin Vilje. Be-

standig skælver den inde i ham som en klam Feber, der dræber hans Tanker og lader hans Vilje glippe, som laa den slagen under et Spøgelses Blik. Over hans Hoved gløder Taagen, og ustandselig skriger Kragerne deres forvirrede Skrig, og Klokkeklemtet slaar ham i Møde, stærkere og stærkere i sin hjælpeløse Kalden. Han fornemmer kun et, at han bæres frem mod denne Brand, som var han legemløs, et frysende, magtstjaalent Stykke Sjæl. Fra det Øjeblik han drog Gardinet fra Vindvet, hersker den i hans Sjæl med Spøgelsemagt; pludselig som den er vældet frem i denne Nat, er den som et Raab til ham fra en Skæbne, der grum og almægtig hærger sig ind paa Livet af ham.

Uden for Kirkegaardsdiget standser han og ser op mod det mørke Taarn, der tungt og fastnaglet lader sin Klokke klage. Han bliver staaende et Øjeblik og lytter til Malmslagenes Rungen om den dunkle Taarntinde. Den klinger ham som en forpint Manen, en sørgmodig Medlidenhed og stiger som en magtesløs Anklage mod det, der bærer Ufred og Ulykke ind i Natten og ikke lader sig standse.

Folk drager forbi ham, alle samme Vej, og han følger.

Saa staar han ved det brændende Hus, en Husmandslænge i lysende Lue. Bag ham ligger paa en aaben Plads Sengklæder og Træstole, fattigt Bohave i Stabel midt i den hvide Sne, og om ham staar Mænd og Kvinder og stirrer ind paa Branden med alle Øjne fyldte af Ildens Skær og alle Ansigter skinnende. Han ser dem i et flygtigt Glimt og glemmer dem i det samme igen for Branden foran hans Øjne.

Dèr inde bag de glødende, gabende Vindushuller

løber Ilden over Gulve og Vægge, lyser op i alle Kroge, lægger hvert Rum aabent og nøgent og fyldt af et Skær mere blottende end den lyseste Dags. Hvert Spant i Taget, hver Liste af Træ, hver Sten i Muren er at se saa klart og skarpt som for et evigt brændende Lyn, og han stirrer derind, som stod han Ansigt til Ansigt med en Dommedags skaanselsløse Ransagen.

Da hører han tæt ved sig en klagende Kvindestemme.

— Aa Herregud! al Ting brænder!

Men denne Stemmes Klage føder som et Ekko af Triumf inde i ham. Han fryser ikke længer. Ilden svider hans Sjæl med sine Flammer. Og i et blussende Nu ser han i denne Nats Brand en usynlig Magt, der rapt og hensynsløst lægger hans Væsens fattige Indbo i Aske og brænder Plads for hans Vilje og Luften over den klar.

Saa vender han sig bort fra Branden og gaar alle disse tavse Mænd og Kvinder forbi. Ingen af dem kender han, og han kender dem alle, som de staar der langs hans Vej, veed saa meget, at ingen af dem har Ildens Mod, at alle kender de i deres Liv et Hjørne, hvor de er drejet af fra den Vej, deres Smule Sjæl sagde, de skulde fulgt, hvis de vilde vundet ud fra disse Hytters lavloftede Bedrøvelighed; kender ingen af disse Kvinder og ved, at alle staar de og klynker, fordi Straa og Træ fortæres, mens det, der var dem selv, forlængst fortæredes af Løgn og daarlige Samvittigheders forskræmte Halvhed.

Han er naaet langt ud i det store, taagede Nattemørke, langt ud over de ensomme Marker, før han standser for at vende hjem. Da ruller noget som et

vissent Blad i Løb for Vinden hen over den lysende Sne og forbi hans Fod, ligger pludselig stille, ruller videre og kommer tilbage igen, — en Mus, en sulten Markmus, der farer forvirret rundt over den øde Sne og søger sig Føde i Natten, rap og forskræmt, inden Dagen og de store, graadige Fugle vaagner.

Han ser paa den et Øjeblik; den glider ind i hans Bevidsthed og ud igen. Saa gaar han hjemefter.

Intet Skær af Branden er at se, intet usædvanligt noget Steds, kun den stjerneløse taagede Nat over hans Hoved og til alle Sider, et Mørke, der folder sig sammen om ham som en klam Sæk. Han gaar til for at naa det Sted, hvor han kan tænde Lys og drive Mørket ud, drage Vejret uden at knuges længer af Ensomhed og Nat.

Oppe paa Bakken staar Kirkens Taarn sort og stumt, som havde dets Klokke aldrig klaget eller kaldt, ingen Sinde levet, staar der dødt og af døde Sten, uforanderligt til evig Tid. Han gaar det forbi i Hast, som bærer han i sine Hænder noget, dette størknede Taarn stirrer ned paa med onde Øjne, gaar i Hast gennem Skoven, jaget af dens sagte susende Mørke, og staar saa i sin Stue og tænder Lampen og ser sig om, og Lampen lyser hvid og stille og spejler sig i det blanke Bord og vækker med sit Skær hele den lille Stues lille Porcellænssjæl, al dens renskurede Hygge.

Træt og forkommen lægger han sig paa Sofaen. Hans Øjne lukker sig, og for hans Tanker drager Taager. Af og til skilles de, og han ser en Mus fare forvirret over Sneen, ud og ind. Saa lukker Taagen sig igen, tættere og tættere, og han falder i Søvn.

Da han vaagner, er Lampen brændt ned, og Maanen

staar bag Skoven. Han rejser sig og gaar til Vinduet. Det er Maanen i Næ, en sidste Maaneflis, som skinner gennem Mørket uden at lyse, et underligt, jomfrueligt Skær, en sært forjættende Glans, et vinterligt Morgenpust over den nøgne Skov.

Vanvid — —

Forbrydelse — —

Som Markus Hejn op ad Formiddagen vaagner, ser han disse to Ord for sine Øjne, hører dem med Broderens Stemme; Vanvid! . . . Forbrydelse! . . . De ligger som en plump Vægt over hans Tanker og spærrer dem et Øjeblik som en Bom alle Veje, ligger som en raa Trussel slynget ind i hans Sjæl for at ramme netop der, hvor alt det, der er Livet i ham, har draget sig sammen for at vælde i Vejret som aldrig før.

Men kun et Øjeblik. Han ser for sig Broderens stive, stirrende Øjne, hans pludselige, blege Uro, og ved, at Broderen har forstaaet, men at han er en fremmed, et Menneske uden for ham, der aner og dømmer, men ejer en anden Sjæl og derfor aldrig naar saa dybt i hans, at han kommer der, hvor Gaaden og Forklaringen ligger.

En Vinterdags triste, graa Lys fylder Stuen og ligger over Skoven uden for Vinduerne hvidt af vrimlende Sne.

Markus Hejn staar op og klæder sig paa.

. . . Det var Broderen, der havde dømt sig selv.

dømt som Præst vilde dømme Præst, dømt som havde dette grebet ind i Broderens Liv og ikke i hans.

Men det er i hans, det har grebet. . . .

Han staar ved Vinduet med Hat og Overfrakke paa og ser ud over Vejen og ind i Skoven. Det suser sagte i alle Træer. Sneen falder og falder, myldrer ned over Skov og Vej. Der er ingen Himmel, kun graat Dagslys og Sne og, saa langt han ser og hans Sjæl fornemmer, en uhyre, sagte susende Ensomhed fyldt af Dag og Sne.

Og han bliver saa rig til Mode.

Det er, som bryder hans Væsen frem af et Skjul og drager ud i denne hvide Ensomhed for at fylde den med et Liv, der er hans, for at erobres af ham, — som ligger den og venter paa ham og ham alene som en stum Klode for at mærkes af hans Livs Trin, vækkes af hans Livs Tale og bære som sin Sjæl hans Livs Skæbne.

Han smiler. Han mindes den Part af hans Liv, som randt, de Dage, som gik. Da var det Ensomheden, der drog frem mod h a m og lokkede sig ind i ham og sad som Herre i hans Hjærte, en graakoftet, tavs Konge, hvis Rigdom var Blomster, der var visnede i andre Riger. Han føler denne Konge død. Der gaar som en Storm igennem hans Hjærtes Sal, de visne Blomster fyger for dens Pust, og der rinder som det klareste Dagslys igennem ham.

Han gaar ud, over Vejen ind i Skoven.

. . . Hvem jeg er? . . .

Han mindes sit Spørgsmaal til Broderen, mindes det som en fjærn, syg Klage. Han er ingen. Han er Livets. I hans Blod sidder Solen og al Jordens Frodighed, ikke under Snelaget og oppe bag Skyerne.

Over lave Skrænter sænker Skoven sig mod et Engdrag, hvor Aaen rinder. Der løber en Sti langs Aaen. Paa denne Sti gaar han. Tungt og blygraat flyder Aavandet forbi ham. De hvide Snefnug slukkes i det, som synker de i et rindende Mørke.

Da kommer der to imod ham, en Mand og en Kvinde.

Han kender Manden. Det er Broderen. Og han kender hende.

De to gaar langsommere, da de ser ham. Det er Broderen, der sagtner sin Gang. Han ser, at hun ikke mærker det straks, at hun bliver gaaende som før. Men Broderen ser han tøve og ligesom glide bort bag hende. Da mærker hun det og tøver som han.

Saa standser de alle tre og hilser. Markus Hejn søger sin Broders Blik, men finder det ikke. Hans Hejn ser ind i den dryssende Sne og løfter paa ny sin Hat til Hilsen.

— Ja ja, farvel da! siger han og gaar videre den Vej, Markus Hejn er kommen.

Men idet han gaar, mødes deres Øjne, og alt Blodet strømmer Markus Hejn til Hjærtet.

— Hvorhen? raaber han og hører sin Stemme saa ængstelig bønfaldende, som var det hans Broders Blik, der fik Mæle.

Men Hans Hejn vender sig ikke, og Snefaldet skjuler ham for dem.

— Men hvorfor gik Deres Broder?

Markus Hejn ser op fra Sneen foran sine Fødder og bliver vaer, som vaagnede han pludselig, at han og hun følges og har gaaet tavse en Stund. Saa ser han fast og nøje langt ind i hendes Øjne. Bag det fugtige Slør hviler de, graablaa og klare, under hans

Blik og lader det sænke sig saa dybt, det vil, uden Modstand, som Snefnuggene synker gennem Luftens bløde Dyb, og han ser hendes Kinder skære og rødmende for Dagens friske Vejr og hendes Læber svulmende for Luftens Væde, — han ser hendes Sjæl fyldt af Skovens Sus og Sneens Fald og af ham, som i Øjeblikket gaar ved hendes Side, og af intet andet.

Han smiler.

— Jeg synes, det ligner ham! siger han.

Og hun smiler som han.

— Han fortalte mig for Resten en Nyhed.

Hun stryger med Handsken over Muffens vaade Skind og ser ned paa de sorte Haar, der klæber sig sammen under hendes Haands Tryk, blanke og glatte.

— Hvilken?

— At De rejser.

Hun siger det dæmpet, saa underlig forsigtigt, som gled hendes Stemme over tynd Is og følte sig for tung og kunde synke.

— Jeg?

Markus Hejn standser og stirrer paa hende, som ved han i Øjeblikket ikke, hvor han selv er. Og atter ser han hende ind i de blaanende, klare Øjne. Men intet andet strømmer ham i Møde fra deres lyse Dyb end Skovens Susen og den hvide Vinterdag, som gør hendes Hud saa skær og hendes Læber saa stærke.

Han ryster paa Hovedet og gaar videre.

— Nej, siger han stilfærdig, jeg rejser ikke!

— Det forstaar jeg ikke!

Hun taler dæmpet som han og ser bestandig ned paa Muffen, hvor hendes Haand stryger Sneflokkene ud i Væde.

Og Markus Hejn ser ned som hun, ser ned i Stien foran dem, hvor hans Broders Fodtrin staar i Sneen og fyldes halvt af nye Fnug og peger frem efter og leder som en langsom Dragen hans og hendes Gang.

— Aa, siger han, det var noget, vi talte om i Aftes. Jeg har bestemt mig om. Det ved han ikke.

— Vilde De da rejst?

Hun siger det, hastigt, i det samme han tier.

Han lytter og smiler.

— De kan ikke beherske Deres Stemme, Fru Signe!

Han ser hendes Bryst stige under Kaaben og hendes Kinders Rødme brede sig, ser, at nu er Skov og Sne vegne af hendes Sjæl og noget ganske andet til Huse derinde. Men hendes Øjne ser han ikke. De stirrer mod Stien.

Hun tier længe, og hendes Tavshed fylder ham med en Triumf som den, han følte, da han stod ved det brændende Hus. Og han tier som hun.

— Hvad kan det nytte, at jeg nægter? siger hun omsider og bøjer sig frem over Muffen, som følte hun sig nøgen og vilde krybe sammen og i Skjul. Saa retter hun sig paany og ser paa ham roligt og fast.

— Men Deres Broder fortalte, at De vilde rejse! siger hun.

— Det var ham, der vilde, at jeg skulde rejse, svarer han, for Deres — og for Deres Mands Skyld, tænker jeg!

— Og De sagde nej?

Hendes Stemme skælver. Han kan ikke høre, om der ligger Jubel eller Hulken bag den.

— Ja! — ja! — ja! siger han haardt.

Hun bøjer sig paany, men let som for Vejrets Vind.

— Tak! siger hun sagte, som aandede hun blot!

Han vil tage hendes Haand, men hun beholder begge sine gemte dybt inde i Muffen.

Saa sagtner lidt efter lidt hendes Gang, og hun standser og vender sig imod ham og ser paa ham, og han føler hendes Blik, som ringede fjernt i hans Sjæl al Livets Livsalighed sin Dag ind.

Hun rækker ham sin Haand. Han tager den i sin, mærker næppe hvad han gør, har ingen Ord, ser blot paa hende, som hun staar der foran ham, ung og rank under det hvide Snefald.

Saa slipper de hinandens Hænder, . . . skilles, tavse som to Skygger, . . . gaar hver sin Vej, og Sneen daler mellem dem og skjuler dem for hinanden.

Han gaar og gaar, paa maa og faa, ser ingen Ting og hører ingen Ting. Det er, som har hans Legemes Sanser forladt ham eller lukket sig for alt det, som lever omkring ham. Han ser ikke Skoven, ser ikke Sneen, ikke Skovens graa Lød eller Sneens Hvide. Og dog er hans Sind som fyldt af Farver. Om han tænker paa hende, han nylig forlod, vender og drejer den hele Sag ham og hende imellem, kalder sin Spot frem for at dræbe det hele i Daarskabens Latterlighed, — alt strømmer i hans Sind sammen og løser sig i Farver, der bereder Hvile for hans Blik. Og alle de Farver, som fylder hans Sind, er Livets lyseste, og alle er de klarere og fuldere end dem, Aarstiderne iklæder Jorden, det græsgrønne grønnere, det

himmelblaa dybere, Solguldet gyldnere, — og han fornemmer, som drak hans Sjæl sig trygt og sindigt Livet til af disse Farvers rene, rolige Fylde . . .

Skoven er bleven til Mark. Flad og hvid breder Jorden sig til alle Sider, og Snefaldet er tøet over i Regn, der strømmer jævnt og tæt og driver i graa Taage over de hvide Agre.

Da staar for anden Gang i Dag Broderen for ham. Markus Hejn ser ham dukke frem af Regnen og bliver i det samme de øde Marker vaer, der breder sig omkring ham.

— Hvor her er faa Mennesker, siger Markus Hejn, — vi to gaar omkring og mødes!

Der staar et Smil om hans Mund, men det gælder hverken Mødet eller hans Ord eller Broderen. Det kommer som et Glimt fra hans Indre, og da det glider bort, føler han, som er alle Farver i hans Sind slukkede og hans Sanser vaagnede paany, som havde noget forløst sig i dette Smil og var flagret bort.

— Hvorfor gik du før? spørger han og ser ind i Broderens blege Ansigt, — skammede du dig?

— Jeg gik for at give dig Lejlighed til at tage Afsked! svarer Kapellanen og følger ved Siden af ham.

Markus Hejn ser op over Broderens høje, ludende Skikkelse, der gaar som tynget krum under Regnens Vægt.

— Er det som hendes og hendes Mands Ven eller som deres Præst eller som min Broder, at du tager dig af denne Sag? spørger han.

Kapellanen ser ned i Sneen, der begynder at gustne og synke under Regnen.

— Hvor kan du spørge? svarer han.

— Fordi jeg ved, at I Præster bliver blandet ind

i saa meget, at I let faar den Vane at skulle blande jer i alt! Hvis det var som h a n s Ven og ikke som andet, du optraadte, kunde jeg forstaa dig. . . . Men jeg ved, at du og han ikke er Venner.

— Lad ham blive udenfor!

— Han er den eneste Betingelse for din Indblanden!

Kapellanen ser hurtigt paa ham.

— Om det nu netop var som Præst! siger han.

Saa søger hans Blik atter Skjul i Sneen.

Markus Hejn har fulgt hans Bliks Hast og standser og lægger sin Haand paa Broderens Arm.

— Hans, der er noget i dig, som lyver! siger han, — hvad vedkommer hun og jeg dig?

Kapellanen ryster paa Hovedet uden at se op. Saa retter han sig, som skød han en Vægt fra sine Skuldre, og ser ud over de ensomme Marker.

— Naar man ser Ulykken slaa ned mellem Menneskene, siger han, kan den, der elsker Menneskenes Lykke, ikke tie!

De gaar videre.

— Vi tror forskelligt om Menneskenes Lykke! siger Markus Hejn og ser som Broderen ud i Regnen.

— Lykken er den dybe Fred!

— Det lyder som en Ligsang, — hvorfor taler du saa sørgmodigt?

— Fordi jeg siger Sandheden!

Markus Hejn tier.

— Jeg kan huske, svarer han omsider, den Tid, da jeg tænkte som du. Det er ikke saa længe siden. Men den Gang lød vore Stemmer ikke triste, naar vi talte om den dybe Fred. . . . Hvad kan jeg for, at alting har forandret sig?

— Det ligger dog alt sammen i d i n Magt.

— Intet af det, d u vil, ligger i min Magt. Jeg er for vant til at bruge min Forstand og mine Tanker til, at jeg skulde blive narret af noget eller narre mig selv. Jeg siger dig, jeg er en anden end den, jeg var, og dog er jeg den samme, blot er alt det, som tidligere var mit Liv, smeltet saa underligt sammen. Jeg ejer det et eller andet Sted som en Kapital, som en skjult Grund under mig, jeg tæller og bygger det blot ikke som før. Endnu i Aftes var jeg trist og usikker, derfor sagde jeg, at det var fortæret alt sammen. Men for hver Time, der gaar, ser jeg klarere og klarere, ser og ved for første Gang — saa gammel jeg er, — ved, uden at regne det sammen som et Additionsstykke af andres Erfaringer og Tanker, at Livet, det levende, aandende, det der vider sig under Dagens Lys og drager sig sammen, naar Solen gaar ned, varmes ved Sommer og fryser ved Vinter, at det evner at fylde et Menneske med en Magt, der er stærkere end Lov og Tro og Venskab, og at denne Magt kender ingen Hensyn og vil intet andet end, at den, der gribes af den, skal sejre, — og at ingen og intet kan hindre ham deri!

— Og alle de, du træder ned?

Kapellanens Stemme skurrer af Spot.

Markus Hejn ser paa ham, haardt og koldt.

— Hvorfor lader de sig træde ned?

— Fordi de ser Livets Maal i det at bevare deres Sti ren!

Markus Hejns Læber bæver under det sorte Skæg.

— Fordi de fødtes til at være de smaa!

Han trækker Vejret tungt, som er hans Legeme for lille til at rumme det, der rejser sig i ham.

— Og hvem træder jeg ned? spørger han, — ham,

som hun er gledet fra forlængst, og som har smidt hende bort for andres Skyld, og som blot holder hende hos sig af sulten Vane? Er det det, du kalder at begaa en Forbrydelse? . . . Eller er det hende, jeg træder ned?

Kapellanen ser paa ham, graa som Sneen under Regnen.

— Kan du vide det? spørger han.

— Signe?

— Han e r jo, som du siger, . . . hvorfor bliver hun hos ham?

I et Sekund føler Markus Hejn al Regnens Kulde gaa ham til Marv og Ben og Markernes Nøgenhed kvæle om hans Hjærte. Han ser Broderen ind i Øjnene som for at holde sig fast med sit Blik. Saa vælder Blodet ham til Kinderne, og han ler.

— Den Tid er snart forbi! siger han.

De gaar længe tavse.

— Vil du rejse bort med hende? spørger omsider Kapellanen. Hans Ansigt er roligt og hans Stemme jævn.

— Det ved jeg ikke. Hvorfor skulde jeg bestemme noget?

— Det maa du jo dog.

— Engang, ja.

— Hendes Mand er syg.

— Syg?

— Efter Branden i Aftes. Doktoren taler om Lungebetændelse. Fortalte hun dig det ikke?

— Nej.

Kapellanen tier.

Saa naar de Skoven, og Markus Hejn standser og

rækker Broderen Haanden. Det samme Smil staar om hans Mund, som da de mødtes.

— Hvor kan du fordømme det, som er det grønne Blads Evne til at opsuge Solskin? siger han.

Men Broderen svarer ikke, og de skilles tavse.

Solen skinner, over Vejen, over Skoven, ud over en let, lys Himmel. Alle Skovens Stammer straaler som Sølv, og Mejsers og Finkers Pippen klinger som Fløjten og Lokken under de nøgne, sølvlyse Grene.

Inde i Skovløberstuens Sofa sidder Signe og Markus Hejn og ser ud paa Solen og lytter til Fuglenes Fløjt.

— Vi er fra Forstanden! siger Signe og folder sine hvide, faste Hænder og trykker dem foldede ned i sit Skød.

Markus Hejn ser paa hende og ler.

— Det mener du jo ikke!

— Her sidder vi, som var der ikke Folk med Øjne og Øren til!

— Det er der formodentlig, siger han, — det ved jeg for Resten ikke noget om!

— Ja, du har let ved at lade uvidende. Du faar ingen Ting at høre!

Hun strækker sine Fingre og stryger langsomt Hænderne frem og tilbage mod hinanden.

Markus Hejn bøjer sig hen imod hende og lægger sin Haand let over hendes.

— Hvad andet skulde jeg faa at høre, svarer han,

end det, der gør mig til det stolteste Menneske paa Jorden? Jeg har kun eet Svar til den, der kommer og siger til mig, at han ved Besked om dig og mig.

— Lær mig det! beder hun og lægger hans Haand mellem begge sine, let som hans har hvilet over hendes.

— Jeg vilde sige: Saa ønsk mig da til Lykke!

Hun svarer ham med et Tryk om hans Haand. Saa slipper hun den, og han drager den til sig og læner sig tilbage.

— Kunde du ikke fundet paa det Svar af dig selv? spørger han og ser paa hendes bøjede Hoved med et Blik, der spørger længe efter hans Ord.

— Aa jo, siger hun og smiler ned mod sine Hænder, — fundet paa det, men aldrig sagt det!

Blikket i hans Øjne skifter, som han sidder og ser paa hende, bliver rankt og skinnende; trygt og lykkeligt.

— Det sidste behøves egentlig heller ikke! siger han.

— Aa nej, naar jeg er i din Nærhed, saa behøves ingenting!

Hun løfter Hovedet og ser paa ham og rækker sin Haand, som til Kærtegn, imod ham. Men han tager den ikke, han sidder med sine Øjne i hendes og ser ind i deres lyse Blaanen. De er saa rolige og klare som den lette Solskinshimmel over den bladløse Skov derude.

— Intet i Verden kommer os to ved, siger han, intet andet end du og jeg og du og jeg. Det er ikke forelsket Snak. Den har jeg ingenting af til dig. Den Art Snakkesalighed har jeg brugt op for længe siden. Jeg tænker ikke engang paa det, som er din daglige

Kærlighed til mig eller min til dig, paa din Haands Længsel efter at blive kærtegnet af min eller paa min egens Lyst til at gribe om din, — alt det er saa selvfølgeligt og naturligt og saa kendt af os begge, at vi ikke behøver at spilde Ord derpaa. Jeg tænker ene paa det, at du hører mig til som alle mine Sanser, at forsvandt du pludselig, vilde jeg miste Evnen til at fatte, hvad der er Hemmeligheden i det at være levende, at det i mig, som man kalder Sjæl og Sind, bæres imod dig med en Vælde, som har sin eneste Jævnbyrdige i Døden, og som derfor ingen levende kan standse, og som jeg selv, om jeg kunde, ikke turde standse, skulde jeg ikke begaa den frygteligste af alle Forbrydelser, den at forkrøble mit Liv . . Eller, Signe, føler du anderledes end jeg?

Hun har set ham bestandig i Øjnene, mens han talte. Nu han tier, slaar hun Øjnene ned og sidder en Stund tavs. Saa ryster hun stille paa Hovedet.

— Maatte du betænke dig? spørger han dæmpet og tager ikke Øjnene fra hende.

— Nej, siger hun uden at se op, — nej, men du glemmer — —

— Hvilket?

Atter tynger hun sine Hænder foldede mod sit Skød.

— At der er saa meget, der slæber tungt bag efter mig!

Men i det samme retter hun sig, stemmer Hænderne haardt imod Skødet og ser paa ham med et langt, blinkløst Blik.

— Om jeg blot forstod, hvorfor jeg er bleven dig saa meget!

— Hvorfor?

— Ja, hvorfor? — hvorfor netop jeg, — hvorfor

jeg, som du har kendt saa kort? . . . Naar jeg sidder og tænker, ved jeg ikke, hvor jeg gør Ret, og hvor jeg gør Uret . . . . Markus! sæt du tog fejl — af mig — og af dig selv!

— Hvorfor?

Han har rejst sig og staar foran hende og ser ned i hendes Øjne, der løfter deres Blik mod hans.

— Af en eneste Grund! den dybeste, almægtigste, — Skæbnen! . . . Hvad nytter dit Hvorfor? . . . Det kunde blevet en anden end dig, eller det kunde blevet ingen, maaske aldrig være hændet, — men det hændte, og det blev dig! Om du tvivlede til Dommedag, du vilde ikke kunne forandre det! Men naar det er saaledes, Signe, da findes alt det tunge, som du slæber bag dig, ikke mere, da gør du hverken Ret eller Uret. . . . Maaske jeg tager fejl, mener du. Ja, om det var mit Kød og mit Blod, der ene vilde dig, da løj jeg maaske baade for mig selv og for dig. Men jeg længes ikke efter dig, hverken mit Legeme eller min Sjæl. Om der gaar Dage, og jeg ikke ser dig, jeg længes ikke! Det af dig, som er blevet mit, bor inde i mig. Du er hos mig altid, saa helt fylder du mig. Om jeg rejste bort en Tid, jeg vilde bestandig være dig saa nær som nu, langt nærmere, — thi jeg er næsten friest din, naar vi ikke er sammen. . . . Nej, Signe, der gives intet Hvorfor, — og gives det, da findes intet længere af det, som jeg har sagt dig nu!

— Ja, siger hun og ser ham i Øjnene med en sugende Malstrøm af Sørgmodighed og Lykke i sit Blik, — du er Mand og saa stærk, og sommetider føler jeg som du og er lykkelig, — men husk paa, at naar jeg ikke er hos dig, er du ene, men naar vi to ikke er sammen, sidder jeg — imellem andre!

Han griber hendes Haand, haardt og knugende, og drager den tæt mod sit Hjærte.

— Som ikke binder dig, vel? ikke paa noget Punkt?

Hun bøjer Hovedet.

— Det er saa svært at svare paa! siger hun dæmpet.

Hans Haand griber under hendes Hage og løfter hendes Ansigt og stirrer ned paa hendes sænkede Øjenlaag.

— Signe! . . . Signe!

Han nævner hendes Navn i korte Stød, som kalder han.

— Aa, tro mig! tro mig! beder hun, og hendes Stemme bliver for hvert Ord mere og mere hviskende, — jeg er jo din — din — din —

Han ser to Taarer pible frem under hendes Øjenlaag og slipper i det samme hendes Hage og gaar fra hende, op og ned ad Gulvet.

— Din! vrænger han hen for sig og gaar bestandig og standser saa med eet og ser over paa hende.

— I Herrens Navn! som min Broder siger! — skal jeg da forbande min Skæbne?

Men som bliver han pludselig rolig ved sin Stemmes svulne Klang, gaar han hen til hende og lægger sin Haand paa hendes Skulder.

— Du siger, at du føler som jeg, siger han, hvorfor gaar du da saa mange Omveje?

Hun ser op paa ham med et bedrøvet, taknemmeligt Barns Blik.

— Jeg strider jo for at blive som du — —

— Hvorfor bliver du hos din Mand?

— Han er syg — —

Hun svarer, som et Barn svarer, nøjagtigt paa

Spørgsmaalet, uden at tænke, beretter en Kendsgerning.

— Ja, nu, — men før, — for otte Dage siden?

Da rejser hun sig pludselig og ser ham ind i Øjnene med et Blik, som har hun i dødelig Angest skrabet al sin Vilje sammen.

— Derom har du ingen Ret til at spørge!

Han tager hendes Haand.

— Ingen Ret? gentager han.

— Nej, ingen Ret!

— Tilgiv mig! siger han og ser længe paa hende, — jeg glemte, at vi begge har levet længe, . . . jeg drømte, at først nu begyndte Livet!

Atter er der faldet Sne. Men Solen skinner, og Skovens Stammer er Sølv. Fuglenes Fløjt lyder som lykkelig Lokken, og hvor Solen falder, bryder Skovbundens Muld gennem Sneen, sort og vaad og med spæde, grønne Spirer. Det drypper fra alle Grene, og hver faldende Draabe synker som et Blink gennem Solskinnet og klinger i den vandklare, lyse Luft.

Nede langs Aaen gaar Signe og Markus Hejn.

— Jo, jeg maatte tale med dig — og se dig, siger Signe og knejser med et utaalmodigt Kast, — for jeg har tænkt over, hvad du sagde sidst!

— Hvad sagde jeg da sidst? spørger Markus Hejn og smiler.

— Det ved du godt!

— Ja, paa en Maade, — jeg kan regne det ud,

— jeg siger jo for Tiden kun et eneste, — og dette ene er det ovenikøbet overflødigt og næsten Synd at tale om!

— Synd?

— Det bliver altid mindre, naar jeg sætter det om i Ord!

— Jeg vilde dog saa gerne tale med dig!

Han ser paa hende og smiler. Hvert Ord, han har sagt og siger, smiler. Hans hele Væsen er som en lys Nynnen, der kærtegner og kærtegner og ikke kender til andet.

— Hvad er det da, du har paa Hjærte? spørger han.

— Jeg har tænkt paa, siger hun og begynder at gaa langsommere, som ængstes hun for, at hendes Tanker ikke skal kunne følge, — —

Men saa tier hun og ændrer sine Ord.

— Har du tænkt paa, spørger hun, hvor dette med os to fører hen?

Han ler.

— Du mener, siger han, at jeg har endnu ikke friet paa sædvanlig Vis og talt om Ægteskab!

— Jeg mener ingen Ting, for jeg ved jo ingen Ting!

— Har det saadan Hast, Signe?

— Du maa tale om det, Markus, for min Skyld, — jeg kan ikke slaa mig til Ro med ingen Ting at vide. Naar jeg gaar derhjemme og tænker paa dig, saa er jeg ikke videre, synes jeg, end jeg har været altid. Jeg har jo dig, det ved jeg, — men hvor jeg har dig, og hvad det hele skal blive til, det ved jeg ikke. Og synes jeg, at Lykken atter er gledet ind i mit Liv med alle sine Løfter og al sin Rigdom, syn-

ker mine Hænder alligevel i mit Skød. Og det er saa dobbelt forfærdeligt, fordi jeg føler, at jeg ikke vil kunne leve uden dig. Det er ikke, som du siger, en blind Skæbne, der har afgjort det hele, — ikke for mit Vedkommende. Var det blevet en anden, der var ført mod mig, som du er blevet det, maatte han været som du og have lignet dig i et og alt. Jeg har tænkt og tænkt over det og synes, jeg har fundet ud, hvorfor jeg maa blive din, — du bringer alt det, som jeg har savnet, du er det alt sammen saa pludselig levendegjort for mine Øjne, du er fin og stærk og øm, . . . hele dit Væsen strømmer ind i mit som Solskin, og jeg føler alt det bedste i mig vaagne! — — Aa men Markus, hvorledes skal jeg holde det fast, naar jeg ingenting ved, og du ingenting siger?

Markus Hejn tier længe. Han gaar ved hendes Side og ser ned over Aaen, der spejler den blaa Himmel.

— Hvad er du rede til? spørger han omsider uden at se paa hende.

— Hvorfor spørger du m i g?

Han fornemmer en Uro og Angest i hendes Spørgsmaal og tager hendes Haand, mens han gaar, og løfter den med sin og gaar og kærtegner den og taler.

— Trode du, det var af Lunkenhed, jeg spurgte dig? siger han. Aa nej du, jeg er selv rede til alt. Det har jeg været i mange Dage, og det vil jeg være, naar som helst du kommer. Jeg har ingenting sagt og ingenting bedt dig om af samme Grund, som ligger bag al min anden Handlen over for dig. Jeg er saa urokkelig sikker til Mode, og sikrest paa mig selv, — og det er jo blandt andet det, du gerne vil høre igen. For mig er Dage og Uger lige lange og lige korte. Tiden har ingen Inddeling mere for det, der nu er

begyndt for mig, — det rinder med Resten af mit Liv i et eneste Forløb, — og en stor Part af min Lykke ligger netop i den Bevidsthed, at nu omsider gaar Vejen støt og bred ligefrem, — at jeg overhovedet ser et Forløb for mit Liv. For mig ligger der ingen Vægt paa, om der sker noget imellem os i Dag eller i Morgen. Nu, du taler om det, tror jeg, at jeg rent instinktsmæssig har undgaaet at berøre noget af det, du tænker paa, fordi jeg fandt, det var en Biting. Jeg tog det som noget selvfølgeligt, jeg ikke behøvede at tumle med, fordi det engang vilde melde sig af sig selv. Men jeg forstaar, at du kan have andre Grunde til at tænke derpaa end jeg, og jeg er rede til at handle, naar som helst du vil have det!

— Min Mand dør vist — —

Det giver et Ryk i Markus Hejn, hans Haand ryster med hendes i sin.

— Tror du? siger han sagte.

Hun knuger fast om hans Haand som for at standse dens Skælven.

— Hvis han nu dør, Markus, — —

Hendes Stemme er vag som hans.

— Vil du da se mig raa? siger han og standser kort og vender sig imod hende, — vil du lokke den Jubel frem, som du maa vide vælter sig igennem mig? — tror du mig ikke, før du ser mig betale Døden Penge for at tage ham?

Det sitrer i hendes Lemmer, som hun staar og stirrer paa ham. Saa ligger hendes Arme om hans Hals, og hun græder, saa hun skælver.

Markus Hejn gør sig lempelig halvt fri, lader hendes Hoved hvile mod sin Skulder og lægger sin Arm om hendes Liv og fører hende langsomt frem ad Stien.

— Signe, siger han sagte, hvis det, du talte om, sker, ordner jo alt sig af sig selv!

Hun løfter sit Hoved fra hans Skulder og krammer Lommetørklædet i sine Hænder.

— Det var ondt af mig, siger hun, — og raat, — jeg ved det, — men jeg maatte høre, om du turde glædes ved det!

— Turde? — Hvorfor tør du ikke tro mig uden alle de plumpe Beviser?

— Jo — jo! — jeg tror dig! siger hun, — det er heller ikke det! — det var blot det, om du var saa stærk, at du turde glædes! — for saa ved jeg, at det er dig, der har Ret.

— Mig? — Hvem andre?

Hun presser Lommetørklædet mod sine Læber.

— Din Broder! hvisker hun.

Han standser og slipper hende, stirrer hende ind i de graadrøde Øjne

— Hvad gør min Broder dig?

Hun tager ikke Lommetørklædet fra sin Mund, bliver brændende rød og ser mod Jorden.

— Han ved alt! hvisker hun.

— Hvad gør han dig?

— Han tænker saa helt anderledes end du! siger hun og ser paa ham, som bad hun saa mindeligt for sig.

— Taler du og han om — dette?

— Han var hjemme i Morges — —

— Og du lod ham tale?

— Han var min eneste Ven, . . . jeg holder saa meget af ham — —

Markus Hejn løfter sin Haand, som vil han gribe

om hendes Arm. Saa lader han Haanden synke og gaar.

Hun raaber hans Navn, og han hører det, men gaar.

Hans Tanker kommer uden Sammenhæng, flakker som Morild over et mørkt Hav. Lange Tider gaar han i tung Døs, som havde et Slag ramt ham, saa farer pludselig en Tanke til og følges af en Skare, der drager som en Hvirvelvind igennem ham. En Uro, der er som en Malstrøm, suger hans Sind ned mod et Dyb af Mørke, hvor han er magtesløs, prisgiven, ude af Stand til Forsvar for sig selv og noget som helst. Og under dette Malstrømsmørke strider hans Hjærne som en Indespærret for at fri sig, arbejder snart i den Krog, snart i den, prøver alle Vegne, synker sammen og prøver om igen.

Og under alt dette gaar han, gaar instinktsmæssig, som sætter denne hans Sinds Uro hans Legeme i Bevægelse og udløser sig og fødes paany gennem hans Lemmers Arbejden.

Broderen — først og fremmest er det Broderen, der glimter frem og forsvinder, glimter frem og forsvinder, stiger som en Luftblære op igennem ham, brister og stiger paany. Broderen, — han ser ham for sig som et fast Legeme, ser hans Skikkelse som han gaar og staar, men stum og som en forstenet Gaade. Hvad er det, Broderen har sagt? Han ved det ikke, aner kun, men ved ingenting, og vil ingenting vide. Hver Gang han naar Spørgsmaalet: Hvad

har han sagt? dukker koldt og stærkt det Svar op: Det er ganske ligegyldigt! Og saa taager Gaaden bort. Men Broderen er der ligefuldt for hans Øjne, som noget ubestemt spærrende, han ikke kan se udenom.

Hendes Ven, som hun holdt meget af!

Hvorfor brugte hun de Ord? Hvorfor sagde hun dem i den Tone, med al den stille Bedøvelse, der røber Sandheden højlydt? Hvorfor skulde han vide det? Hans Broder — hvem som helst — maatte for ham være hendes Ven . . . Men netop i den Forbindelse! som et Orakel i Spørgsmaalet ham og hende!

Er han jaloux som en ung Dreng?

Et Øjeblik tvinger han sig selv til at drage sine Tanker sammen og se dem til Bunds. Han er ikke jaloux. Som man sparker en Hund bort, jager han den Tanke fra sig. Og han ser, at det, der piner ham, er inderst inde ikke Broderen og ikke hende, men det, at en Magt, han ikke har paakaldt, vælter sig ind over det, som er hans, og han er til Mode, som saa han Gift ætses ind i det, som er al Jordens Frugtbarhed.

Og sejgt og støt skyder hans Vilje til Vejrs gennem Malstrømsmørket i ham, vælter sig op som en Vold omkring ham og hans, knytter sig sammen til et Vaaben, som det, der er Livet i h a m, Livet paa Jorden, holder til rede for hans Haand, at han kan bruge det til Livets Forsvar.

Aftenen falder paa. Rundt om ham mørknes Skove og Marker, og Nattekulden fylder Luften og fryser tynd Is over den solsmeltede Sne. Der blinker Stjærner i Himlens aftenklare Højder.

Han gaar mod Landsbyen, hvor hun bor, gaar der hen, hvor alene hans Plads er, hos hende, gaar, som

gik han under disse Stjærner selve Døden træt og lagde den og al Undergang Mile bag sig, gaar for at indhente sig selv, den Part af sig selv, som han dumt og i kortsynet Vrede forlod i det Øjeblik, han lod hende ene tilbage.

Han træffer hende i Dagligstuen. Hun sidder under den tændte Lampe, alene med Brændets Buldren i Ovnen og det gamle Urs Dikken. Og hun hører ikke hans Trin over Tæppet, mærker ikke hans Komme.

Et Øjeblik staar han og ser paa hende, som hun dér sidder foran ham. Alle hans Sanser er spændt til det yderste, lydhøre, vidt aabne, for alle som en at gribe hendes Sinds Billede, som hun sidder dér og tror sig ene. Han ser hendes bøjede Nakke med Lampelyset ned over det blanke, blonde Haar, ser hendes Skuldres Ro, ser, at hun sidder ubevægelig stille, rører sig ikke, som bandt en eneste Tanke alt Livet i hende. Men denne eneste Tanke, som er den, hans Sanser hungrer efter at gribe, finder han ikke. Og han fyldes paany af Uro.

Saa lægger han sin Haand paa hendes Skulder.

— Signe! siger han og bøjer sig over hende.

Det rykker i hendes Skuldre, og hun farer sammen. Saa ser hun som i hastig Angest op paa ham, bliver ved at se paa ham, med et Blik, der som ude fra alts yderste Grænse bliver ham taaget vaer og langsomt glider nærmere og nærmere og ser ham helt og fyldes af alle Livskilders hvirvlende Varme. Og hun slaar sine Arme om hans Hals og drager hans Kind ind mod sin, knuger hans Hoved til sig.

— Blev du angest? spørger han og hører sin Stemme øm af hed Glæde.

Men hun svarer ikke, holder blot hans Hoved knuget ind til sig.

— Hvad sidder du og tænker paa? spørger han og mærker Uroen i hans Sind stride for at mættes.

— Han dør! hvisker hun og gynger sagte og vidløst frem og tilbage, som vuggede hun sine Tanker, vuggede sine egne Ord til Ro, — din Broder er hos ham!

Men det, hun siger, lyder som et sløret Ekko, og hendes Stemmes Klang ligner et Sagn, der spejler fjerne, hensmuldrende Begivenheder.

Han retter sig, lempeligt, og hendes Arme slipper deres Tag.

Men saa rejser hun sig pludselig og griber begge hans Hænder.

— Vil du gaa? — bliv! — bliv hos mig! — du maa ikke gaa! siger hun, og hendes Stemme er som hendes Hænders Greb, af en heftig, vaagen Voldsomhed.

— Nej — jeg skal blive! siger han.

Og hun vedbliver at tale og ser paa ham med et Blik, som fødte hendes Øjne hendes Ord.

— Jeg tør ikke være ene! siger hun, — du skal blive hos mig! — jeg sidder og fryser, fryser helt ind i Sjælen og ved ikke, hvad jeg selv tænker! — du er saa levende og saa stærk! — naar du er hos mig, bliver jeg saa rolig! — naar du er hos mig, kan ingen Ting naa mig! — der sker saa meget, mere end jeg kan samle, — og jeg har intet Mod! — derinde tør jeg ikke være, — jeg tør ikke se ham dø! — jeg er saa fejg! — jeg forstaar ikke, hvad det er, der sker, — men det gør mig saa angest, som om det ramte mit eget Liv! . . . aa, vær god ved mig! beder hun og lader pludselig sit Hoved synke mod hans Skulder og brister i Graad.

Da hører han Trin over Tæppet.

Han drejer Hovedet og ser Broderen gaa gennem Stuen, ser hans Ansigt hvidt som Ornatets Krave om hans Hals. Uden at se paa dem skrider han dem forbi i sin sorte Dragt.

Men ved Døren standser han og vender sig og ser paa dem, og Markus Hejn møder hans Blik og fornemmer, at hans eget har tvunget Broderen til at staa. Saa lægger hans Arm sig om Fru Slettings Liv, fast, som blev den Jærn i samme Nu.

Men ingen Ord kommer over deres Læber.

Da strækker Broderen langsomt sin Haand imod ham, som bad han ham tyst og af sin inderste Sjæl om noget, hans Mund ikke formaar at nævne.

— Markus, siger han dæmpet, her er Døden til Huse!

Men Markus Hejns Arm knuger sig fastere der, hvor den hviler.

— Jeg og ingen anden er til Huse her! siger han og hører sin Stemme i den stille Stue, som havde han raabt.

Broderens Læber bevæger sig, som vilde han svare. Men Svaret fødes ikke. Han ser blot paa dem, længe og med et Blik, der er som suget sammen af hvert Træk i hans blege Ansigt.

Saa vender han sig og gaar.

Men i Markus Hejns Indre er alt som Jærn i hvideste Glød. Hans Aande brænder, som evnede den at fortære, hvad den traf. Han sanser ingen Ting, hører sit Navn nævne, . . . Markus! Markus! . . . men skelner ikke, om Stemmen, der nævner det, jubler eller klager, takker eller bebrejder, — føler et Legeme synke sammen i sine Arme, gaar til en

Dør og kalder og ser Mennesker komme, han ikke kender, — og staar saa ude under Nattehimlens Stjærner.

Men hans Sinds Gløden slukkes ikke. Som Stjærnerne over hans Hoved slynger Evighedens Flammer gennem dets Mørke, der forgaar, brænder i hans Sjæl Livets lysende Ret — —

— Se, Signe, siger han, som de sidder sammen i Skovløberstuen og ser ud i Aftenen, der gør Skoven dunkel, — tror du nu paa Livets Lykke? Nu slæber ingenting tungt bag efter dig, nu sidder du ikke ensomt mellem andre, nu er eet kun Ret — —

Men som svimlede hendes Sind under hans Ord, slaar hun sin Arm om hans Hals og presser hans Hoved mod sit Bryst, saa hans Mund lukkes, og saaledes sidder hun og vugger hans Hoved frem og tilbage og stryger sin Haand gennem hans Haar . . .

Saa gør han sig fri af hendes Favn og lægger sine Hænder om hendes Kinder og ser hende i Øjnene.

— Jeg husker, siger han, den Aften jeg sad over for dig ved Bordet. Da mindede du mig om Byggens Lød og Byggens Sus, om solbeskinnet, modent Korn, og det Billede gjorde mig et Øjeblik saa lys til Mode, som jeg paa lange Tider ikke havde været. Fra det Øjeblik har jeg tænkt paa dig Dag ud og Dag ind — —

Atter løfter hun sin Arm, som vilde hun drage hans Hoved til sig, men sænker den og lægger sin Haand over hans Mund.

— Hvad er der? spørger han og skyder den bort

og smiler, — tror du, du kan standse en Flod ved Foraarstide? . . . En Flod ved Foraarstide, Signe! bliver han ved og ser bestandig paa hende, — netop det er jeg blevet ved at tænke paa dig. Al min Is er smeltet, og mellem grønne Enge glider jeg bred og rolig og spejler alle Luftens Syner. Aa, du ved ikke, hvor meget du har givet mig. Livet gav min Moder mig, og jeg legede det hen som Barn, til langsomt hver Leg frøs til Hvile, og alle Farver blev hvide for mine Øjne, alting køligt og klart som Frost og Livet selv en Snemark, hvor man maatte grave sig en Hule og ikke kunde drive mere Varme op end den, der knebent strækker til for en selv. Saa kom du mig for Øje en Aften, da Kulden havde ædt sig dybest ind, saa dybt, at jeg intet hørte, intet følte og sad som blind. Og nu sidder jeg hos dig og ser det Liv, min Moder gav mig, mangfoldiggjort igennem dig, strakt til Verdens yderste Grænser, højt som Himlen og med Rødder dybere end Bjærges, og nu ejer jeg Varme nok for Millioner!

Men hendes Øjne flakker bort fra hans, og hun fletter i Uro sine Fingre.

— Signe, maa jeg ikke sige det? spørger han sagte og bøjer sig imod hende for at fange hendes Blik.

— Aa nej, ti! hvisker hun.

— Men hvorfor?

— Jeg ved det ikke — —

— Gør mine Ord dig ondt?

— Nej — nej — nej!

Atter griber hun om hans Hoved.

— Jeg er saa svag, siger hun og ser forbi ham og ud paa den dunkle Skov, — og jeg har intet Mod!

— Hvortil? — hvad er det for Mod, du taler om?

— Markus! siger hun pludselig og ser ham i Øjnene, som søgte hendes Sjæl gennem hendes Blik Ly dybt inde i hans, — glem mig! gaa fra mig!

Men han smiler roligt og glatter Haaret over hendes Pande.

— Hvor din Kærlighed gaar underlige Veje! siger han.

— Har jeg været alt det for dig, som du siger, saa kan du jo rolig gaa, — saa kan jeg jo ikke blive mere for dig, aldrig, Markus, — jeg kan kun ødelægge!

Han ser en Stund tavs paa hende.

— Hvor du taler skarpsindigt! siger han og smiler atter, — omtrent som en fortvivlet, der forsvarer sit Liv og griber alle Grunde! . . . Signe, du kan være rolig! hvad Tanker du saa gør dig, er jeg hos dig! Jeg forstaar blot ikke, hvad det er, du tænker dig sammen!

— Om jeg sagde dig det, nyttede det ikke, Markus! Ingen har Magt over en andens Tanker! — Nej! — til sidst vilde din Styrke knække! . . . Jeg er dig ikke værd! — jeg tør ikke tænke som du!

— Tænke? — hvad er der at tænke paa? — jeg tænker slet ikke.

— Markus! siger hun, og atter søger hendes Blik dybt ind i hans, — det maa ikke gøre dig ondt! — jeg kan ikke for det! — jeg har ingen Fred! — jeg tænker paa ham, som døde, — paa den Aften, han laa derinde og døde, — og paa din Broders Blik, — jeg er dømt, — Markus! redningsløs dømt!

Han ser rolig paa hende.

— Dømt? spørger han.

— Ja, . . . dømt til alt det, som er Ulykke og Fortvivlelse!

— Hør nu, Signe! siger han og lægger sin Haand

over hendes Pande, — i Morgen tager du og jeg herfra!

— Nej! — nej! — aa nej!

Da rejser han sig og gaar til Vinduet og staar med Ryggen til hende og stirrer ud.

— Hvorfra har min Broders Blik den Magt over dig? spørger han uden at vende sig.

— Jeg ved det ikke, siger hun sagte, og han hører hendes Stemme, som talte hun med bøjet Hoved, — jeg saa hans Tanker i hans Blik!

— Altsaa der er dog den, hvis Tanker har Magt over dine!

— Jeg ved det ikke — —

Han vender sig og staar og ser paa hende.

— T ø r du heller ikke vide d e t? spørger han.

Men hun svarer ikke.

Saa vender han sig atter mod Ruden og stryger dens Dugg af, som vilde han stirre ud. Bag sig hører han hende rejse sig fra Sofaen og langsomt gaa over Gulvet.

— Markus?

Han hører hendes Stemme fjern og svag, fuld af Bøn og som et stille, sitrende Farvel.

Men han rører sig ikke.

Og da Døren lukker sig efter hende, gaar han bort fra Vinduet, ind i Stuens Mørke.

Der staar han en Stund, ubevægelig, som en Støtte af fortættet Mulm.

Saa gaar han frem til Bordet, famler over det med Haanden og finder sin Hat og gaar ud, gaar ad Vejen, som fører til Byen, næsten løber, — til han ser hende i Mørket foran sig. Da sagtner han sin Gang og følger hende langsomt, følger hende Byen igennem og ser

hende aabne Kirkegaardens Laage og gaa op mellem Gravene.

Han staar nede paa Vejen og ser hende sort gaa gennem den stjernelyse Nat, ser hende standse foran Mandens Grav, staa der en Stund og langsomt vende tilbage.

Da træder han ind i Kirkegaardshegnets dybe Mørke, staar lænet mod dets Sten og hører Laagen falde til, ser ingen Ting, men bliver staaende og stirrer ud i Natten og hører Vinden suse sagte gennem nøgne Grene og drage i tunge Stød over den stille Jord.

— Markus!

Det er Broderens Stemme, Broderen, der staar for ham den tidlige, taagede Morgen i Skoven.

Markus Hejn ser op og bliver ham vaer, og at han er hvid af Rim over Haar og Klæder, hvid som Skoven og alt, hvad Vinternatten har aandet om.

Og han ser, at han selv bærer Nattens Frostdragt og er hvid som Broderen, hvid som det, Mørket har fundet uden Ly.

Et sagte Vinddrag gaar gennem Skoven. Lydløst, uden Sus, gynger de hvide Grene, og Rimfnug daler, blødt og tyst aandede til Fald.

— Signe er død.

Markus Hejns Øjne hviler paa Broderen, ser paa ham, som havde en fjern Klang naaet hans Bevidsthed, som saa han lyttende ind i en Taage. Og saaledes bliver han staaende, ubevægelig og tavs, til

hans Blik langsomt glider fra Broderen og ind blandt den hvide Skovs Stammer.

— Altsaa død! siger han sagte og taler sit Svar ind i Morgenens kølige Skær, som var det dette Skær, der havde bragt ham Bud.

Da føler han Broderens Haand om sin, fast knuget som en segnendes Greb, og ser hans Ansigt hvidt som Frostens Fnug.

— Markus, . . . hvorfor?

Markus Hejn ser paa ham, ser ham længe i Øjnene og glemmer hans Ord for det Blik, der stirrer ind i hans og søger Ly for en Sjæl og ligner hendes, ligner hendes, ligner det Blik, hvormed hun i Aftes saa ham i Øjnene og bad ham glemme og gaa.

— Hvorfor? siger han omsider, som vendte hans Tanker sløve og trætte tilbage, — har hun dræbt sig selv?

— Ja — dræbt sig selv.

Han hører paa Broderens skælvende Stemme, hvor hans egen er kold og tør, hvor han selv er forunderlig rolig. Og han fornemmer denne Ro som en stivnende Pine og føler sit Hjærte strides med en Kulde, der bittert kvæler og bittert spotter, og som er bleven Herre denne Nat, mens han vaagen har vandret gennem Mørket.

— Hvorfor? — hvorfor? siger han, — du maa vel finde, at det er bedst saaledes!

— Markus! svar mig som min Broder!

— Naar din Gud har villet det, hvorfor spørger du saa?

— Nej, ikke saaledes, — ikke saaledes, — jeg er ikke Præst nu, — svar mig, som jeg spørger dig!

— Det er vel Straffen over mig og hende!

Da standser Broderen og ser ham i Øjnene med et Blik tungt af taaget Sorg.

— Markus, siger han, gør det dig saa ondt, at du ikke ved af dine egne Ord?

Men Markus Hejn møder hans Blik koldt og fast.

— Har du glemt den Gang, da jeg spurgte dig, hvad du mente om mig og Kærligheden? — da svarede du med Ordet Forbrydelse!

— Den Gang . . . jeg vidste jo ikke . . . og jeg undte hende saa meget — —

— Saa meget, at du dræbte hende, — at du brugte din Gud og din Religion til at skræmme hende . . . eller saa meget, at du ikke undte hende til nogen, ikke til mig, ikke til nogen! Jeg bøjer mig for dig! Jeg har troet forgæves! Du var den stærkeste?

— Markus, siger Broderen og gaar langsomt videre, — er det dig endnu om at gøre at være den stærkeste? Har du Ro nok til at være bitter og kold, . . . da har jeg mistet mere end du. — Ja, det er sandt, hvad du siger, — jeg undte dig hende ikke. Nu hun er død, ved jeg det. Men da hun levede, og jeg saa jer sammen, . . . Markus, sig mig, — sig mig, om det er Sandhed, hellig Sandhed for din Sjæl, at jeg er Skyld i det, som er sket i Nat! — ikke for min Guds Skyld, ikke for den Synds Skyld, det vilde knuse mit Hoved med, — men for min Kærligheds Skyld, for din egen og for hendes — — Sig mig, hvorfor er hun død?

Men Markus Hejn tier længe. I hans Sind lever den Nat, han har vandret til Ende, den eneste Tanke, der har fyldt den, det brudtes dumpe, døde, evindelige, tomme Boblen.

— Hvad betyder hendes Død! siger han omsider.

— Svar mig!

— Vil du høre mig sige, at det var dig, hun elskede, — at hun pintes, fordi hun havde forspildt dig, — fordi du havde set hende handle, saa hun ikke kunde finde Fred til at tænke med d i n e Tanker, — at hun ikke kunde leve uden dine Tankers Fred —

— Og du vidste det — —

— Ja — —

De gaar tavse, langsomt, Side om Side.

Da siger Broderen og ser mod Sneen:

— Hvor det er længe siden! — Jeg var saa lykkelig, naar jeg traf hende, — saa ung og saa lykkelig! — nu er alting i mig gammelt og vissent! . . . Markus, hvad har vi gjort, at vi skulde handle saa ondt mod hinanden?

Men Markus Hejn svarer:

— Hvad nytter det, du piner mig? Vi var for ringe begge til at handle, — vi fødtes blandt de smaa!

Og de gaar tavse videre, gaar gennem den hvide Skov og staar ved Gaarden, hvor hun ligger Lig.

— Markus, beder Broderen, gaa med mig derind!

— Hvad vil du derinde?

— Følg mig, — det er det sidste, jeg beder dig om, før vi skilles for lang, lang Tid!

Og de gaar sammen derind.

Hun ligger paa sin Seng, hvid og kold. Men det blonde Haar kruser sig om hendes Hoved, blødt og gyldent, som løj den Død, der stirrer stift fra hendes Legemes isnende Ro.

Markus Hejn ser paa hende.

Saa gaar han hen til hendes Seng.

I hans Sjæl gynger det, som brød et Hav sig Vej

og skyllede frem og rev med sig alt, som knugede ned og stod imod. Og for hans Øre lyder uden Ophør, som et evigt Bølgeslag, de Ord, hun talte til ham, den Bøn, hun bad den Aften, han kom til hende og fandt hende ene og angst: Aa vær god ved mig!

Og han lægger sin Haand paa hendes bløde Haar.

Saa gaar han.

Men ude i den rimhvide Morgen strømmer alt Blodet til hans Hjærte, og han føler en Tak briste ind over ham som Regn og Sol en Foraarsmorgen.

— Hun lærte mig Lykken at kende!

VIGGO STUCKENBERG

SOL

Efter Originaludgaven (1897).

Der var engang to Mænd, som Livet havde ført sammen og gjort til Venner. Det var gaaet ganske jævnt til. Dem begge havde det skubbet ind i en og samme lille By, og der havde de en skønne Dag mødt hinanden og talt to Ord sammen, — ingen af dem vidste hvorfor, næppe nok om hvad, — men ud af denne lille Taage var Venskabet vokset. Den ene var Købmand, den anden var Maler, havde forsøgt sig som Kunstner, men sagt Kunsten Farvel for at lakere Vogne og male Lofter i den lille By. Hvad det var, der bandt dem sammen, havde de aldrig tænkt over eller talt om; det var et eller andet afgjort, noget som Nætternes Mælkevej, lige saa uomtalt til Dagligbrug, saa stiltiende tilstede som Blodets Kredsløb og Stjærnernes Skin.

En Sommeraften sad de to Mænd og talte sammen i en Have i Byens Udkant. Haven tilhørte Købmanden. Den var lille og strakte fra en hvid Pakhusgavl sin smalle Jordstrimmel ned mod en Smule Sø, der bleg og blikstille spejlede det eneste, som var stort i den lille By, en gammel Slotsruin. Dunkelt sænkede det søndrede Taarn sit Stenbillede mod den skære Himmel i Søens Dyb, og Voldskræntens Løv-

klynger sortnede Breddens Vand, . . . dunkelt og mørkt, med lyse, gabende Glugger, strakte Taarnet sin Stenfirkant mod Aftenens høje Himmel, Trækronernes Mulm løftede sig op om det, og Skyggespejlet i Søen og Træer og Taarntinde paa Skrænten flød i eet til en eneste kulsort Sky gennemboret af et uhyre, brudt Stenspær. De fjerne Bakkekammes Lunde stod sorte og stille og bar Natten i deres Løv, alle Agre var eet skumrende Muld. Kun Himlen var bleg og høj, aandet over af et Skær, der løftede den uendeligt og bar den fri af Jordens Nat, som var Dagen ikke sunken med Solen i Vest, men steget med Aftenens Svaler, løsnet fra Jorden og gaaet til Hvile højt oppe, drømt ind i hele denne vide Himmel.

De to Mænd sad sammen paa Havens eneste Bænk, tæt nede ved den lille Sø. Om dem stod Luften fyldt af Dunst af vaade Sten og fugtig Kalk. Duggen laa over Byens Gader og Tage.

De sad og røg og tav, tav grundigt og dybt og røg langsommeligt, som fulgte de, hver for sig og begge sammen, noget, der stille fuldbyrdedes for deres Øjne. Og det, som fuldbyrdedes, var det dagligdags, at Natten sagte faldt paa.

Saa gav den ene, han, der havde slaaet sig ned i den lille By som Dekorationsmaler, sig til at tale.

— Ja, sagde han sagtmodig, — vi har den skønne fælles Lod at blive gamle i Gaarde!

Vennen ved hans Side svarede ingenting, men lagde sin Haand over hans Knæ og trykkede lempeligt til som den, der trøster i Halvmørke og ikke vil forstyrre.

Maleren tog et langt Drag af Cigaren og aandede Røgen ud, saa den langsomt spredte sin graa Taage

i den dunkle Luft. Saa rettede han sig trøgt, og den trøge Bevægelse kom som en godmodig Undskyldning for det, han havde sagt, en sejg Sanken Kræfter.

— Man sidder og bliver saa sart, naar Solen er gaaet ned! sagde han.

Købmanden saa ud over Søen.

— Hvad er det, du taler med dig selv om? spurgte han.

Maleren tav en Stund. Saa svarede han:

— Aa, ingen Ting! — det faldt mig blot ind, at man burde ligge i sin Seng og lade Naturen gaa sin Gang og ikke sidde her og stirre sig stor og afmægtig i samme Aandedræt!

Og Købmanden tav som Maleren en Stund. Saa lagde han paany sin Haand over Vennens Knæ.

— Rider Kunsten dig? spurgte han.

— Kunsten?

Maleren saa langt ud over Søen.

— Aa nej, svarede han, — jeg sidder blot og har en trist Fornemmelse af, hvor Ens Smule Liv kunde været højt og strømmende og fuldstændig eet med det, vi to sidder og ser paa!

Købmanden strøg sin Haand frem og tilbage over Vennens Knæ, og hvert Strøg, Haanden gjorde, var som et uroligt, tyssende Ord.

— Er der gaaet dig noget imod i Dag? spurgte han.

— Nej, ikke det ringeste!

— Saa er det alligevel Kunsten, du tænker paa!

— Nej.

Købmandens Haand hvilede rolig over Vennens Knæ.

— Naar man er løbet fra en gammel Flamme,

sagde han, skal man tie stille. Der kommer kun Bedrøvelighed ud af at vandre rundt i gamle Tanker!

Maleren rystede paa Hovedet.

— Det, du taler om, tænker jeg slet ikke paa!

Men Købmanden overhørte hans Ord.

— Man maa hage sig fast et Sted, med Næsen i Jorden! sagde han . . . I Middags var du fornøjet nok!

— Aa ja, svarede Maleren, — man finder altid, naar det er Dag, at vi er lykkelige, blot Bordet er besat, saa vi ikke gaar sultne fra det. Men saa dumper saadan en Aften som denne ned over os, og saa ligger al Dagens Lykke og alt vort rørlige Habengut som en eneste slatten Kulsæk foran os! Jeg synes, vi er saa forkvaklede og mishandlede allesammen! Ingen Evner har vi, som kan hjælpe os, — kun en eneste lille ondskabsfuld en, som haaner os, — den, at vi forstaar, hvor vrangt det alt sammen er!

Købmanden, Vennen, sad og rokkede besindigt frem og tilbage og tav en Tid, som gav han Aftenens Stilhed Stunder til at bære det, som var sagt, ind i sin Fred. Omsider svarede han.

— Jeg er lykkelig alligevel. Jeg sidder her og er glad, fordi jeg har Fred. I Morgen har jeg Arbejdet og er glad paany. Lad være med at lede efter Sammenhængen!

Maleren stak sindigt to Fingre i Vestelommen og trak en lille Kam frem og drog den gennem sit korte, kløftede Hageskæg, langsomt til højre, langsomt til venstre.

— Ja vist saa, — Sammenhængen! sagde han.

Saa stak hans Fingre Kammen i Lommen igen.

— Det ligger maaske alt sammen i, blev han sagt-

modig ved, at jeg ser Aftenen spejle sig i Søen. Jeg kan ikke rigtig lide at se noget spejle sig. Saadan et livløst Spejlbillede lever saa mystisk. Man kan se sin Sjæl i et Spejl, og den ser altid ud som et Barn, man har gjort ondt, eller som et Løfte, man ikke har holdt! Og saa er der det ved denne dunkle Stilhed, at den gør En ensom som et Træ paa Marken, og den tager En ensomt i Ed, og man sværger og bryder, naar Dagen kommer, det, man svor. Kravene er for store, men de er der! Gid de ikke var der!

Købmanden rejste sig og strakte sig.

— Lad os gaa, du, sagde han, inden vi helt og bart sidder og snakker os til Oldinge!

Men Maleren blev siddende et Øjeblik endnu.

— Jeg er ikke særlig led ved at stryge Plankeværker, sagde han, og længes ikke efter at male Billeder, — jeg kunde blot tænke mig det alt sammen saa helt anderledes!

— Ja, svarede Købmanden, akkurat som jeg og som alle vi andre Borgere i smaa og store Byer!

Maleren rejste sig.

— Tænke det, ja, — men forsøge! sagde han. Livet er dog egentlig bygget som et stort Palads, — og saa er alt det, vi driver det til, at kline os en Hytte op uden for Porten — i Stedet for at gaa ind. Kunst eller Plankeværker, Føde og Lykke, hvad har de Smaating at betyde? Men det er saadan med os, at saa saare noget rejser sig i os og truer med at bortskylle den Brolægning, vi møjsommeligt har lagt under os, saa dræner vi og fordeler. At dræne er vor fornemste Kunst. Det er Fysikken, der triumferer. Vi er fremragende Ingeniører. Hvad om vi engang lod Strømmen stige, som den vilde! . . . Vi gør det

ikke, — jeg ved det nok. Vi har faaet den Lære indpodet, at man skal stemme sine Fordringer ned. Entbehren sollst du o. s. v. Det er en praktisk Lære, — den fører til rolige Forhold, og Lykken er jo nærmest det, man kalder rolige Forhold, Fred og Ro. Men om den Lære nu var bund falsk! et bedøvende Middel, der, for at Mageligheden kan trives, æder alt det i os bort, der bærer Syvmilestøvlerne paa sine Fødder!

Købmanden saa i stor Tavshed paa ham.

— Naar har du faaet de Tanker? spurgte han.

— Finder du dem saa urimelige?

— Jeg mener, svarede Købmanden, at saaledes som man har stillet sig sit Regnestykke op, maa man tælle det sammen. Menneskene er saa mange, at vi ikke har Alburum nok til at sidde og klatte og sprede ret mange nye Udkast omkring os. Men hvor vil du ellers hen med de Tanker?

Maleren saa ned paa Vennen.

— Først maatte jeg vel vide, hvor de Tanker vil hen med mig! svarede han.

— Snak! hvorfor tænker du saadan?

— Hvorfor? — jeg er vel til Mode, som jeg tænker!

— Til Mode, gentog Købmanden, — man er undertiden saa forskelligt til Mode, som Dagen er lang. Tænker du paa at leve efter de Tanker?

Maleren rettede sig trøgt.

— Hvor kan jeg vide det? svarede han. Der er blot visse Ting, det ikke er muntert at opdage, for Eksempel at se sig selv vandre rundt i ingenting eller ligge hen som en uindfriet Veksel!

Købmanden lo.

— I Morgen skal jeg betale Husleje, og endnu i denne Time har jeg den ikke!

— Der ser du — blandt andet!

Men Købmanden stillede sig, lille og trivelig, foran den høje Maler.

— Tror du, jeg tænker derpaa? spurgte han. I Aften er det Aften og ingenting andet! Om min Forretning og min Husleje findes, saa er det paa en anden Planet, — som jeg giver Døden og Djævelen!

Og saa fulgtes de gennem den lille Have, op gennem den duggede Gaard. Købmanden stak Nøglen i Portlaasen og skød Maleren ud paa Gaden.

— Gid Dagen gry sent! sagde han og drog Porten til igen og laasede den indvendig fra.

Maleren stod alene i den tomme, stille Gade.

Han saa op over det Hus, hvor Vennen boede. Der brændte Lys bag et Vindu. Gardinet var ikke draget for. Han kunde se Skyggen af en Kvinde tegne sig op over Væggens Tapet. Skyggen rørte sig ikke, stod rank og rolig.

Saa gik han sin Vej — —

. . . gik langsomt, op igennem den lille, øde Gade, der steg mod Byens Torv. Dugget og fuld af Fred laa den i Sommernatten, et Stykke stilfærdig, melankolsk Filosofi. Og langsomt naaede han Bakkens Top og skraaede over det tomme Torv, forbi Kirken, der stod mørk og stum og rugede i Natten over sine gamle Ligstenes bedrøvelige Ord om Forgængelighed og Død, — og atter gennem Gyder, der skraanede nedefter, duggede og øde, fyldte af en Stilhed, der talte hans Skridt.

Saa blev Husene færre, hørte tilsidst op, og det, som var en Gade, krøb ind til en Sti, der løb ned over et Engdrag.

Engen selv var næppe til at se. En hvid Taage laa lavt hen over den, bredt til alle Sider. Nærmest hvor han gik, saa han Græssets mørke Grønne for sine Fødder, ellers intet andet end den hvide Røg, og højt oppe Himlen, lys og kølig og med enkelte Stjærner tændte.

Han kom til en Bro. Under ham spejlede en Aas blanke Vand Broværkets Planker, og over Vandet svævede Taagen, bølgede sagtelig frem og tilbage som en Skov af Em med linde, luftige Rødder fæstede i Aaens Spejl.

Og atter var han paa Stien. Engsmonnet steg, løftede ham Skridt for Skridt op over Taagen, ud af den. Han gik paany over Brosten, var i en Gade hinsides Aaen og Engen, en Gade af nye, spredte Huse med høje, blanke Ruder, Forstadshuse med Marker imellem og Landets Ensomhed vidt ud om sig.

Foran et af disse Huse standsede han.

Paa et lille Skilt ved Siden af den lukkede Dør stod malet »Margrethe Mamsen, Fransk Vask og Strygning«.

Et Vindu i Stueetagen var oplyst, og han løftede sin Stok og bankede sagte paa Ruden.

Rullegardinet gled op. Ved Vinduet stod en Kvinde, halvt afklædt, en dunkel Skygge, med Lampelysets gyldne Rids om Hovedets Haarpur og de nøgne Arme.

Saa gled Gardinet ned igen, og lidt efter blev Gangdøren aabnet. Ingen var at se. Som af sig selv gled

Døren op, aabnede et mørkt Svælg, og Maleren traadte ind i Mørket.

— Hvor er du? spurgte han, og i Gangens friske Kalkluft vakte hans Stemme klart Ekko.

Døren gled i bag ham, og hans udstrakte Arm greb om et Legeme, hvis Varme han følte som gennem et tyndt Flor.

— Gaa ind! jeg kommer! hviskede en Stemme i stakaandet Hast.

Han skød Døren op til den lyse Stue, gik ind og blev staaende med Hatten paa og Stok i Haanden og saa ret ind i Lampens Kuppel.

Saa lukkedes Stuens Dør sagte, og hun, Kvinden, Margrethe Mamsen, stod foran ham og lagde begge sine Hænder paa hans Skuldre og saa op paa ham.

— Men hvor har du dog været saa længe?

— Sig mig, sagde han og saa sig om i Stuen, som søgte han et Sted at lægge sin Hat, — hvorfor er du saa listende i Aften? Er her flyttet Folk ind?

Hun svarede ikke straks, saa blot paa ham og tav. Saa lo hun, pludseligt.

— Lister jeg? Nej, her er ingen flyttet ind! sagde hun og klemte sine Hænder fast om hans Skuldre, — jeg ved ikke af, at jeg listede, — jeg blev glad!

— Der er heller ikke noget at liste for! blev han ved og skød hendes Hænder bort og lagde Hat og Stok fra sig.

— Er du i daarligt Humør?

Han satte sig paa en Stol, støttede et Øjeblik Albuerne paa Bordet og strøg sig gennem Haaret. Saa saa han op paa hende.

— Nej! sagde han.

— Hvad er der da i Vejen?

— Skal der absolut være noget i Vejen?

— Ja ja, saa er der ikke noget! sagde hun fredsommeligt og stod foran ham med sin ene Haand paa hans Skulder og saa paa ham.

— Der er ikke andet i Vejen, sagde han, end at jeg er kommet over til dig!

— Men du kan jo gaa igen!

Hun sagde det roligt og med et Smil.

Han sad og tav og saa paa hende.

— Skal jeg svare dig, som jeg tænker? spurgte han.

— Naturligvis — —

— Ja, — gid jeg kunde gaa igen!

— Mener du det?

— Siden jeg siger det, mener jeg det vel, og siden jeg bliver, mener jeg det vel ikke, — om du ellers kan finde ud af dette!

— Du har let ved at spille Helt i denne Stue!

— Begriber du det maaske?

Hun strøg sin Haand gennem hans Haar og lukkede den pludselig sammen om hans Isses Krøller, som vilde hun holde ham fast eller hage sig til ham, — men Armen var strakt, og hun blev staaende, hvor hun stod, et Skridt fra ham.

— Jeg begriber, at du sidder dèr! sagde hun, — og det er mig nok!

Men saa slap hun hans Haar og lagde begge sine Hænder om hans Kinder og bøjede sig ned over ham og saa ham ind i Øjnene.

— Hvor har du været saa længe?

— Paa Maanen —

— Vær nu alvorlig et Øjeblik!

— Det er jeg!

— Ja ja da, som du vil! svarede hun og vendte ham Ryggen og gik ind over Gulvet.

Han blev siddende et Øjeblik. Saa rejste han sig og gik efter hende og lagde sin Arm om hendes Liv.

— Margrethe, sagde han, lad nu den Snak fare! Jeg skal fortælle dig Sandheden. Jeg vidste ikke, hvorhen jeg gik i Aften. Da jeg stod her uden for dit Vindu, vaagnede jeg. Jeg havde ikke tænkt paa at gaa til dig. Jeg er blevet f ø r t herhen, uvilkaarlig. Er det dig ikke mere værd, end om jeg havde tænkt derpaa?

Hun saa op paa ham.

— Er det d i g mere værd? spurgte hun.

Men han greb fast om hendes Arm og drog hende haardt ind til sig.

— Stakkels Pige, sagde han, hvorfor hjælper du mig ikke?

— Hvormed? — hvormed? — Jeg forstaar dig ikke!

Han saa sig hastigt om i den lyse, lille Stue, saa paa det nedrullede Gardin og paa den lukkede Dør.

— Nej, sagde han, — nej, Verden er ikke større!

Og saa løftede han hendes Hoved og kyssede hendes Mund.

— Du kan da forstaa, blev han ved, at du ikke skal bryde dig om noget som helst. Jeg staar jo her i din lille Stue og er saa tilfreds og fornøjet, som noget Menneske kan blive. Der er en eneste Kunst, som det kommer an paa. Det er den at faa Verden klemt sammen i en Nøddeskal. Og den har du hjulpet mig til!

Hun saa ham ind i Øjnene og saa, at de var lyse og dybe, aabne til deres Bund.

— Hvorfor har du været saa længe borte? spurgte hun og holdt hans Haand fast i sin.

— Længe? — tre Dage.

— Du maa ikke blive saa længe borte!

Han kyssede Haaret over hendes Tinding og blev i det lille Hus til den lyse Morgen.

. . . Da Solen stod op, stod han uden for sin egen Gadedør.

»Hans Haven, Maler og Vognlakerer« stod der paa Skiltet over Døren.

Han saa op paa Skiltet.

— Ja vist saa! sagde han hen i Vejret og gik ind.

Oppe paa Kvisten, hvor han havde sit Værelse, blev han staaende ved Vinduet og saa ud i den gryende Dag. Alle den duggede Bys Tage funklede i Morgenglans, og over dem alle ragede Ruinens Taarn til Vejrs i gylden Luft. Han kunde se en Flig af Søen nede bag de perlende Tage, en blank Guldflig, og længst ude, hvor Byen slap, skinnede Morgenens Sol tværs gennem et Garverlofts aabne Træmmerader i lyse, luende Striber.

Han saa det alt sammen, som han kom til Vinduet. Derpaa blev det til en eneste Flimren for hans Blik, en Flimren, han stirrede ud i for at finde et fast Punkt frem til Hvile for sin Stirren, ikke Tag eller Træ eller Taarn, kun et eneste lille bitte Punkt midt i alt det, der flød foran hans Øjne, et fast Punkt, noget at støtte sig til, at holde sig til, en Part af

ham selv, som ikke flyttede sig, men var som en Stjærne, Dagen ikke formaaede at slukke.

Men alt var Flimmer, og han søgte forgæves. Alle hans Tanker flød og flimrede som Dagen derude.

Han borede sine Hænder i Jakkelommerne og strakte sin Krop og fyldte sine Lunger med Morgenens Luft.

— Selvfølgelig! sagde han til sig selv, — i Dag som i Gaar! — siden du har gjort de samme Dumheder om igen! — siden du bestandig er den selv samme!

Saa vendte han sig om og blev staaende, hvor han stod, og saa ind over det lille Tagkammer.

Der hang de samme Billeder, som ingenting var, ikke engang færdige, og som aldrig blev det.

Og Billederne tog et Øjeblik hans Tanker fangen og fyldte dem med en trist Medlidenhed, der svulmede op og skød sig ud over hans hele Leven.

— Mennesket er dog en underlig Ting! faldt det ham ind, — det vil Alverden og skaber ikke engang en Flue, men gaar blot rundt og forringer alt det i sig, som er Muligheder!

Men denne tungsindige Tanke satte hans Legeme i Gang, og han gav sig til at vandre op og ned ad Gulvet. Og hans Bens Vandren smittede hans Hjærne, saa den gav sig til at arbejde.

Først fo'r den ud med sit gamle, indædte: Det nytter ikke! Men saa strøg den denne Paastand og alt det, som havde født den, og tog fat paa bar Bund, Og, som den plejede, begyndte den med sin eneste, evindelige Opmuntring: Du er ung, ung endnu, det er ikke for silde! Og saa væltede den alle de gamle Drømme frem om at arbejde stort og leve stort,

fylde Verden omkring sig med sit Arbejde, siden intet andet end det, man selv skabte, blev til Verden for en. Men saa var Mismodet der og sagde: Du har arbejdet og ingenting gjort! Og det, som var Ungdommen, fulgte efter med sit: Du kan gøre det endnu! . . . Hvilket? kom det tørre Spørgsmaal. Male? Her sad han i denne By som Vognlakerer, fordi han havde forstaaet, at male kunde han ikke, ikke male, som han vilde, at der skulde males. Tjene Penge? . . . Maaske var han en Døgenigt, en Drivert. Ja, paa sin Vis. Der var meget, han ikke gad, for Eksempel lakere Vogne. Men naar det var det, han havde sat sig for at leve af for at faa Has paa Livet! Han lakerede knebent til Husbehov, og Livet gik endda sin Gang. Saa var det vel ikke det at tjene Penge, han forstod ved Livet! Han forstod ikke andet ved Livet end det at fyldes indvendig af, hvad han saa, af det, som hændte ham. Men det, han saa, ja det var for Eksempel Aftenen i Aftes, og det, der hændte ham, det var Margrethe, — og de to Ting slog hinanden ihjel! . . . Hvad var det da, han vilde, hvad vilde han?

Det var, bedst som han gik, som om alle disse frem og tilbage travende Tanker, disse evig samme Skillings-Overvejelser, der løb i Kreds i hans Hjærne som Fanger i en Fængselsgaard, svandt ind som Spøgelser og blev borte. Og en Haan, der rejste sig i ham, lo dem til Dørs . . . Ung! det brovtende, bredskuldrede Ord, det bævrende Udtryk for en Sindets Drukkenskab, der varede blot et stakket Aaremaal! Arbejdet, Kunsten, Vognlakeringen, al denne Fingrenes urolige Tidsfordriv og Hjærnens arme Legen, . . . Tant og Skalkeskjul og Narrestreger! Kunst-

ner eller Arbejder, ung eller gammel, han tænkte ikke derpaa! Som et Træ saa han sig plantet, midt i Jordens levende Frugtbarhed, med Grene strakte imod Himlen, med Løvet spredt for at suge Sol og Regn, og med Livet stigende fra Roden, sejgt og støt. Som en Taage gennemglimtet af Sol rullede imod ham det levendes Vælde, Muldets, Blodets, Himlens Stjernebaners, — ikke Livet sanket sammen af Lykkens og Sorgens Skaar. Lykke og Sorg fik komme, som Lykke og Sorg fandt for godt. Et eneste Krav saa han der, hvor han stirrede hen, — det at aande til, fuldt og stort, og dyrke som sit eneste det levendes evige Forjættelse!

Han stod ved Vinduet og saa ud over de morgenlyse Tage. Og der paakom ham en Sugen om Hjærtet, som drog det Safter til sig fra de dybeste Rødder. Saa lagde han sig paaklædt paa Sengen og laa og stirrede ud i Luften, til Fuglene kvidrede ham i Søvn.

Da han vaagnede op ad Formiddagen, fyldte Dagens fulde Lys det lille Tagkammer, og den uendelige Stilhed, der laa i det Lys, strømmede med al sin Fred ind over ham.

Han stod op, vaskede sig vaagen, stod lidt og saa ud i den klare, vide Sommerdag, tog saa sin Hat og gik.

Nede paa Gaden gik Livet sin vante Gang, luntede godmodigt afsted. En stor, tung Vogn fra en Mølle ude i Landet rumlede forbi, over Brostenene skred Mennesker og deres Skygger, og over det hele skinnede Solen.

Folk gik ind ad aabne Butiksdøre, Folk kom ud, stod midt paa Gaden og snakkede, paany kom en Vogn rumlende, — sindigt og langsomt alt sammen, uforstyrreligt som Solskinnet selv.

Hvad var der egentlig at plage sig med og gøre Ophævelser over? Hvorfor skulde han brede sig mere i denne Verden end alle andre? Livet var jo dog en jævn Tummerum, en sagtelig Slentren med sin Skygge efter sig, ned ad en fredelig Gade, — netop saaledes som han havde malet det ud for sig, som en Slags Trøst, den Gang han rejste her over, — en Slags middelalderlig Haandværkerhyggelighed, en Nabo- og Genbopassiaren mellem smaa, gamle Huse, et stilfærdigt Dageforløb med Kiggen efter Vejr og Vind og godmodig Smilen ad dem, som trode sig højere paa Straa, — til man engang døde.

Der kom noget hvidt imod ham, noget hvidt i hvidt, tindrende i Solen, og hans Sind, som var paa Vandring mellem gamle Huse og i gode Tider, gled fuldt og purt midt ind i Folkevisernes Skønjomfru-Dage og overlistede hans Øjne, som i det hvide saa Vennens Søster, født i Slutningen af dette Aarhundrede.

Hun kom saa festligt skridende, at da de begge, han og hun, standsede og hilste hinanden Goddag, laa velbyrdige Ord i højtidelig Udskæring ham paa Tungen.

I det samme begyndte Kirkens Klokker at ringe, lange, fulde Slag ud i Solskinnet og hen over alle Tage.

Han saa op i Luften som efter en pludselig smeldende Dueflok og derpaa spørgende paa hende, som

stod foran ham i hvid, glat Kjole, blond og smilende under Solen og Klokkeklangen.

— Hvad skal der nu fuldbyrdes for Herrens Aasyn? spurgte han.

— Bryllup! — ved De ikke det?

Sommerdagen, Solskinsluften tindrede om hende, og over hendes Ansigt laa et varmt, gyldent Skær.

— Nej — men hvem gifter sig da?

— Mortensens Datter og Smedens Søn nede fra Sønderbro!

Han lo.

— Hvorfor ler De? — er det saa mærkeligt? spurgte hun. Og han saa i hendes Øjne en ilende Skiften fra Sol og Klokkeklang til vagtsom Fritten.

— Af Deres »Søn og Datter«, svarede han, — af Deres ærværdige Udtryksmaade! — Men saa skal De vel hen og se paa det og synge Bryllupssalme og stjæle Dem til at stirre Lykken i Ansigtet, naar Brudeparret kommer ned gennem Kirken?

— Ja, sagde hun, — er det maaske ikke smukt?

Han saa ned over den lille Bys Gade. Mennesker og Vogne bevægede sig lydløst frem i Solskinnet. Klokkernes Klang sank gennem Luften og spandt al Larm ind.

— Ja, sagde han, — hvem der var en ung Pige som De, i denne By og i dette Solskin!

— Har De virkelig saa svært ved at glæde Dem?

— Jeg vilde gerne bytte med Dem!

Hun saa paa ham, lys og leende.

— De! . . . De forstaar jo ikke, hvad et Bryllup er!

— Nej ikke saa godt som De!

— Farvel!

— Er De bange for ikke at komme til?

— Ja — og for, at De gør Nar.

Han vilde svare, men hun var borte.

Han stod og saa efter hende. Solen skinnede over hendes hvide Gang. Hun fjernede sig gennem Sol, ind i Sol, bort i Sol, og svandt saa for ham, som havde Klokkernes klare Klang svøbt sig om hende og løftet hende ind i sin lyse Syngen.

Han gik hen til Vennen.

Købmanden sad ved sit Skrivebord i det lille graamalede Kontor inde bag Butikken og læste i en Avis, som bredte sig over det hele Bord.

— Naa! sagde han og lænede sig tilbage i Stolen og saa op paa Maleren.

Men Maleren stod ret op og ned og stirrede gennem Vinduerne ud i Gaarden, hvor Solen skinnede over Pakkasser og Brosten og kaglende Høns, — stod og tav og stirrede, som havde han glemt, hvad han vilde.

— Jeg traf din Søster, sagde han omsider og saa ned paa Vennen, — hun skulde hen og se paa Bryllup.

— Derfor behøver du da ikke at se saa apoplektisk ud! svarede Købmanden.

Men Maleren tav og blev staaende og stirrede ud i Gaarden.

Købmanden saa bestandig paa ham. Saa trak han sit ene Ben frem under Bordet og skød med Foden en Stol hen foran ham.

— Sæt dig, for Guds Skyld! sagde han, — tager du fat, hvor du slap?

— Der var engang en lille Dreng, — — begyndte Maleren og smilede og saa højtidelig ud, saa begge Udtryk paa komisk Vis flød over i hinanden.

Købmanden rystede paa Hovedet og lod sit Blik løbe over Avisens Spalter.

Men Maleren lagde sin Haand paa hans Skulder.

— Hold din Mund og hør efter!

— Aldrig i Evighed!

Maleren klemte om hans Skulder, saa det sved.

— Nu er Vittigheder billige! sagde han, — jeg er i værre Klemme, end jeg nogen Sinde har kendt!

— Hver ny Klemme ser ud som den værste!

— Jeg ved hverken ud eller ind!

— Saa luk Øjne og Øren, til din Hjærne bliver solvent igen!

— Jeg gad sprænge denne By i Luften og skyde mig selv, — og jeg gad leve evigt og mangfoldiggøre hvert Frø paa Jorden!

Købmanden rejste sig og greb om begge hans Arme.

— Og det siger du staaende! sagde han og trykkede lempeligt Maleren ned paa Stolen og sad og saa paa ham . . . . Hvad er du egentlig for en Figur? spurgte han.

— Ser du, sagde Maleren og talte pludselig med en Sagtmodighed, der var bred og høj som hele hans Legeme, — for et Aar siden løb jeg fra det, du kalder Kunsten, og som du tror rider mig, men som jeg giver Fanden, giver Fanden, rundhaandet og af mit inderste Hjærte. Jeg havde, da jeg løb, Overbevisningens Ro, den Overbevisning, at paa den Kant havde ingen Bud efter mig. Derfor løb jeg forholdsvis let. Og jeg løb til denne By, fordi den var lille

og syntes mig afstukken efter mine Evners og beklippede Fordringers Behov. Og saadan var den. Men nu er der det, at Ens Evner og Ens Behov ser ikke altid ud til at hænge sammen, og hænger de sammen, er det vist noget, der viser sig paa et meget senere Tidspunkt. I alle Tilfælde er mit Behov blevet d e t at løbe min Vej fremdeles, hvis ikke jeg som den standhaftige Tinsoldat skal ende i Bugen paa Torsken. Du kan sidde der ved dit Skrivebord og din Hovedbog og tælle sammen for mig og til evig Tid komme med Beviser, der gaar mig imod, og Dag og Nat forfølge mig med dit: Hvorfor? Jeg kunde til Gengæld fornøje dig med smaa Træk fra min Barndom og smaa Arveglimt fra mine Forældres Sind, men vi sidder jo ikke og laver Textil-Roman!

Maleren tav pludselig og sad og stirrede frem for sig.

— Kril-le! raabte Købmanden.

Ude i Butikken svarede en Drengestemme, og et lyshaaret Hoved viste sig i Døren i Højde med Laasen.

— En Flaske Portvin og to Glas, i en Fart!

— Og saa er der det besynderlige, blev Maleren ved, — jeg kan være saa stilfærdig til Mode, blive det midt i alt det andet, se mine Tanker løbe ind i en pæn Dagligstue, ind i en fire Værelsers Lejlighed med Kælder og Pulterkammer og Solskin ind over Potteplanter og Stoleben!

— Naa — ja, sagde Købmanden, — og saa sidder du paa en af de Stole og er Byraadsmedlem og taler med din Kone om at optage din ældste Søn i Forretningen!

I det samme kom Drengen med Portvinen!

— Ud med dig! brølede Købmanden og stirrede Drengen ind i Ansigtet. Og Drengen forsvandt.

— Sig mig, hvad gaar der af dig? sagde han og skænkede i Glassene.

Maleren tav en Tid.

— Det nytter vist ikke at tale om det! sagde han omsider.

— Klemmer de smaa Gader dig? er Byen blevet dig for lille? spurgte Vennen.

— Aa, Byen! svarede Maleren, — nej, det som er i Vejen, er, at jeg synes, jeg har ophørt at leve her, — at her, hvor jeg selv gaar omkring, er mit Liv gaaet i Staa, hørt op, og draget saa besynderligt paa Langfart og lever videre et eller andet fjernt Sted, hvor jeg maa hen, hvis jeg skal finde det igen!

— Hør nu, svarede Vennen, og saa ham ind i Øjnene, — tror du, det du der siger, og alt det, du sagde i Aftes, er noget du har for din egen Mund? Ogsaa m i n lille Kræmmersjæl har villet skridte ud og gramse Alverden til sig. Men saa kom jeg en Dag til at se paa mine Hænder og fandt, at de var æselsagtig smaa. Deraf fløđ den Betragtning, at det var bedst at lukke dem om det, der var saa smaat, at det kunde rummes i dem. Jorden er stor, og vore Ben saa usselig korte . . . Jeg tror paa eet, at netop det, at man har gaaet og længtes efter saa forbandet meget, hjælper En til at glædes saa meget mere over den Smule, man faar fat paa. For al den Værdi, man gik og lagde i det uopnaaelige, den vender sig mod det, man virkelig fik, og smelter ind i det! — For Resten tror jeg, du skulde gaa hen og gifte dig! — Skaal!

Og han stødte sit Glas haardt mod Vennens.

— Ja, sagde Maleren, der sidder du og taler som et gammelt Hus. Netop saadan talte alle de smaa Huse i Gaden til mig. Ogsaa jeg forstod paa dem, at jeg skulde gifte mig og stifte Slægt, som kunde gro paa den lille sammenfejede Bunke, jeg fik skrabet mit Liv sammen til, og forsvare den og pynte den saa længe, som man kan tænke frem. Og jeg var glad ved den Tanke. Men noget siger mig, at den var godtkøbs. Solskinnet og Kirkeklokkerne og sagtens ogsaa din Søster havde sin Part i den!

— Kære Ven, sagde Købmanden, dine Hænder er mindre endnu end mine; der maa fire til for at hage dig fast!

— Men sæt jeg slap løs endda og løb min Vej!

— Saa var du en Æsel!

— Mener du?

Købmanden saa et Øjeblik paa ham. Saa lagde han sin Haand paa hans Skulder.

— Jeg dømmer ikke noget Menneske! sagde han.

Maleren skænkede et Glas Vin, drak det ud, skænkede et nyt op og tændte en Cigar.

Ingen af dem talte.

Købmanden læste, Maleren røg og drak.

Omsider løftede Købmanden sine Øjne fra Avisen og saa ud i den sollyse Gaard.

— Jeg synes, vi taler saa flittigt! sagde han, — hvad er det, du sidder og siger?

Maleren skænkede den sidste Rest Vin i sit Glas og tømte det.

— Vi sidder og taler om, hvor den er lykkelig, der forstaar at holde sin Mund! sagde han.

Saa rejste han sig og gik.

Ude paa Gaden blev han et Øjeblik staaende og saa op i Luften. Men Luft og Himmel kom ham for som en uhyre, hvidglødende Tomhed, og han bøjede Hovedet og gik ned gennem Gaden, gik, til han saa Marker om sig og sig selv paa en Vej, der løb imod Horisonten.

Han saa ud over Landet. Sæden bølgede over alle Marker. Det blæste varmt. Dybt nede laa den grønne Eng, og Aaen bugtede sig blaa hen over den og blinkede i Solen. Og Aaen og Engen sank langt ude ind mellem Banker, der bar blaanende Skove.

Saa vendte han sig. Bag ham laa den lille By, alle Huse i rødtaget Flok om Ruinens uhyre Taarn. Dagen skinnede gennem dets Glugger, som saa det med stive, hvide Øjne ned paa denne Klump af Liv, der hyggede sig til Rette og kogte Middagsmad i Ly af dets solbeskinnede Urokkelighed.

Saa gik han videre, frem mod den lune Blæst, og den vide, frie Egn bredte sig for hans Øjne, vid og fri og uden anden Grænse end Himlens.

Byraadsmedlem!

Han saa for sig Folk, han havde kendt. De sad i Stillinger og havde naaet Magt over andre. Og de var alle stolte og lykkelige i deres Magt. Men han var led ved dem, led langt ind i sin inderste Sjæl. Han saa ikke andet i deres Glæde end frigivne Trælles Fryd over at blive hilst paa Gaden af dem, som endnu var d e t, de selv havde været, saa ikke andet i Menneskers Stræben efter Magt end den fattiges golde Brynde efter Rigdom, en tarvelig Legen Konge af Smaakaarsfolk, som intet kongeligt bar i sig. Og han vidste, at jo dybere nede de kom fra, jo federe bredte de sig. Bondesøn blev haanligst Herre. Som

han var led ved de Folk, var han led ved Menneskenes Magt. Der var en eneste Vælde til, det levendes, som det steg fra Muldet og flettede sig ind i den, der gik paa sine Fødder over Jorden. Al denne Magt, som Slægt arvede fra Slægt, dette slidte Legetøjspurpur, som passede til alle Skuldre, — en for en havde han set Mennesker blive borte i det, fine Sjæle, stolte unge, — set dem bytte deres Sjæles Mandighed bort for det Herreskjold, man rakte dem, bytte deres Sjæles Mandighed for et Vaabens raa Pral.

Og han kendte de Mennesker, som var blevet de smaa. De fyldte ham med en Lede, hvorover Medlidenhedens Dugg laa. Mennesker, som langsomt havde skaaret sig i Stykker og laa hen og forblødte med vidt aabne Øjne og alle Nerver levende. Mennesker, som sad i deres Stuer bag lukkede Ruder og stirrede indad og aad sig i fattige Mundfulde noget til, som de gav Lykkens Navn. Mennesker, som var sunket gennem Havets Overflade og sad paa dets Bund og talte Dønningerne over deres Hoved og drømte de druknendes Drømme, mens de ledte sig Livet til i Tangskovens evindelige, lydløse Gyngen, — fine Sjæle, stolte unge, som faldt over Bord for en Braadsø og lærte Mismodets Løgn, at bygge Borge af Bundens Sand og kalde det Livets Gaarde.

Og han kendte sig selv, vidste saa meget, at Magt eller Nederlag for ham var golde Brikker, hvis Træ hans Fingre ikke gad løfte sig for at flytte.

Der voksede Hegn op om Vejen, hvor han gik, og i Hegnet hang Hø, revet af brede Læs. Solen bagte paa den lune Vej, og Hegnene holdt Blæsten ude.

Han tænkte frem, tænkte tilbage, hans Sind gyngede som Kornet. Fremme for ham laa Jorden lys

under Himlen, evig ung og grænseløs, bag ham laa hans Barndom, hans Ungdoms første Aar, tre fire spredte Stuer, som havde været hans Hjem, tre fire smaa Rum fyldte hver for sig med det, som var hans Sjæls sammenskrabede Gods. Men Gods og Rum flød sammen for ham til et eneste Mosedrag, hvoraf hans Liv steg som en Damp mod Himlen, op over alle de utallige, ens grønne Straa. Og hans Barndom sank i hans Minde som et Smil over Lallen og Stammen, — hans Barndom, der altid sukkede sig frem, naar Livet skubbede sig et Trin videre. Han kendte dens Dukken op, som Melodramaets obligate Spøgelse, — og saa op mod Himlen og frem over Vejen og ramte alle disse tusind Gange endevendte Tanker Dagens ranke Pæl igennem Livet, Dagen, som han gik i, Dagen som var om ham, denne Jord, som han traadte, og Himlen, der var dens lyse, levende Aande.

Han kom ind over en Mark, bort fra Vej og Sti, gik over Græs og Blomster, og hans Gang over Marken endte i en Lund, hvis store, graa Stammer rugede over en Ensomhed, der slog imod ham som urgammelt, lydløst Liv. Han brød sig Vej gennem Bundens Krat. Ingen Fugle sang. Rundt om ham lukkede grønt Løv. Grene spærrede ham Vejen, Kviste flettede sig sammen bag ham. Da summede en Bi forbi hans Øre. Han saa den ikke, men slog med Haanden efter Lyden og brød sig Vej dybere ind i Lunden. Paany kredsede den samme dybe Summen om hans Hoved. Han lyttede og saa sig om, men fandt intet, hørte blot bestandig denne Summen, der slog sin Vredes Kreds om ham. Og han blev til Mode, som var det disse gamle Stammers

aldrig brudte Ensomhed, der med et Mæle, tykt af uvant Brug, truede ham og jog ham. Og han løb i Længsel efter aabne Marker og Himlens Sol, løb som var hans Hjærteslag i Nød og Dagen ved at sortne sammen for hans Øjne.

Og da han atter naaede de vide Marker, gik han til for at finde Vejen og lagde sig, da han havde fundet den, i Græsset ved dens Rand, langt fra den dumpe Lund, hvor Livet groede som Svamp i Kælder, — lagde sig midt i Solen.

Han lukkede sine Øjne, og Solen skinnede gennem de lukkede Laag. Han saa ind i en gylden Taage, og midt i denne gyldne Taage stod pludselig et Billede, stod der og var borte igen og stod der paany, til det ikke mere veg, stod der som født af hans Solglædes Veer, rundet ham i Minde som et Vers, — det borgerlige Billede af Vennens Søster, som han havde mødt hende i Formiddags.

Han tænkte ikke, han drømte ikke, laa blot under Solen og havde dette hvide Pigebillede aandet ind i sine Øjne, holdt ikke paa det, tænkte intet om det, saa det blot for sig, fjernt som et Himmellegeme, — en hvid Blomsterklode, sat paa Himlen for ham alene, født af hans eget Sind til Hvile for hans Forvirring.

Han rejste sig og gik tilbage mod Byen og plukkede paa sin Vej Blomster og bar dem med sig som en Gave til den lyse Lyksalighed i den hvide Kjole.

Langt fremme, hvor Byen laa, knejsede Ruinens Taarn i Solen som en mægtig Milepæl, støt og tilforladelig, evig paa den samme Plads, et stensat Stykke Ro, plantet til Formaning for alle hastende Vejfarende.

Saa var han mellem Forstadens spredte, nye Huse.

Fra et aabent Vindve blev hans Navn nævnet.

Han standsede og saa i Vindvet en Kvinde staa ved et Strygebræt, der hvilede mod Karmen.

Og han gik hen under Vindvet og stod og saa i Tavshed op paa hende. Saa kastede han Blomsterne i Karmen og gik sin Vej.

Men hun, som havde kaldt, blev længe staaende og saa efter ham. Saa tog hun nølende Blomsterne, samlede dem i sin Haand, saa ned paa dem og blev staaende og pillede med sine Fingre iblandt dem.

Hans Haven kom gaaende langs Ruinens Mur. Rød og himmelragende spændte den sin lige Stenlinje over Jordsmonnet, løftede sig op over hans Hoved, op over de gamle Linde, op i Dagens Glans, rank ,stor, støt, som bar den Dagens Krone.

Han havde Hovedet fyldt af den gamle Vandmølle omme ved Aaen. Paa Vejen fra sin eneste Svends Arbejdsplads var han kommet den forbi og havde staaet paa Broværket og længe stirret paa den. Solen havde skinnet paa dens kalkede Mur, paa dens melede Ruder, paa det røde Tag, som var falmet graat af Mel. I den aabne Luge stod Møllersvenden og firede fyldte Sække ned i en Bondes Vogn, og Solen havde skinnet over den hvide Svend og de hvide Sække, blinket i Hejseværkets blankslidte Kæde og i det Par Staalhjul, han saa løbe under Remmene tæt inde bag Lugen. Store, grønne Skræpper havde bredt sig om Møllens hvide Fod og Luften sunget og

summet af Vandhjulets Susen og Værkets Mumlen, summet og sunget, som sad den frugtbare Dag bag Møllens Solskinsvæg og summede og sang.

Da saa han, som han kom gaaende, Vennens Søster sidde ensom paa en Bænk under de gamle Linde, overskygget af alt Løvets Grønne.

Hun bar den samme Kjole som i Formiddags, hvid og glat. Men den grønne Skygge havde slukket al Soltindren om hende. Og som han nærmede sig Bænken, hvor hun sad, forsvandt Møllen og dens sollune Duren fra hans Tanker, og han fornam Ruinens Stenstumhed om sig som et pludseligt Forlis af alt levendes Lyd.

Han hilste, blev et Øjeblik staaende. Saa satte han sig. Hun bøjede tavs sit Hoved og sad med Hænderne foldede under det ene løftede Knæ og saa paa Ruinens Mur, der falmede i Solen foran dem.

— Er De træt? spurgte han omsider, tirret til at tale af alle tavse Steders nysgerrige Lytten.

— Jeg? — er D e maaske? svarede hun og saa ikke paa ham.

— Aa ja, jeg har gaaet et Stykke Vej! sagde han. Hun saa flygtigt ned paa hans Støvler, som var graa af Støv.

— Hvor har De været?

— Jeg tror, jeg har løbet efter Solen?

Hun lo kort.

— Ja, mindre kan naturligvis ikke gøre det!

— Aa nej, svarede han sindigt, — man bliver undertiden som et fugtigt Ler, der trænger til at brændes tørt, hvis det ikke alt for hyppig skal skifte Form!

— Ja, svarede hun, det kender jeg ingenting til!

Han sad og saa paa hende, som hun vuggede frem og tilbage gennem den grønne Skyggeluft.

— Jeg finder jo netop som De, sagde han, at det er fornuftigst at sidde og se paa den uforanderlige Mur der!

Hun smilede, — et Smil, der løb som Vinden højt hen over ham.

— Naa — men hvor har De da været?

— Aa, svarede han, først gik jeg imod Verdens Ende, — men, som De ser, er jeg vendt om igen!

Atter lo hun.

— Den Vej er vist lang!

— Ja, sagde han, det er netop det herlige ved den!

Og da hun tav, blev han ved.

— Har De aldrig tænkt paa at gaa den Gang? — De, som gaar til Bryllup for at se Lykken i Ansigtet! Da De gik fra mig i Formiddags, syntes jeg netop, jeg saa Dem flyve den Vej, flyve den! . . . Hvorfor sidder De og væbner Dem? Jeg saa jo i Formiddags, at vi var ikke saa forskellige!

Hun bøjede sig over sit Knæ, langt og dybt. Saa løste hun pludselig sine foldede Hænder, rettede sig og saa paa ham.

— Morer det Dem, at sidde og gøre Nar af mig? spurgte hun, og der jog en Rødme over hendes Kinder som et Skuds røde Blink.

Men han smilede.

— Se saa, sagde han, nu kan vi tale sammen!

— Tale sammen! gentog hun, og hendes Fingre hastede over hendes Kjoles Folder, — De sidder jo og snakker om Solen og Verdens Ende og om at flyve — — Hvad i Alverden har jeg gjort Dem, siden De taler om saadant noget?

Men Vinden, som gik gennem Kronerne over deres Hoved, havde et Sekund skilt Løvet, et Solstrejf var strøget over hende, og han havde kendt hende igen, som han saa hende i Formiddags.

Og han saa ud i den lyse Solskinsstilhed, saa paa Ruinens Mur, hvor nu og da en Kalkflis løsnede sig under en Fugls Trippen over Gluggernes Karme og raslede ned og faldt lydløst i det høje Græs.

— Jeg sidder i mit stille Sind og ligner Dem ved en Due, der smelder forskrækket til Vejrs! sagde han omsider.

— Se nu — igen! svarede hun og lo og sad forvirret af Smil og Smaavrede, — hvorfor kan De ikke tale, som De plejer?

— Fordi De sidder der og er en Tone anderledes end til Dagligbrug!

— Det er Deres Skyld!

— Min?

Han saa paa hende, som den en pludselig Beskyldning lægger en ubevidst Magt klar og gribelig i Hænde.

— Min, gentog han, — skal vi sige, at der maa ligge noget i Luften om os begge, som smitter os paa samme Vis, — ogsaa deri ligner vi altsaa hinanden!

— Ja, det forstaar jeg ikke, sagde hun, — jeg mener blot, at De har faaet saa besynderlige Ord i Munden i den sidste Tid!

— Nævn dem kun, som De dømmer dem, svarede han, — Fusentasteri og Drengenykker! Herregud, vi har dog kendt hinanden saa længe, at vi ikke behøver at være høflige!

— Vilde De gerne høre mig dømme Dem saaledes!

— Gerne? — aa ja, maaske!

— Saadan dømmer jo ikke engang min Broder!

— Men De, — ikke sandt, De finder, at et voksent Menneske skal leve som et voksent Menneske, — at naar man er kommen til Skels Aar og Alder, maa man kunne tage Fornuften fangen, som det hedder!

Hun sad og glattede sin Kjoles Folder og saa ned i sit Skød.

— Men naar De selv dømmer saaledes, sagde hun, — —

— Dømmer! — han smilede, — nej, det man kalder et voksent Menneske, — sæt, det man kalder et voksent Menneske, ikke er andet end en færdigført Bog, som har faaet sit Bind og er skubbet ind paa en Hylde, hvor man kan finde den hver Time i Døgnet, i Mørke, om man vil, evig paa den samme Plads!

Hun saa paa ham og rødmede, saa paa ham, som tvang hun sit Blik imod ham, og som skabte dette Blik hendes Rødmen.

— Hvad har vi egentlig gjort Dem? spurgte hun.

— Aa, der er saamænd ingen, der har gjort mig noget! Hvorfor skal alting stamme fra ydre Skub? Tror De ikke, jeg selv har vendt og drejet dette underlige Virvar? Om det netop var derfor, at jeg saa gerne hører Dem tale lidt til mig! — De, som er saa lykkelig netop her, hvor De er!

— Hvad ved De egentlig om det?

— Ved? — aa nej, hvis alle Sanser lyver! — det gør de saa lidt som De selv!

Hun havde atter foldet sine Hænder under sit Knæ.

— Men hvorfor kom De saa hertil? — De maa jo have villet det!

— Man vil saa meget, saa besynderlig meget! sagde han. Sommetider dør Livet i En, og saa vaagner

det igen, — og snarest vaagner det, naar man en Dag ser sig paa øde Steder!

— Jeg holder saa meget af denne By!

Hun stirrede ned over Gangens Grus.

— Ja — her er smukt og Fred! — jeg forstaar det jo nok!

— Ja — og hvem kan forlange mere end Fred?

— Aa nej, — der er blot det, at ingen ved, hvad han har Raad til, før han har prøvet det!

— Men om jeg vilde prøve, sagde hun og tvang sig rank, — jeg fandt dog ikke andet end andre Byer, hvorhen jeg kom, — jeg behøver ikke saa stor Plads!

— Det lyder saa vemodigt! svarede han. Siger De det for at trøste mig?

— Jeg siger det, fordi vi taler sammen. Jeg tænkte ikke, De trængte til Trøst!

Han saa op i den solblaa Luft over Ruinens Tinde.

— Saa usammensat er ingen, sagde han, at han ikke kan ledes, naar han staar paa et Sted, hvor mange Veje krydses!

— Hvem skulde vel formaa at lede Dem, svarede hun, — De, som sidder og tænker Dem alting saa stort!

Der stod et Smil om hendes Mund, et Smil om det, hun havde sagt. Han saa det som en Skorpe af bitter Salt om hendes Ord.

— Tænker mig alting saa stort! sagde han, — ikke større end jeg ser det! Og naar jeg nu ser mig selv sidde og lalle paa en Tallerken og finder det latterligt som at sutte paa mine Fingre! — og naar jeg maaler det, jeg for Øjeblikket gaar og smaatter med, med det, jeg føler bredt saa langt ud om mig, — —

Kan De vise mig den Gyde, hvor jeg kan krybe ind og, trods alt, blive tilfreds?

Hun bøjede sit Hoved.

— De skal ikke spørge m i g! sagde hun.

— Men jeg spørger netop Dem!

Hun tav et Øjeblik, sad og saa ned mod Gangens Grus.

— De spørger mig, sagde hun omsider, — De, som er Mand!

Han tav, som hun havde tiet.

— Aa nej, sagde han, — det er naturligvis latterligt at sidde og plage en ung Pige med sligt!

Hun saa pludselig paa ham, roligt, med Skyggens dunkle Kølighed i sit Blik.

— Hvorfor gør De det da?

— Hvorfor? gentog han.

Saa rejste han sig.

— Ulykken vilde, at De sad her, og at jeg kom her forbi! sagde han.

Saa gik han.

Solen var gaaet ned.

Hans Haven vandrede i Skumringen op og ned ad sit Tagkammers Gulv.

Som han bedst vandrede, bankede det paa hans Dør, og Margrethe traadte ind, en stor, mørk Kvindeskygge i Værelsets dunkle Baggrund.

— Men hvad i Alverden — kommer du h e r?

spurgte han studsende og heftigt og stod og maalte hende i Halvmørket.

— Hvor du bliver vred! sagde hun, — Herregud, der var ingen, der saa, at jeg gik herop!

Han saa paa hende i Tavshed.

— Ja, ja! sagde han omsider helt mildt og dæmpet, — det var heller ikke det, jeg mente. Jeg ventede dig blot ikke!

Og hun gik frem i Stuen og lagde en Buket Blomster paa hans Bord.

Men det var, som saa han hende ikke. Først langt om længe blev han Buketten vaer.

— Naa, sagde han, vilde du ikke have mine Blomster, — kan du ikke lide Markblomster?

Hun sad i Sofaen og saa over paa ham.

— Tror du, jeg giver dig dine egne Blomster igen? spurgte hun og lo, — det er virkelig nogle, jeg selv har plukket! — kan du ikke se det?

Han tog Buketten i sin Haand, vendte og drejede den og lagde den fra sig.

— Synes du ikke om den?

— Jo — —

— Blev du ikke glad for den?

Han var gaaet til Vinduet og stod med Hænderne i Lommen og vendte Ryggen til hende.

— Hvorfor skal vi nu foræere hinanden Blomster? spurgte han.

Hun tav.

— Jeg har ikke Raad til at foræere dig andet? sagde hun omsider.

Og hendes sørgmodige Stemme og Skumringens fattige Fred ramte hans Hjerte.

— Margrethe, sagde han, — du skulde ikke kom-

met i Aften, — jeg har ikke engang Blomster til dig, — ikke engang en Tak for dine!

— Det har været mig Glæde nok at plukke dem! svarede hun og tog efter Buketten og sad og ordnede den langsomt om og om.

Han vendte sig imod hende.

— Kan du være saa nøjsom? spurgte han.

— Aa ja — naar det er nødvendigt!

— Uden at klage?

— Jeg ved jo, man kan ikke altid være lige glad!

— Men naar jeg nu ikke længer formaaede at gøre dig glad, — aldrig mere!

Hun slap Blomsterne og saa længe paa ham, som han stod der ved Vindvet, en mørk Mandsskygge.

— Hvem skulde vel formaa det, sagde hun, naar det ikke var dig!

— Jeg tænker paa mig selv, svarede han, paa min egen Evne til at glæde d i g?

Hun rejste sig fra Sofaen, gik hen til ham, tog hans Haand og tvang ham varsomt rundt, saa Aftenhimlens Skær faldt paa hans Ansigt.

— Hans, sagde hun, er vi ikke Venner længer?

Den dunkle Ro i hendes Stemme, den dunkle Ro i hendes Færd svøbte sig som et blødt Mulm om ham.

— Jeg ved det ikke, sagde han, — du skal ikke spørge, — jeg er saa lidt glad, ikke glad ved noget, — heller ikke ved dig!

Hun gemte hans Haand i sin.

— Men da er det min Tur til at glædes, sagde hun, — du har saa tit bragt Lykken til mig, — nu faar jeg endelig Lov til at gøre Gengæld!

— Aa, Lykken, svarede han, — jeg tænker paa

helt andre Ting! . . . Margrethe! sagde han pludselig og saa hende i Øjnene, — jeg rejser herfra!

Hun slap hans Haand. Saa greb hun den igen.

— Aa nej! brød hun ud.

Saa nærmede hun sit Ansigt til hans og saa i hans Øjne.

— Men saa kommer du igen, ikke sandt! — saa kommer du igen!

Han lagde sin Haand over hendes Haar, tungt, som flød hun ud for ham, som samlede han sine Kræfter for at trykke hende sammen i haard, fast Form.

— Hvis jeg nu aldrig kom, Margrethe! sagde han, — ikke før jeg skulde dø! . . . Og hvis jeg, om jeg blev her, saa Døden allerede hos mig! — Vilde du ikke give mig fri?

Hendes Hoved vuggede paa hendes Skuldre, hjælpeløst, forvildet.

— Men jeg forstaar det ikke! — jeg forstaar det ikke!

— Nej, sagde han træt, og derfor kan du ikke hjælpe mig!

Hun saa mod Gulvet, saa ud i Himlen, saa paa h a m.

— Sig mig, hvad det er! sagde hun aandeløst, — aa jo! jeg skal hjælpe dig! . . . sig mig, hvad det er!

— Nej, sagde han, for det er saa lidt, at ingen kan gribe om det, og saa meget, saa stort, at den er ikke til, som ikke maa lade det flagre! . . . Jeg kvæles her, hvor jeg lever, — det er det hele!

— Men om jeg nu, blev hun ved, — om vi nu, . . . jeg har lidt Penge, — jeg har sparet lidt Penge sammen! — —

Han saa paa hende, længe. Som to Skygger stod de ved det lyse Vindu.

Saa ledte han hende langsomt ind over Stuens Gulv.

— Nu skal du gaa, sagde han stille, — og naar du vaagner i Morgen, tænke paa, at jeg er her endnu, er her fremdeles, — jeg rejser ikke i denne Time og ikke i den næste! . . . Gaa nu! . . . God Nat!

Og hans Arm førte hende mod Døren, og hun lod sig lede.

Men i den aabne Dør slog hun sine Arme om hans Hals og kyssede hans Øjne, hans Pande, hans Kind. Men hans Mund rørte hendes Læber ikke.

Han stod ene tilbage, stod ved den laasede Dør og saa gennem det dunkle Værelse ud i den skumrende Aften, ud paa Ruinens Taarn, der murede sin sorte Skygge ind i Himlen.

Men som han stod dèr, hævede han sine Arme og spændte sine Hænder mod det lave Loft, som vilde han løfte det, løfte det, saa det brødes over hans Hoved, og hver Muskel i hans Legeme svulmede sig haard som Jærn, at Sten og Kalk, som maatte rasle over ham, kunde skilles som en Strøm og han selv staa stærk og levende og aande Nattens køle Luft og se Himlens Stjærner over sin Isse.

Men det tømrede Loft tvang hans Arme ned. Al den Himmel, han saa, var den lille lyse Kvadrat,

Vindvets Firkant rammede ind, et Musehul ud mod det fri. Og de Skridt, han tog over Gulvet, var Skridt, hans Sind slæbte sig i Kreds.

Og der kom ham de vildeste Beslutninger for, Fortvivlelsens vanvittige Planer, — styrte sig ud i den Luft, som var det grænseløse, kaste sig i dens Favn og bæres bort, prøve, om Livet sloges sønder, eller om Døden var Løgn og det, som var Længslen i et Menneske, evigt og uden Død som Luftens Uendelighed, en aldrig sluttet, flyvemægtig Vælde.

Men Fortvivlelsen slog ham i Ansigtet og spurgte brovtende: Er du stor som din Længsel? saa du ikke Livet før i Dag?

Nej — Livet saa han ikke. Graad og Smaafryd saa han, Skillingslykke og Skillingssorger, fattig Føde for Sindets korte Døgnbehov. Gang med bøjet Hoved, Gang med glattet Pande, Gang i trange Gader og tiltrampede Alleer, hvor Tusind gik som han, før han, til evig Tid som han. Men det store Sus, som strøg Lykke og Sorg ind i samme Blæst, ind i samme Sol, og spandt det til frugtbar Regn og frugtbart Lys over et uendeligt Muld, der intet Fodspor bar, men kaldte paa Spadestik, som kunde klinge gyldent og grave Dagen Brønde ned, hvor Livets store Skatte laa, hvor dets Puls slog gennem Jorden . . .

Jovist — Livet saa han, det døde Dyndskvulp, som daglig steg og sank i Bølger paa en Tomme, i Dybder paa en Tomme, fedt og tilforladeligt, blandet sammen, saa det blev trøgt at vandre og skabte mellem hvert Skridt Stunder til Eftertanke. Livet med de store Titler Sorg og Lykke, Livet med de lange Tankestreger, den øde Mose, hvor Vadefugle drak en Slurk Vand og slugte en Øgle og satte knebrende de store Titler derpaa, Sorg og Lykke.

Sorg og Lykke — to usle Fugle under Himlen! Een sort, een hvid! To Farvedraaber i det bundløse Dyb, — Dybet, hvis evig luende Bundløshed var alt levendes eneste Hjærte.

Han lo, hvor han stod, — saa sig selv, saa alle de, som var levende, tælle paa deres Fingre, tælle Finger for Finger for at skrabe sammen en Sum, som ikke var Tal, ikke Sum, men Dag og Nat og Himmelrum, stjærnebestrøet, gennemlyst af Sol, en Uendelighed, hvis Grænser ingen Vinge naaede at strøjfe, et Hav, hvor Sjælen var Flyver og Dykker i Dybder og Højder uden Maal, og hvor Lykken og Sorgen drev som fældede Fjer, mod Land, fra Land, for at synke og lade Havet rent.

Han lænede sig ud over Vindvets Karm og saa hen over de mørke, duggede Tage, ledte det Tag frem, der dækkede de Stuer, hvor hun sov, hvis hvide Lyksalighed havde fyldt ham en Stund.

Og hans Sind sank i sin Flugt, stod stille i sin Svæven og skød med sammenfoldede Vinger ned. Hans Blik brændte som en Fugls, der bindes af et Lysskærs Brand, stirrede inde bag tunge Fjer. Og alt det i ham, som var Hverdagslykkens Fred, skød sin brede Boble til Vejrs, skabte den uhyre Himmelkuppel efter i en lille, haandgribelig Hvælving, der spejlede de Stjærner, som den store bar, de samme Stjærner, og drog dem ned til hans Hjærte, saa nær, at dets Slag kunde naa dem.

Og han fyldtes af en træt, tung Varme, vidste, at Mosen var uhjælpeligt om ham, — og skælvede, som saa hans Øjne Elver.

Solen luede og lyste. Alt, som kunde funkle og blinke, havde klædt sig i Glans. Det sorteste sorte flimrede. Der var ingen mørke Farver til.

Hans Haven sad paa Broen omme bag Byen og malede den summende Mølle.

Ved Siden af ham stod en Mandsling og snakkede og snakkede. Hans Stemme skrattede, som var den engang blevet halveret, havde sat Dybden til og gneldrede videre paa den levnede Højde, flagrende som en envinget Flue. Det hele Menneske saa ud, som var et Viskelæder gaaet over det og havde taget alle faste Streger med.

— Som jeg siger Dem, sagde Mandslingen, det bliver nydeligt, det bliver et Sommerbillede, det bliver dejligt at have paa sin Væg! . . . Men det var det, jeg fortalte Dem, det Frimærke er sine halvtreds Kroner værd, — og jeg fik det for fem! Om et Par Aar staar det i fem og halvfjerds, — men jeg sælger det ikke!

Hans Haven svarede ikke, saa paa Møllen, blandede hvidt og grønt paa sin Palet og malede videre.

— For jeg skal sige Dem, blev Mandslingen ved og gentog, som glippede et Tandhjul i ham, — jeg skal sige Dem, man kan altid blive af med, hvad man har, men det er rart at have noget at sidde og se paa, som ikke enhver har fat i! Det er det, det kommer an paa! Og det staar i halvtreds! Saamænd, Lykken er somme Tider god ved En!

Hans Haven stak et Penselskaft paa tværs i sin Mund og tog en Tube og klemte blaa Farve frem.

— Ja! sagde han og lagde Tuben fra sig.

— Og saadant et Frimærke, blev den lille ved, det kan saamænd være helt mærkværdigt at se paa.

Der staar Cape of good hope paa det, for Eksempel bare Cape of good hope, som paa dette! Har De ikke hørt engang om Cape of good hope? Ved De, hvor det er? Det er langt borte, hvor hverken De eller jeg kommer, men alligevel et Sted, hvor der er Mennesker akkurat som her. Ser De, man sidder ligefrem her i sin lille Stue og faar stor Familie, man kan saa at sige se helt derned, og saa slipper man for Rejsen og er der endda, — jeg siger Gud velsigne Frimærkerne!

Hans Haven malede. Mandslingen fulgte hans Pensel, fra Lærredet til Paletten og tilbage til Lærredet igen. Hans Øjne flakkede som forvirrede Høns.

— Har De aldrig samlet, — samler De ikke, — har De aldrig samlet paa Frimærker?

— Mange Gange!

— Har De nogle? — har De Dubletter?

— Jeg har givet dem alle sammen bort!

Mandslingen saa forfjamsket paa ham.

— Givet dem bort! — Frimærker! . . . Herregud, ja De er ung! sagde han og rørte med sine Fingerspidser Hans Havens Skulder og tog dem til sig gesvindt, som var hans Skulder en varm Kakkelovn, . . . saadan gaar man rundt og rutter! Saadant noget er jo blot en lille Lap Papir, noget takket Skidt! — Jeg siger Dem, . . . aak! — kan De faa mere at glæde Dem ved, saa er De ikke født i denne Verden! Jeg skal fortælle Dem en Historie, — jeg kendte engang en Greve, det vil sige hans Hunde, det vil sige hans Livtjener, som gik Tur med hans Hunde, og h a n samlede paa Frimærker. Han tjente hos en Greve, forstaar De, og samlede paa Frimærker. Og han kom til mig med alle Hundene, og vi talte om

Frimærker og byttede og handlede og tænkte hverken paa Hundene eller paa Greven. Lynet kunde slaaet ned i dem, baade i Hundene og i Greven, forstaar De, uden at vi havde mærket det! Kom saa ikke og sig, at man ikke har sine store Øjeblikke! Men Ungdommen i vore Dage, den vil ovenud!

Og Mandslingen pikkede ham paa Skulderen med en Finger, der hakkede som et Næb.

— De vil sande mine Ord! sagde han, — De vil sande mine Ord! Det kan alt sammen rummes i et eneste lille Frimærke, alt sammen, i et eneste lille Frimærke!

Hans Haven sad bøjet frem mod Billedet, saa paa Møllen, malede, saa paa Møllen og malede.

— Kom hjem til mig, jeg skal vise Dem, hvad jeg har! Jeg er ingen Gnier! Man skal glæde sine Medmennesker, det er Ens Pligt! Jeg er ikke stor paa det! De skal faa det alt sammen at se!

Og Mandslingen nikkede, til Maleren og til de usynlige Frimærker, og gik sin Vej.

Men Hans Haven lænede sig tilbage, hvor han sad, og saa paa Billedet, sad længe og saa uden at røre sig.

Saa gav han sig langsomt til at tørre Paletten ren, smilede pludselig, lo sagte og godmodigt og pakkede sine Sager sammen, tog det vaade Billede i sin Haand og gik.

Vil De have det? — jeg har malet det til Dem? Han stod i den lille Have nede ved Søen, midt i

Solskinnet, med Billedet i sin højre Haand, og saa paa Vennens Søster, som sad paa Havens eneste Bænk.

— Jeg?

Hun saa op paa ham, forvirret og blev rød.

— Ja det er ikke, fordi det er, hvad det s k u l d e være! sagde han, — men i Mangel af bedre, og saa fordi jeg har tænkt paa Dem, mens jeg sad og malede det!

Han bøjede sig og stillede Billedet mod en Roses Stamme. Saa vendte han sig imod hende.

— Ja, som De ser, er det Vandmøllen! sagde han og saa som hun paa Billedet. Men alligevel skal det slet ikke være den, men dens hyggelige Solskinssummen, dens lille, lykkelige, frugtbare Liv, — netop det, som man ikke kan male. Jeg tænkte blot, blev han ved, at siden vi kommer saa galt fra at tale sammen, kunde saadan en Smule farvet Tanke maaske bedre ramme Tonen imellem os!

Hun lo, rystede paa Hovedet og tog ikke sine Øjne fra Billedet.

— De maa virkelig give mig Tid til at sunde mig! sagde hun og sad med Hænderne hjælpeløst i Skødet, De kommer altid saa hovedkulds over En, — jeg holder ikke af at blive gjort forknyt!

— Forknytter j e g Dem?

— Ja!

— J e g? lo han.

— Ja! — nej ikke nu, naar De ler! svarede hun og rettede sig, saa paa ham og smilede sin Rødmen bort i Solen og den lyse Dag.

— Ler jeg ikke altid? spurgte han, — jeg ler dog saa gerne, og jeg ler saa let! Men hvor skal man

gøre af sin Latter, naar alle Folk omkring En er lutter Højtidelighed?

— Hvad var De selv i Gaar?

— Dum! svarede han, dum som en ABC, som alle Begyndelsesgrunde til stort og smaat!

Hun saa forundret paa ham.

— Naturligvis, sagde hun saa, — og jeg, som tog Dem alvorligt!

Hans Øjne lo, lyst og fuldt.

— Trode De, jeg mente, hvad jeg sagde i Gaar?

— Jeg trode ikke, man blev saa hurtig træt, naar det var Solen, man løb efter!

— Træt? — nej, — jeg har naaet den!

Hun saa sky paa ham, men saa løftede hans Stemmes funklende Fart hendes Hoved, og hun lo imod ham.

— Vejen er saa kort! sagde han, — Glæden er kommen over mig!

— Mens De malede den stakkels, gamle Vandmølle — —

— Mens jeg malede den Vandmølle, ja! sagde han og satte sig hos hende.

— Ser De, blev han ved, egentlig er det Billede der et Skrin. Jeg har skrællet Solskin og lukket det inde deri, lukket det inde til Dem. Derved vandt jeg Solen oppe paa Himlen for mig selv. Jeg har delt det hele imellem os to!

— Og affundet Dem billigt med mig! lo hun.

— Jeg kunde jo narret Dem for Deres Part og beholdt det hele selv!

Hun lo paany.

— Hvor De er overmodig og naadig i Dag! sagde hun.

— Har jeg maaske ikke delt viselig og truffet Deres Fordringer paa en Prik?

— Aa, sagde hun, — saaledes! — min Nøjsomhed er det, Deres Venlighed gælder!

Og hun begyndte at vippe med Foden over Gangens Grus.

— Deres Nøjsomhed? — Deres Væsen! svarede han. Jeg gav Dem det Billede, fordi jeg fandt, at Solskinnet i det var blevet et Portræt af Dem, malet af mig, som ikke formaaede at skelne den hvide Vægs stille, lykkelige Varme fra den stille, lykkelige Varme i Deres sindige, tilfredse Tro!

Hun svarede ikke, vippede en Tid lang med Foden og pressede saa Taaspidsen ned i Gruset.

— Blot jeg forstod, sagde hun, hvor man paa een Gang kan berømme det, som er sindigt og smaat og tilfredst — og sidde og fortælle, at Ens Glæde er ved alt det, som er saa stort, at alt andet drukner i det!

Han saa ned i Gruset for hendes Fod.

— Det kan være, sagde han, at der staar noget om mig selv i det Billede, noget om, at jeg har været Barn engang og krøbet og kravlet og været glad ved, hvad min Barnehaand kunde naa, — noget om, at rækker jeg længere ud nu, har jeg dog Minder, der ligger som to foldede Hænder om min Pande, Hænder, jeg maa løse, for at mine Øjne kan se! . . . Aa jo, jeg kunde maaske som De gaa til Bryllup og møde Lykken paa et Kirkegulv! — Det kan være, at der staar noget om alt det i Billedet!

— Alt det, De ikke mere har Brug for! sagde hun og brød et Straa i Stykker mellem sine Fingre, — det er altsaa Deres Testamente, De giver mig i det Billede! . . . Ja, ja, — jeg takker!

— Hvor De er logisk! sagde han underlig langsomt.

Men hun kastede pludselig Straaet, børstede med Hænderne sit Kjoleskød og lo kort.

— Men hvordan var der saa paa Solen? spurgte hun.

Han tav.

— Vil De vide det? sagde han med eet og tog om hendes Haand og slap den i det samme med et Kast, — der var først og fremmest ganske stille, intet Sprog og ingen Ord, ingen Toner, som maatte lede andre op for at smelte sammen i Akkord, ingen Romankapitler, som sjokkede langsomt gennem en omhyggelig Udvikling, før de naaede at raabe ud i Resultatets Trumfbrøl — —

Han tav og saa paa hende. Hun sad som smeltet ind i Dagens Lys, stum og stille.

— Først og fremmest, blev han ved, var der Sanddruheden uden Ord, nøgen, stor og aaben, uden Skalkeskjul, og sig selv bekendt uden Rødmen og Forvirring. Der var ingen Spørgsmaal, ingen Svar, ingen Fritten hvorfor, hvorhen eller hvorlangt, ingen Tællen sammen for at se, om alle Summens Smaatal stemte, — eet eneste Lys, der sugede alting til sig i en eneste Strøm, een eneste Viljes dybe Ro!

Hun rejste sig, da han tav, stod og saa ud over Søens blanke Spejl.

— Den, der naar Solen, bliver rig og faar Raad, sagde han. Jeg gav Dem af fulde Hænder alt det af mit, som jeg fandt vilde glæde Dem. Jeg gav Dem meget mere, jeg talte ikke selv hvor meget. Glæden var over mig!

— Sanddru! sagde hun og bøjede sit Hoved, —

hvor tør De bruge det Ord, De, som priser mig og den store Sol i samme Aandedræt!

— Dem og den store Sol i samme Aandedræt! svarede han. Trode De mig sentimental før, da jeg fortalte Dem om de foldede Hænder over min Pande? . . . Dem og den store Sol, mit hele Liv, som fylder mig med en Glæde, der breder sig saa langt, at den formaar at rumme Dem ved Solens Side!

Hun vendte sig om imod ham og saa paa ham, bleg, med store, duggede Øjne.

— Aa nej, De maa gaa! bad hun, gaa og tage Deres Billede, — jeg tør ikke se paa det, ikke tænke paa Dem — —

Hun standsede som i pludselig Aandenød.

Saa vendte hun sig bort og gik op igennem Haven.

Hans Haven blev siddende paa Bænken. Løj han?

Som en Orm kom Spørgsmaalet krybende.

Han saa langt ud over Søen, og hans Lemmer skælvede, som frøs han midt i Solheden.

Løj, — for sig selv, for hende, løj spidsfindigt og raat?

Hvor kom hans Ord til hende fra, hvor tog hans Tanker de lange Lænker, der bandt hende til det, som var hans Sinds ubrydelige Vilje?

Havde hun i sin jævne Tanke Ret, hun, som ikke forstod det?

Han bøjede sig fremover, hvilede sit Ansigt i sine Hænder, lukkede Dagens Lys ude fra sine Øjne og stirrede ind i Mørket for at skrabe sig Sandheden til.

Og han saa, som han sad der alene paa Bænken, midt i den summende Dag, det, som var Sandhed, — saa sin Lede dyb og sin Længsel fuldere end Skyens Barm, men sit Mod vissent og udpint, en bortjaget Hund, der krøb tilbage for at tigge sig Fred og Ly i de Kroge, den kendte.

Foran ham, langt ude paa en uhyre Slette, stod Livet som en Spejder, der vinkede ham og pegede videre frem, — og bag ham skreg det som en Marskandiser efter ham og falbød gammel Hygge, . . . det samme Liv!

Han søgte at skille, at dømme. Det, som vinkede foran ham, var hans Øjnes Syner, hans Blods Længsler og Løfter, Raab og Svar paa een Gang, gyngende Drømme med Viljens faste Nagle gennem sig, uhyre Riger, skabte til at vindes — af den, som kastede hver Trævl, han hidtil bar! Det, som bandt og bad ham blive, var alle prøvede Værdiers Slangefavntag, det naaedes bedøvende Aande, de nære Muligheders salige Søvn, Hænderne om hans Pande!

Han løj ikke.

Hun var falden i hans Sind som et gyldent Anker, der greb i Blomsterbund. Hver Tanke paa hende klang som et Ekko tilbage fra hans jagende Drømmes Horisont, et Ekko, hvis Svar betalte i fast Metal, hvad han spredte foran sig i fygende Støvfnug.

Hun var et Hus, et Hjem, et Udkomme, en Aftenbøn, al Himlens Stjærnepragt i et eneste Kærtegn,

hans Moders Kys bevaret for ham, til han blev Olding.

Og han blev siddende i den lille Have, til Solen sank.

Men da Solen sank, stod hun for ham. Han saa hende komme, blive ham vaer, standse, staa der, som den Gang hun gik, med Brystet presset sammen i pludselig Aandenød.

Og han rakte sin Haand ud imod hende, men hun greb den ikke.

— Kommer De for at hente Billedet? spurgte han.

Hun tav. Han saa i Skumringen, hvor hun drog sig sammen under hans Blik.

— Hvorfor sidder De her? spurgte hun pludselig og talte i heftig Hast.

Han rejste sig og tog den Haand, hun ikke bød ham.

— Jag den taabelige Stolthed bort! bad han, — vær sanddru! svar mig, som jeg spørger!

Hun rev sin Haand til sig, sled den fra ham.

— Hvad vil De mig?

— Vil Dem? . . . Nej, sagde han, saa god Tid har ingen af os! — Giv mig Deres Haand! tag min!

Hun vendte sig, som vilde hun fly.

Men han greb om hendes Arm, saa hun stod.

— Har jeg ikke sagt Dem nok?

Hun skælvede, men hendes Øjne saa i hans.

— Jeg er bange for Dem, sagde hun, saa bange, at jeg intet Øjeblik har Fred!

— Bange — —

— Aa ja — De leger med mig!

— Nu lyver De —

Hun saa paa ham, roligt, med al Sandhedens overmægtige Ro i sit Blik.

— Nej! sagde hun.

— Jo, De lyver! sagde han, for De forstaar, at jeg drives imod Dem som en Fattig, der tumler efter Lykken og ser det, han fortvivlet rækker efter, i Dem!

— Ja, forstaar, sagde hun, — og føler ingen Lykke derved!

Han slap hendes Arm.

— Hvorfor?

— Hvorfor? gentog hun, — fordi jeg ikke vil, at De, eller nogen som helst, skal tage til Takke med mig!

— Haa! sagde han og lo i Spot, det er jo Livets Maal at naa at tage til Takke! . . . Det er saa sikkert det store, blev han ved, mildt og dæmpet, — at kunne tage til Takke, . . . at gaa de store Skatte blindt forbi og maatte vende sig og gaa tilbage og bøje sig ydmygt for at lukke sine Hænder om dem!

— De store Skatte, ja! svarede hun, — nej, De lyver! De ved, at jeg er lille som den By, der kvæler Dem, — De tror mig i det mindste saa, — jeg er kun ikke saa lille, at jeg vil være Deres Tærepenge undervejs!

— Jeg ser intet »undervejs«, svarede han, — jeg ser Solen gaa ned og Menneskene falde til Ro med Hovedet i hinandens Skød og alle milde Minder lukke sig om dem som Nattens Drømme, og jeg længes efter et Skød at hvile mit Hoved i!

— Og alt det store, der har fyldt Dem? spurgte

hun og saa paa ham og fra ham langsomt til alle Sider, som fandt hun ikke fast Punkt for sit Blik.

— Alt det store, svarede han, — det var jo kun et Spejl af det, som laa mig saa nær!

Hun flettede sine Fingre, ud og ind.

— Nej, nej, — nej, De gaar paa Køb!

Han lukkede sin Haand om begge hendes.

— Som De selv er gaaet paa Køb, De, som ved saa god Besked! — hvorfor hjælper De mig ikke?

— Hjælper Dem?

Hendes Hænder hvilede stille i hans.

— Aa — det var Synd imod os begge!

— Kom De ikke for at hente det Billede der?

Hun saa længe paa ham, og hendes Blik skiftede som Vaarens Lys, der sortner og luer og sortner.

— Jo, sagde hun, — jeg kom for at hente det, — fordi jeg vil eje det, som De gav mig det!

Hun drog lempeligt, nænsomt sine Hænder til sig.

— Fordi, blev hun ved, at jeg alligevel tør se paa det og tænke paa Dem! . . . Jeg ved ikke, — De gjorde mig saa urolig i Middags, — jeg var ikke mig selv mægtig. Jeg har let af mig selv, . . . nej, nej, det skal De ikke tro! Jeg vilde blot ikke høre, hvad De sagde, — for jeg har ikke det Svar, De forlanger!

— Hvorfor taler De saa uroligt, naar De er saa sikker?

— Fordi jeg ser, at det er saa meget, De vil have, jeg skal afgøre!

— Mangler De Mod?

— Ja — til at afgøre det, som De vil!

— Fordi det er en Grille hos mig, ikke sandt?

— Nej, nej, — aa, De forstaar mig godt! . . .

I Morgen er De rejst! — De ved det! — Hører De ikke Deres egen Stemme, hvor De spørger koldt?

— Er De saa lydhør for mine Ords Puls? — ser De mig rejst i Morgen — hvorfra har De den Angst i Deres Viden?

— Angst?

Hun saa ud over den skumrende Sø, aandede langt og dybt og bøjede sig mod Rosens Stamme og tog Billedet.

— Bliver De siddende? spurgte hun uden at se paa ham og vendte sig som for at gaa.

Han fulgte hende.

Natten faldt paa.

De sad oppe i Ruinens Gaard, Hans Haven, Købmanden og Købmandens Søster.

I tæt, lukket Firkant ragede Murene mod Himlen, — sorte, tunge Flader brudte af højt siddende Vindusgab, kronede af Murkammens Græs, der viftede i Nattevinden og tegnede sig mod den maanelyse Himmel, Straa for Straa, — et sort Græs i lydløs Bevægelse. Ud fra Murene, op fra Hvælvinger og Kældergab steg en kalkkold Aande, kom i klamme Pust. Og Maanen svømmede ude paa det uhyre Himmelhav, og dens Skær faldt gennem Glugger og Murskaar, stod som en gylden Em langs hvert Gabs Rand og byggede Gaarden fuld af Skygge og Lys, af død Skygge og dødt Lys, Skygger som sorte Kistelæder og Lys hvidt som Aander.

— Er her ikke vidunderligt? spurgte Købmanden og trak Sjalet tættere om Søsterens Skulder, — Søsteren, der sad ved hans Side, trykket tæt ind til ham.

Men Hans Haven svarede ikke. Han sad her, men begreb det ikke, begreb ikke hvorfor, mindedes tørt, at de var fulgtes herop, da han og hun kom fra Haven, at de tavse var kommet forbi Mænd, der stod i aabne Porte og røg og saa efter dem med maabende og trætte Øjne, forbi Mænd, der stod og røg, trøgt og langsomt, i Haver bag Stakit og Hække, mindedes Hvilens tunge Halvsøvn over Haver og Gader og Mænd.

— Jo, svarede han omsider, — dunklere og koldere end noget Sted, jeg har været!

— Naa, naa! sagde Købmanden fredsommeligt.

Hans Haven tav paany. Han sad sammenbøjet og stirrede ud i det sorte, dugvaade Græs.

Men Købmanden slog sin Arm om Søsterens Liv og drog hende tættere ind mod sit Legemes Varme.

— Jo — sandelig er der gaaet dig noget imod! sagde han.

— Maaske, sagde Hans Haven, og hans Stemme vaklede, som tvang hans Vilje den frem og havde ikke Kræfter til at bære den rank, — jeg mødte Kærestefolk, da vi gik herop, — de saa saa lykkelige ud! . . . Jeg saa saa underligt igennem deres Lykke, — saa dem lege deres Forældres Leg om igen, paa samme Vis, — saa dem slide deres Arv, bruge deres Forældres Ord og deres Forældres Lader uden at bedrøves over Gentagelsens Fattigdom, — og jeg led, som saa jeg druknede spøge paa Stranden.

Købmanden vendte sig imod ham, stejlt og hurtigt.

— Plager Fanden dig!

Hans Haven sad bøjet og rørte sig ikke.

— Aa lad mig tale, bad han sagtmodig, — enten du forstaar mig eller ej! — Du skal jo ikke forstaa mig, — hvorfor skal vi altid gaa om og forstaa hinanden, — det er saa fattig en Ærgerrighed! Se mig, som jeg lever, men døm mig ikke efter det, som blev Ret og Maal for dig selv! Ret og Maal fødes af egne Evner og gælder kun for de Evner, der fødte dem! . . . Lad mig løbe herfra, som den jeg er, — du kan dog ikke holde paa mig! — Le mig ud og kald mig en ussel Malermester i en ussel Provins! — vi er alle usle Malermestre, og der, hvor vi hager os fast, er Provins! — Men Jorden er saa stor! . . . Aa, det er til ingen Nytte at tale derom!

Købmanden tav, som sad han og lyttede og ventede.

— Hvad har du at sætte i Stedet for det, du kalder Provins? spurgte han langt om længe.

Hans Haven rettede sig langsomt og sad og saa ud over Maaneskin og Skygge.

— Alt det, du kalder Daarskab! sagde han, — du, som vil se Dag tage fat, hvor Dag slap! — De Dage, som gik, har bragt, hvad de kunde! , . . Jeg kunde blive og spinde mig den Lykkens Vadmelssærk, som de Dage har lagt paa min Væv, være voksen Mand som dem, I kalder voksne Mænd, tælle Livet op i Skillinger, bunke det sammen af en fattig Skæbnes Almisser, tage nøjsomt til Takke og dø og haabe paa de store Rigdomme hinsides Døden. Ved du, hvor det er jammerligt det Ord: at nøjes? Det narrer dig dine gode Klæder fra, lokker dig i Sæk og Aske, skrumper dit Hjærte sammen, saa du maa tigge andre om at unde det Sol, lægger dig Stodderklynk i Munden, for at andre kan føle sig stolte ved

at ofre dig Medlidenhed, — det Ord er Pest og Undergang og Nattens Spot over dem, som fik Øjne til at se Solen og lod den skinne uden at turde juble! Det Ord har pælet Jorden af i Fattighusrationer, Kongeriger og Kejserdømmer, Stater og Husmandslodder og drevet os sammen i smaa Folde og lært hver Fold at bræge paa sin Vis! Aa — det bliver mig alt sammen saa jammerlig smaat. Hvad er det andet, det man ærer som disse Menneskefoldes Historie, end Smaabørns Pludder-ABC! Der er een Historie til, din og min, ikke de Tusindes i Hob! Oppe bag den Glug dèr døde en Konge. Jeg har set Folk staa og stirre maabende derop, fyldte af bavlende Andagt, og ikke en af dem vidste, om den Mand var Konge over sit eget Liv! Du finder denne Ruin vidunderlig, fordi Maanen skinner skønt igennem dens Skelet, og stor, fordi den har staaet her Dag og Nat i Hundreder af Aar! Saa forskelligt maaler to Mennesker den samme Ting. Jeg giver den, hvad jeg har døjet, mens jeg har levet her, — om jeg har døjet noget! — og lover den aldrig at misforstaa dens Sjæl saa fadt, at jeg skulde øse mig Trøst og Storhed til af dens smuldrende Mure! . . . Jeg har villet leve Livet som du, ærligt og redeligt, som du kalder det, — slaaet af hver Sten, jeg fandt, de Gnister, jeg evnede, og klædt dem i de største Billeder, saa længe til jeg lærte den Kunst at takke for den usleste Funke som for en skænket Skat. Aa, jeg har lagt mig mellem Markens Blomster og tigget dem om at gro sammen over mig og tage mig iblandt sig og lade mig dele med dem den Smule Sol og Dugg, Døgnet undte deres Tue! . . . Nu skænker jeg Marken sine Blomster og Tuen sin Smule Sol og tigger ingen om Ly, vil intet Ly! . . . Løs og uvederhæftig vil du kalde

mig, give mig med paa Vejen alle de smædende Ord, som Mænd i Lænker rammer efter den, der sled sig fri, Smædeord, skabte af Slaver, til Trøst for Slaver, — sige mig, at jeg viger fejgt for en Kamp, jeg ikke tør tage op, — du, som ikke ser, at det, du kalder Kamp, er din egen Traven i Kreds, saa langt din Lænke under dig Rum! . . . viger! ja, for eet viger jeg! for min Rædsel for de brolagte Dage, for de kunstig belyste Døgn, for det at skulle slæbe sig ihjel foran det evig Selvsammes Triumfvogn! . . . viger — ud imod Dage og Døgn, der gynger under mig som en Eng fuld af Kilder, ud, hvor ingen aner, hvad Skæbnen gaar svanger med, hvor Lykke og Ulykke ikke kan slaas efter i Skillingserfaringers fedtede Tabeller, — ud i det blaa, om du vil, — i det blaa — hvor Solen aldrig bliver træt af at vandre!

Han tav. De blev siddende. Ingen talte.

Saa rejste de sig, uden Ord, og gik langsomt over det duggede Græs, gennem Skygge og Maanelys.

Ved Porten slap Købmanden Søsterens Arm for at aabne.

Hun stod i Maaneskinnet i sin hvide Kjole og saa paa Hans Haven, bleg og hvid. Og han saa for sine Øjne hendes Skikkelse sagte vokse, aande sig større og større og hendes Blik søge hans, sølvhvidt som Maanelyset, blegt som en Aands, der glider sagte klagende igennem Nattens Kulde. Saa sitrede hun, stod og skælvede, som frøs hun helt ind om Hjærtet.

Men Broderen, som havde faaet Porten op, slog Sjalet tæt om hende og holdt hende fast ind til sig.

— Ja, vi har sikkert siddet her for længe! sadge han og hilste Hans Haven Godnat, som han hver Aften plejede.

Da Maanen den samme Nat stod over Kirkens Spir, laasede Hans Haven sin Port og gik med Vadsæk i Haanden ned gennem Gaden.

Men et Par Huse fremme traadte en høj Kvindeskikkelse ud af Skyggen og stillede sig i Vejen for ham.

Han standsede. Saa rakte han sin Haand frem.

— Farvel, Margrethe!

Men hun, som stod foran ham, slog hans Haand til Side.

— Endelig! sagde hun.

Han saa utaalmodigt paa hende.

— Gaa!

Hun rørte sig ikke.

— Jeg har ventet paa dig den halve Nat, — nej, hverken du eller jeg gaar!

Han tog hende i Armen.

— Gaa nu med det Gode! — fromme, milde Margrethe!

Men hun lo, saa det skingrede gennem Maaneskinnet.

— Tror du, søde Ord ender paa den Vis? spurgte hun, — nej, dertil er jeg for trofast!

Med et haardt Tag slyngede han hende til Side og gik hende forbi, men vendte sig saa og blev staaende og saa paa hende.

— Trofast! sagde han, — skønt jeg hører det latterlige i mine Ord, nu, og til dig, — — er du trofast mod den, der forsmaar dig? . . . Gaa hjem, og vær trofast mod dig selv!

— Haa! haa! saa høje Ord, du har lært! lo hun, — du har jo stjaalet mig!

— Skønt du lyver, svarede han, beder jeg dig

endnu en Gang gaa i Fred, at jeg kan se, at det er et Menneske, jeg skilles fra, et Menneske, jeg har delt saa meget med, at det vilde pine mig utroligt, om jeg fandt min Part af det, der har været imellem os, smidt bort til noget, som var ringere!

Hun bøjede sig, hvor hun stod, krøgede sig, som vilde hun kaste sig paa de maanelyse Fliser for hans Fod.

— Du er mit hele Liv! hulkede hun.

— I Nat, ja! . . . om otte Dage et Sommeræventyr, — om et Aar glemt!

Saa laa hun paa sine Knæ foran ham og hagede sine Hænder i hans Frakkes Flige.

— Bliv! hviskede hun.

Men med sin Fod skød han hende fra sig.

— Du Kærlighedens Hund! sagde han og rev sig med et Ryk fri og gik.

Hun rejste sig langsomt, stod og saa ned over Gaden, hvor han gik. Saa spyttede hun efter ham og slog i det samme sine Hænder for sit Ansigt og stod og rokkede og rokkede med Hovedet.

Men som Natten led, lod Hans Haven den lille By langt bag sig. Fra de vide Marker steg i den frugtbare Nat Muldets Liv omkring ham i evindelig stigende Mumlen, som sad skjult i den duggede Sæd alle Æventyrs Dværge og smedede den kommende Dags Sol.

INDHOLD



